

2018-11-22

Tid 2018-11-22, kl. 17:30

Plats Hallunda Folkets hus, Bragesalen

Incheckning för närvaro för förtroendevalda sker vid presidiet mellan kl. 17:00-17:30.

Sammanträdet och upprop börjar 17:30

Vid detta sammanträde kommer valet av ombud till SKL förrättas.

Ärenden

Justering 28 november 2018, kl. 17:00

- 207 Svar på interpellation – En ny modell för skolan (L)
- 208 Skattesats 2019
- 209 Kommunfullmäktiges sammanträdesordning 2019
- 210 Utökning och ändring av verksamhetsområdet för Botkyrka kommuns allmänna va-anläggning
- 211 Förändrat utvärderingsförfarande projektet 13 förskolor
- 212 Åtterrapporering av uppdrag - Tobacco Endgame
- 213 Antagande av regler för kommunens ANT-arbete
- 214 Slutredovisning av projektnummer 3902 - Malmtorpsvägen Vårsta
- 215 Anmälningssärenden
- 216 Avsägelse och fyllnadsval
- 217 Nya interpellationer

2018-11-22

218 Nya motioner

219 Nya medborgarförslag

220 Enkla frågor

Marcus Ekman (S)
Ordförande

Sara Hultqvist
Sekreterare

Interpellation
2018-10-25

Interpellation till ordförande i Utbildningsnämnden

Numera vill alla politiska partierna följa Liberalerna och vår partiledare Jan Björklund i kampen för att skapa studiero i skolan. Detta är en viktig del av för att skolan ska fungera bra. Jag är övertygad om att få föräldrar känner till att svenska elever förlorar ett helt läsår av sin skoltid genom allt stök i skolan. Lektioner som inte börjar i tid, elever som kommer för sent till skolan, lektioner som drabbas av avbrott mm. Detta enligt senaste Pisa-rapporten. Ett helt läsår förlorat. Finns det verkligen någon som tror att vi inte måste skärpa oss.

När andra partier pratar om lösningar på problem i skolan är det alltid lärare och rektorer som ska lösa dessa.

Liberalerna anser att vi glömmer en stor grupp som verkligen kan påverka miljön i skolan, exempelvis ordningen. Denna grupp är alla föräldrar till skolbarnen. Föräldrarna är en förutsättning för att barnen ska må bra i skolan. Vi vill säkerställa att alla föräldrar är delaktiga i skolarbetet. Vid föräldramöten måste minst en förälder delta. Om man av någon orsak inte kan närvara, anordnar man ett andra föräldramöte för de föräldrar som inte kunde delta. På dessa föräldramöten ska föräldrarna få utbildning i vad de kan bidra med för att underlätta skolarbetet, exempelvis att alla böcker och gymnastikkläder finns med, att delta i skolarbetet med läsläsning mm. Detta är bara exempel som ska utvecklas väsentligt. Jag tror att genom mer fokus på föräldrarna skapar vi en större delaktighet och ett närmande mellan klassens föräldrar som bidrar till gemenskap. Och inte nog med det. Vi kommer genom detta förbättra integrationen.

All brottslighet börjar i unga år. Många unga förleds att hjälpa till i sådan verksamhet. Vi har alldeles för många exempel i Botkyrka. Tror ni inte att det skulle bli mycket svårare att rekrytera från en klass där sammanhållningen är stor mellan föräldrar, lärare och elever? Vi liberaler inbjuder andra partier att delta för att utveckla denna modell så att vi skapar en Botkyrka-modell som vi kan vara stolta över och som definitivt förbättrar skolmiljö och skolresultat.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande fråga till ordförande i Utbildningsnämnden:

Vill du medverka till en modell där vi kan enas om vad vi vill att föräldrarna kan bidra med för att förbättra vår skolsituation?

Stig Bjernerup (L)

§ 210

Skattesats 2019 (KS/2018:192)

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige fastställer skattesatsen för 2019 till 20 kronor och 15 öre.

Reservationer

Samtliga ledamöter för (M) och (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige fastställa skattesatsen senast under november månad varje år. Skattesatsen för 2019 föreslås vara oförändrad i jämförelse med föregående år, 20 kronor och 15 öre.

Med anledning av att det i år varit val till riksdag, kommun och landsting kommer Mål och budget 2019 med flerårsplan 2020 - 2022 för Botkyrka kommun att beslutas av kommunstyrelsen i november och fastställas av kommunfullmäktige i december. Om det under arbetets gång skulle framkomma information som gör att kommunen skulle vilja föreslå en annan skattesats i december så kan kommunfullmäktige besluta ändra sitt tidigare beslut.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-10-16.

Yrkanden

Stina Lundgren (M) och Willy Viitala (M) lämnar ett ändringsyrkande, bilaga, som samtliga ledamöter för (SD) ställer sig bakom. Stefan Dayne (KD) yrkar bifall till ordförandeförslaget.

2018-10-26

Dnr KS/2018:192

Lars Johansson (L) yrkar bifall till ordförandeförslaget.

Propositionsordning

Kommunstyrelsens ordförande ställer ordförandeförslaget mot Stina Lundgrens (M) och Willy Viitalas (M) ändringsyrkande, som stöds av samtliga ledamöter för (SD), och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandeförslaget.

Särskilt yttrande

Kerstin Amelin (V) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

YRKANDE

2018-10-26

Kommunstyrelsen/kommunfullmäktige

Ärende 210 Skattesats 2019 (KS/2018:192)

En kommun bör aldrig uttaxera en högre skatt än vad som är nödvändigt. Kommunens ekonomiska planering skall i första hand säkerställa kvaliteten i välfärdens kärna. Uppstår stora överskott till följd av effektiviseringar och minskade utgifter så är det vår uppfattning att pengarna i rimlig omfattning skall gå tillbaka till medborgarna i form av sänkt skatt.

En lägre kommunalskatt är något som kommer alla förvärvsarbetande (och de med olika pensioner, samt de med sjukpenning) till del, inte bara i form av mer pengar över i plånboken, utan framför allt som en grundläggande frihetsreform. För varje skatteöre som omfördelas, från politikens händer till skattebetalarnas, ökar friheten.

Genom att se över avgifter och sänka kommunalskatten, i kombination med att vi gradvis nedprioriterar sådant som ligger utanför välfärdens kärna, fortsätter den frihetliga samhällsutvecklingen. Om några av Botkyrkas innevånare efterfrågar exempelvis konsthallar, cirkusföreställningar i Hangaren eller events– låt dem då frivilligt få betala för det istället för att alla ska tvingas att solidariskt stå för det över skattsedeln. Vi behöver inte lägga skattemedel på vuxnas mötesplatsföreningar (seniorföreningar undantagna), på enprocentregeln för konstnärlig utsmyckning, eller på en onödigt stor kommunal administration.

En successivt lägre skattesats sänder dessutom signalen till såväl företag som potentiella inflyttare, att Botkyrka är kommun som förstår vad förvärvsarbetande, goda skattebetalare efterfrågar. Vi måste, på olika sätt, bryta den spiral som vi befinner oss i sedan många år, med sjunkande skattekraft och lägre medelinkomst (jämfört med övriga länet). En lägre skatt är ett av verktygen. Vi vill därför gradvis sänka skatten i kommunen, förutsatt att ekonomin så medger. Med tanke på de stora överskott kommunen har gjort de senaste åren så visar det på att det går att sänka skatten.

Vi föreslår att kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige blir

att kommunfullmäktige fastslår skattesatsen för 2019 till 19 kronor och 90 öre.

Stina Lundgren (M)

Willy Viitala (M)

2018-10-26

SÄRSKILT YTTRANDE**210 Skattesats 2019**

Botkyrka har haft oförändrad skattesats under många år, trots en periodvis ansträngd ekonomi och växande behov. Vänsterpartiet har alltid velat undvika kommunala skattehöjningar så långt som möjligt eftersom de slår hårdast mot dem som har låga inkomster och små marginaler. Å andra sidan skulle nedskärningar och försämringar av den kommunala välfärden även de slå hårdast mot samma grupper, varför en skattehöjning aldrig kan uteslutas på förhand. En avvägning i ljuset av behoven måste alltid göras.

Det ekonomiska läget inför 2019 är i skrivande stund oklart. Särskilt oroväckande är det att de helt nödvändiga förstärkningarna av de generella statsbidragen, som en fortsatt rödgrön regering i samarbete med Vänsterpartiet sannolikt skulle ha genomfört, nu är högst osäkra.

Skattesatsen ska fastställas i november, men kan ändras i samband med budgetbesluten i december. Vi föreslår ingen skattehöjning nu, men kommer att göra en förnyad bedömning av det ekonomiska läget och kommunens intäktsbehov i samband med beslut om mål och budget i december.

Kerstin Amelin (V)

2018-10-16

Dnr KS/2018:192

Referens
Annette Odalen

Mottagare
Kommunfullmäktige

Skattesats 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige fastställer skattesatsen för 2019 till 20 kronor och 15 öre.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige fastställa skattesatsen senast under november månad varje år. Skattesatsen för 2019 föreslås vara oförändrad i jämförelse med föregående år, 20 kronor och 15 öre.

Med anledning av att det i år varit val till riksdag, kommun och landsting kommer Mål och budget 2019 med flerårsplan 2020 - 2022 för Botkyrka kommun att beslutas av kommunstyrelsen i november och fastställas av kommunfullmäktige i december. Om det under arbetets gång skulle framkomma information som gör att kommunen skulle vilja föreslå en annan skattesats i december så kan kommunfullmäktige besluta ändra sitt tidigare beslut.

Mattias Jansson
Kommundirektör

Johan Westin
Ekonomichef

Expedieras till

§ 211

Kommunfullmäktiges sammanträdesordning 2019 (KS/2018:588)

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige beslutar om följande sammanträdesdagar 2019:

31 januari, 21 februari, 28 mars, 25 april, 23 maj, 18 juni*, 26 september, 24 oktober, 28 november**+# samt 17 december*.

*) ändrad veckodag

**) skattesats

#) mål och budget 2020 med flerårsplan 2021-2023

Sammanfattning

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallag 5 kap, § 12, besluta om sina sammanträden under verksamhetsåret. Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning § 6, ska kommunfullmäktige hålla ordinarie sammanträden varje månad med undantag för juli och augusti.

Om det föreligger särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena, enligt arbetsordningen § 8, ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare underrättas om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på lämpligt sätt.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-10-09.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

2018-10-09

Dnr KS/2018:588

Referens
Jesper Dahl

Mottagare
Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges sammanträdesordning 2019 (KS/2018:588)

Förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningens förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige beslutar om följande sammanträdesdagar 2019:

31 januari, 21 februari, 28 mars, 25 april, 23 maj, 18 juni*, 26 september, 24 oktober, 28 november**+# samt 17 december*.

*) ändrad veckodag

**) skattesats

#) mål och budget 2020 med flerårsplan 2021-2023

Sammanfattning

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallag 5 kap, § 12, besluta om sina sammanträden under verksamhetsåret. Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning § 6, ska kommunfullmäktige hålla ordinarie sammanträden varje månad med undantag för juli och augusti.

Om det föreligger särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena, enligt arbetsordningen § 8, ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare underrättas om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på lämpligt sätt.

Mattias Jansson
Kommundirektör

Jakob Etaat
Kanslichef

2018-10-09

Dnr KS/2018:588

Expedieras till

Kommunstyrelsens beslut expedieras till:
Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till:
Samtliga gruppledare och politiska sekreterare
Samtliga nämnder, beredningar, utskott m.fl.

§ 212

Utökning och ändring av verksamhetsområdet för Botkyrka kommuns allmänna va-anläggning (KS/2018:608)

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige beslutar att ändra det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp i kvarteret Blåklinten, Tullinge, så att de vattentjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.
2. Kommunfullmäktige beslutar att ändra det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp i ett område utmed Katrinebergsvägen, Tullinge, så att de vattentjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.
3. Kommunfullmäktige beslutar att utöka det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp för fastigheten Tullinge 17:118, och de tjänster som ordnas är vatten och tryckavlopp LTA.
4. Kommunfullmäktige beslutar att utöka det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp i kvarteret Pelargonen, Ringblomman och Smörblomman, Tullinge, och de tjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.

Sammanfattning

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) ska kommunfullmäktige besluta om en allmän vatten- och avloppsanläggnings verksamhetsområde och vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar.

Kommunens VA-avdelning har i sitt kvalitetsarbete identifierat fyra områden där verksamhetsområdet behöver utökas eller ändras.

2018-10-26

Dnr KS/2018:608

En utökning av verksamhetsområdet blir det i samband med exploatering, va-utbyggnad och komplettering med dagvatten, vatten och spillvatten där denna nyttighet inte funnits tidigare. Normalt sammanfaller verksamhetsområdet för en allmän va-anläggning med det detaljplanelagda området eller motsvarande.

Om man inte upprättar ett verksamhetsområde gäller inte bestämmelserna i vattentjänstlagen, de allmänna bestämmelserna för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen (ABVA) och va-taxan. Utanför verksamhetsområdet finns inga skyldigheter eller rättigheter för varken va-huvudmannen eller fastighetsägaren. Om någon enhet ändå ansluts till den allmänna va-anläggningen, så ska det regleras genom avtal mellan va-huvudmannen och fastighetsägaren.

Tekniska nämnden behandlade ärendet 2018-10-15, § 101.

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2018-09-14.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

§ 101**Utökning och ändring av verksamhetsområdet för Botkyrka kommuns allmänna va-anläggning (TEF/2017:42)****Beslut**

Tekniska nämndes förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige beslutar att ändra det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp i kvarteret Blåklinten, Tullinge, så att de vattentjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.
2. Kommunfullmäktige beslutar att ändra det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp i ett område utmed Katrinebergsvägen, Tullinge, så att de vattentjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.
3. Kommunfullmäktige beslutar att utöka det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp för fastigheten Tullinge 17:118, och de tjänster som ordnas är vatten och tryckavlopp LTA.
4. Kommunfullmäktige beslutar att utöka det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp i kvarteret Pelargonen, Ringblomman och Smörblomman, Tullinge, och de tjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.

Sammanfattning

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) ska kommunfullmäktige besluta om en allmän vatten- och avloppsanläggnings verksamhetsområde och vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar.

Kommunens VA-avdelning har i sitt kvalitetsarbete identifierat fyra områden där verksamhetsområdet behöver utökas eller ändras.

En utökning av verksamhetsområdet blir det i samband med exploatering, va-utbyggnad och komplettering med dagvatten, vatten och spillvatten där denna nyttighet inte funnits tidigare. Normalt sammanfaller verksamhetsom-

2018-10-15

Dnr TEF/2017:42

rådet för en allmän va-anläggning med det detaljplanelagda området eller motsvarande.

Om man inte upprättar ett verksamhetsområde gäller inte bestämmelserna i vattentjänstlagen, de allmänna bestämmelserna för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen (ABVA) och va-taxan. Utanför verksamhetsområdet finns inga skyldigheter eller rättigheter för varken va-huvudmannen eller fastighetsägaren. Om någon enhet ändå ansluts till den allmänna va-anläggningen, så ska det regleras genom avtal mellan va-huvudmannen och fastighetsägaren.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2018-09-14. Tekniska nämnden informerades om ärendet vid nämndens sammanträde den 17 september 2018.

Expedieras till
Kommunfullmäktige
Linda Evjen

2018-09-14

TEF/2017:42

Referens
Linda EvjenMottagare
Tekniska nämnden

Utökning och ändring av verksamhetsområdet för Botkyrka kommuns allmänna va-anläggning

Förslag till beslut

Tekniska nämndes förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige beslutar att ändra det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp i kvarteret Blåklinten, Tullinge, så att de vattentjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.
2. Kommunfullmäktige beslutar att ändra det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp i ett område utmed Katrinebergsvägen, Tullinge, så att de vattentjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.
3. Kommunfullmäktige beslutar att utöka det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp för fastigheten Tullinge 17:118, och de tjänster som ordnas är vatten och tryckavlopp LTA.
4. Kommunfullmäktige beslutar att utöka det allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp i kvarteret Pelargonen, Ringblomman och Smörblomman, Tullinge, och de tjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.

Sammanfattning

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) ska kommunfullmäktige besluta om en allmän vatten- och avloppsanläggnings verksamhetsområde och vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar.

Kommunens VA-avdelning har i sitt kvalitetsarbete identifierat fyra områden där verksamhetsområdet behöver utökas eller ändras.

Ärendet har varit uppe i tekniska nämnden för information den 17 september 2018.

Ärendet

Verksamhetsområdet för en allmän va-anläggning ska redovisas i fastighetsförteckning eller på karta. Redovisningen ska ta upp det område och de tjänster som huvudmannen för den allmänna va-anläggningen ska tillhandahålla inom området såsom dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

Tekniska nämnden fick information om nu föreslagna ändringar vid nämndens sammanträde den 17 september 2018.

Utökning eller ändring av verksamhetsområdet

En utökning av verksamhetsområdet blir det i samband med exploatering, va-utbyggnad och komplettering med dagvatten, vatten och spillvatten där denna nyttighet inte funnits tidigare. Normalt sammanfaller verksamhetsområdet för en allmän va-anläggning med det detaljplanelagda området eller motsvarande.

Om man inte upprättar ett verksamhetsområde gäller inte bestämmelserna i vattentjänstlagen, de allmänna bestämmelserna för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen (ABVA) och va-taxan. Utanför verksamhetsområdet finns inga skyldigheter eller rättigheter för varken va-huvudmannen eller fastighetsägaren. Om någon enhet ändå ansluts till den allmänna va-anläggningen, så ska det regleras genom avtal mellan va-huvudmannen och fastighetsägaren.

Aktuella områden för utökning eller ändring

1. Kvarteret Blåklinten, Tullinge, enligt tjänsteskrivelsens bilaga 1.
I detta område föreslås en ändring av de tjänster som omfattas från nuvarande vatten och spillvatten till att även omfatta dagvatten.
2. Område utmed Katrinebergsvägen, Tullinge, enligt tjänsteskrivelsens bilaga 2. I detta område föreslås en ändring av de tjänster som omfattas från nuvarande vatten och spillvatten till att även omfatta dagvatten.
3. Fastigheten Tullinge 17:118, enligt tjänsteskrivelsens bilaga 3.
Denna fastighet har inte omfattats av allmänt verksamhetsområde men anslutning är upprättad. De tjänster som ordnas är vatten och tryckavlopp LTA.

4. Kvarteret Pelargonen, Ringblomman och Smörblomman, Tullinge, enligt tjänsteskrivelsens bilaga 4. Ett exploateringsområde där de tjänster som ordnas är vatten, spillvatten och dagvatten.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Linda Evjen
va-chef

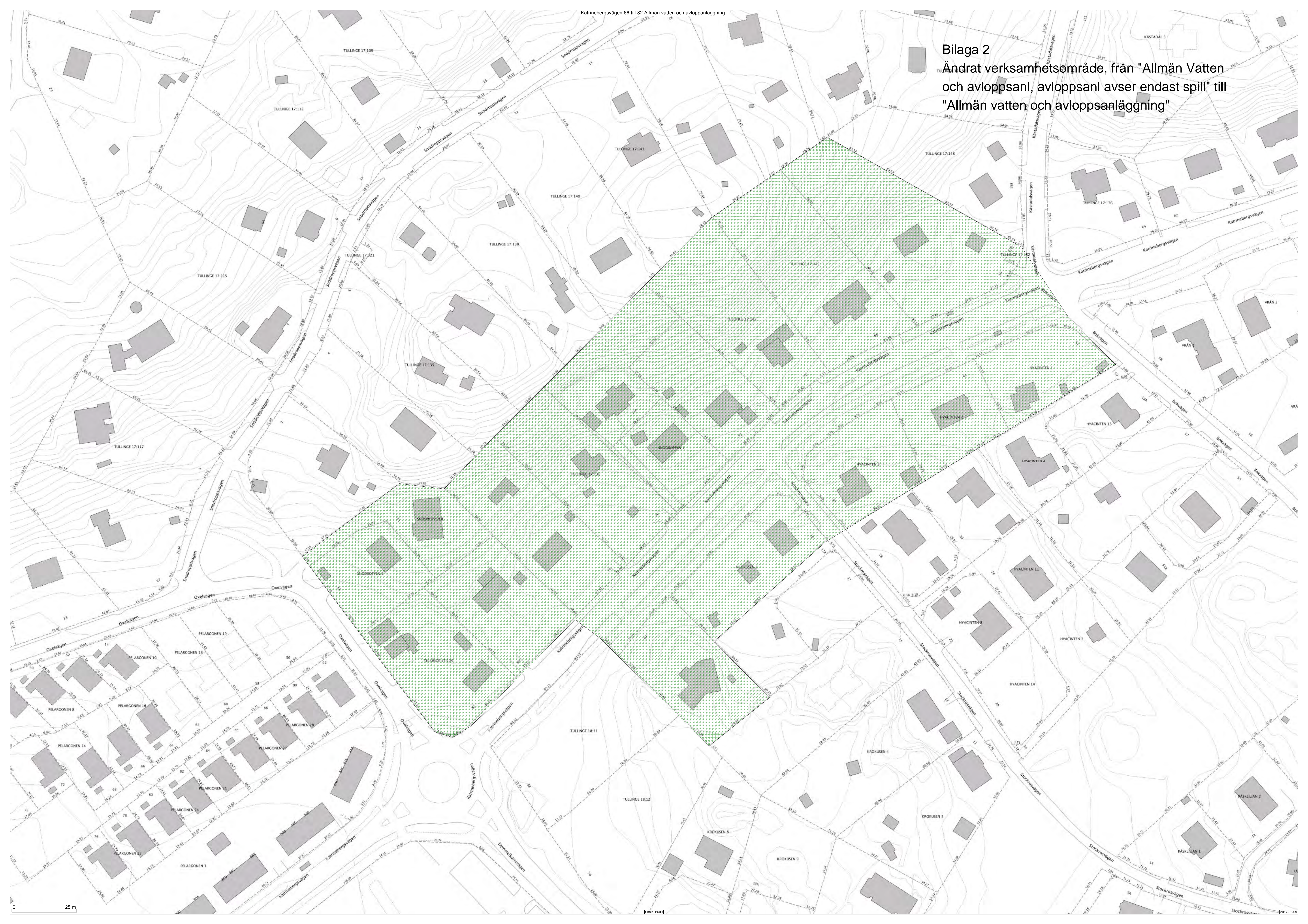
Bilagor:

1. Kvarteret Blåklinten, Tullinge
2. Område utmed Katrinebergsvägen, Tullinge
3. Fastigheten Tullinge 17:118
4. Kvarteret Pelargonen, Ringblomman och Smörblomman, Tullinge

Ändrat verksamhetsområde, från "Allmän Vatten och avloppsanl, avloppsanl avser endast spill" till "Allmän vatten och avloppsanläggning"

ADRESS	FASTBET	FNR	KOMMUN
BOKVÄGEN 61	HYACINTEN 1	10278568	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 61	HYACINTEN 2	10278567	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 66	TULLINGE 17:147	10278375	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 67	KROKUSEN 2	10278563	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 68	TULLINGE 17:145	10278373	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 70	TULLINGE 17:142	10278370	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 72	SNÖDROPPEN 2	10278369	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 74	SNÖDROPPEN 1	10489140	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 74A	SNÖDROPPEN 3	10278366	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 76	TULLINGE 17:136	10278364	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 78	TULLINGE 17:134	10278362	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 80	TULLINGE 17:130	10278358	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 82	TULLINGE 17:129	10278357	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 31	SNÖDROPPEN 4	10490817	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 33	SNÖDROPPEN 5	10278359	BOTKYRKA
STOCKROSVÄGEN 19	KROKUSEN 1	10278565	BOTKYRKA
STOCKROSVÄGEN 30	HYACINTEN 3	10278566	BOTKYRKA

Bilaga 2
Ändrat verksamhetsområde, från "Allmän Vatten
och avloppsanl, avloppsanl avser endast spill" till
"Allmän vatten och avloppsanläggning"

Bilaga 3

**Nytt verksamhetsområde, "Allmän Vatten och
avloppsanl, avloppsanl avser enbart tryckavlopp LTA"**

ADRESS	FASTBET	FNR	KOMMUN
OXELVÄGEN 27	TULLINGE 17:118	10278346	BOTKYRKA

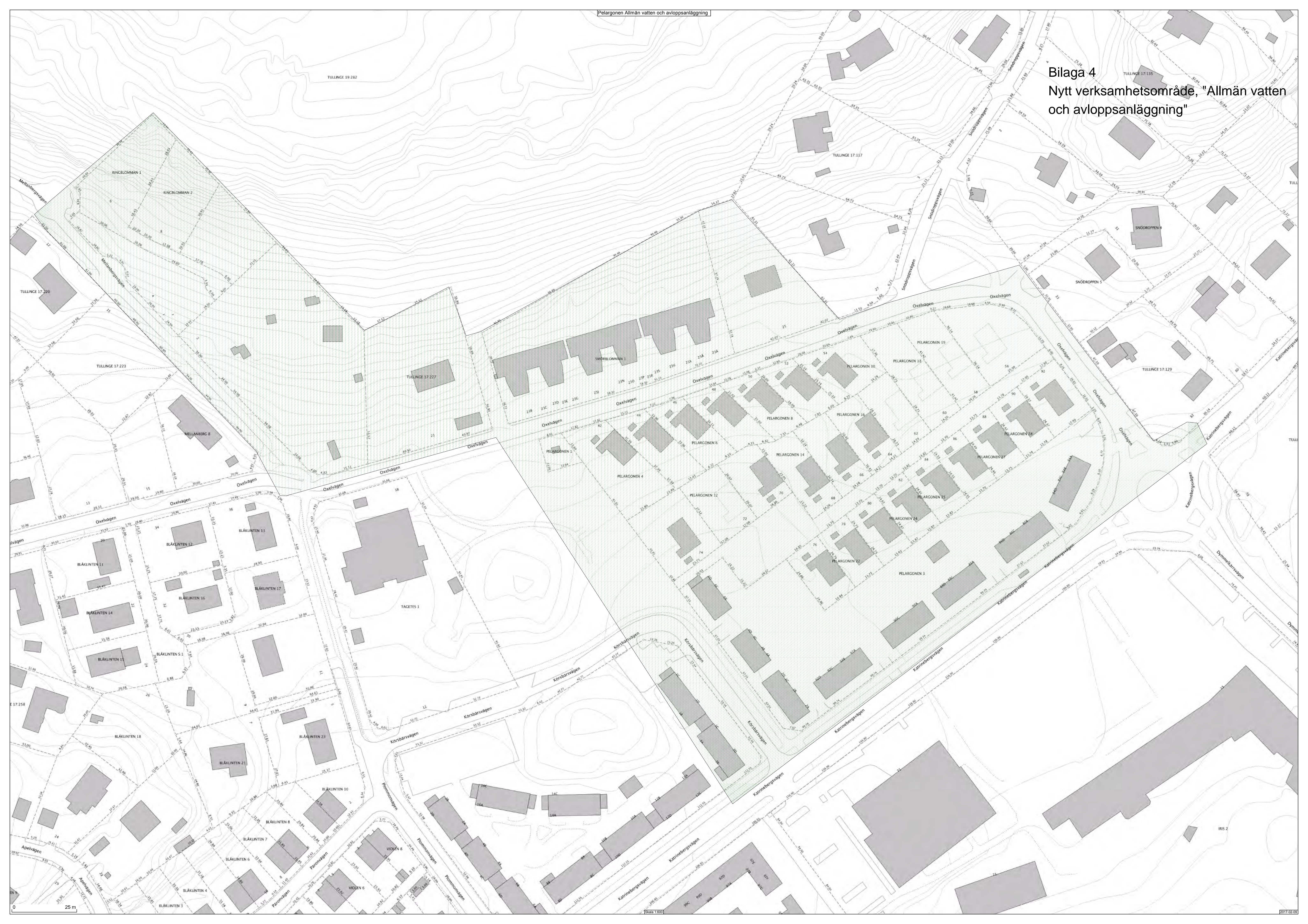
Bilaga 3
Nytt verksamhetsområde, "Allmän Vatten och
avloppsanl, avloppsanl avser enbart tryckavlopp LTA"

Nytt verksamhetsområde, "Allmän vatten och avloppsanläggning"			
ADRESS	FASTBET	FNR	KOMMUN
KATRINEBERG SVÄGEN 84A	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 84B	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 84C	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 84D	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 86A	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 86B	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 86C	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 86D	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 88A	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 88B	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 88C	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 88D	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 90A	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 90B	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 90C	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 90D	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 92A	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 92B	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 92C	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KATRINEBERG SVÄGEN 92D	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 1A	LOBELIAN 1	10278506	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 1B	LOBELIAN 1	10278506	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 1C	LOBELIAN 1	10278506	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 1D	LOBELIAN 1	10278506	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 2A	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 2B	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 2C	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 2D	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 3A	LOBELIAN 1	10278506	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 3B	LOBELIAN 1	10278506	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 3C	LOBELIAN 1	10278506	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 3D	LOBELIAN 1	10278506	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 4A	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 4B	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 4C	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 4D	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 6A	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 6B	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 6C	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
KÖRSBÄRSVÄGEN 6D	PELARGONEN 3	10278356	BOTKYRKA
MELLANBERG SVÄGEN 10	RINGBLOMMAN 3	10528220	BOTKYRKA
MELLANBERG SVÄGEN 2	TULLINGE 17:319	10278547	BOTKYRKA
MELLANBERG SVÄGEN 4	RINGBLOMMAN 4	10528221	BOTKYRKA
MELLANBERG SVÄGEN 6	RINGBLOMMAN 1	10278453	BOTKYRKA
MELLANBERG SVÄGEN 8	RINGBLOMMAN 2	10528219	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 21	TULLINGE 17:227	10278455	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23A	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23B	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA

OXELVÄGEN 23C	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23D	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23E	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23F	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23G	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23H	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23J	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23K	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23L	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23M	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23N	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23O	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23P	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23R	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23S	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23T	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23U	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23V	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23X	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23Y	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23Z	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23Å	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 23Ä	SMÖRBLOMMAN 1	10278501	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 25	TULLINGE 17:119	10278347	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 42	PELARGONEN 4	10532187	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 44	PELARGONEN 5	10532188	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 46	PELARGONEN 6	10532189	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 48	PELARGONEN 7	10532190	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 50	PELARGONEN 8	10532191	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 52	PELARGONEN 9	10532192	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 54	PELARGONEN 10	10532193	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 56	PELARGONEN 20	10532203	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 58	PELARGONEN 19	10532202	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 60	PELARGONEN 18	10532201	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 62	PELARGONEN 17	10532200	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 64	PELARGONEN 16	10532199	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 66	PELARGONEN 15	10532198	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 68	PELARGONEN 14	10532197	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 70	PELARGONEN 13	10532196	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 72	PELARGONEN 12	10532195	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 74	PELARGONEN 11	10532194	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 76	PELARGONEN 21	10532204	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 78	PELARGONEN 22	10532205	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 80	PELARGONEN 23	10532206	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 82	PELARGONEN 24	10532207	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 84	PELARGONEN 25	10532208	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 86	PELARGONEN 26	10532209	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 88	PELARGONEN 27	10532210	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 90	PELARGONEN 28	10532211	BOTKYRKA
OXELVÄGEN 92	PELARGONEN 29	10532212	BOTKYRKA

Bilaga 4
Nytt verksamhetsområde, "Allmän vatten
och avloppsanläggning"

§ 213

Förändrat utvärderingsförfarande för projektet 13 förskolor (KS/2018:602)

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige beslutar att utvärderingsförfarandet endast ska omfatta den först färdigställda modulbyggda förskolan.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige (KS/2016:848) beslutade 2017-03-03 att ändra inriktning för projektet 13 förskolor. Projektet avgränsades till upphandling av tre förskolor med industriellt modulbyggd inriktning. Produktionssättet skulle sedan utvärderas innan ny upphandling av resterande tio förskolor genomförs. De första tre förskolorna som omfattas är Opalen, Vallmon och Gullvivan.

Därefter har kommunfullmäktige också beslutat att tidigarelägga återuppbyggnaden av förskolan Måsen (KS/2017:651). Även här beslutades att produktionsmetoden ska bli industriellt modulbyggd förskola.

Utbildningsnämnden behandlade ärendet 2018-10-09, § 87.

Tekniska nämnden behandlade ärendet 2018-10-15, § 104.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-10-16.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

2018-10-16

Dnr KS/2018:602

Referens
Jesper Dahl

Mottagare
Kommunstyrelsen

Förändrat utvärderingsförfarande för projektet 13 förskolor (KS/2018:602)

Förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningens förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige beslutar att utvärderingsförfarandet endast ska omfatta den först färdigställda modulbyggda förskolan.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige (KS/2016:848) beslutade 2017-03-03 att ändra inriktning för projektet 13 förskolor. Projektet avgränsades till upphandling av tre förskolor med industriellt modulbyggd inriktning. Produktionssättet skulle sedan utvärderas innan ny upphandling av resterande tio förskolor genomförs. De första tre förskolorna som omfattas är Opalen, Vallmon och Gullivan.

Därefter har kommunfullmäktige också beslutat att tidigarelägga återuppbyggnaden av förskolan Måsen (KS/2017:651). Även här beslutades att produktionsmetoden ska bli industriellt modulbyggd förskola.

Utbildningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-09-24.

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-09-17.

Jakob Etaat
Kanslichef

Expedieras till
Tekniska nämnden
Utbildningsnämnden

§ 104**Förändrat utvärderingsförfarande projektet 13 förskolor
(TEF/2018:236)****Beslut**

Tekniska förvaltningens förslag till tekniska nämnden:

1. Tekniska nämnden godkänner förslaget.

Tekniska nämndens förslag till kommunstyrelsen:

2. Kommunfullmäktige beslutar att utvärderingsförfarandet endast ska omfatta den först färdigställda modulbyggda förskolan.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige (KS/2016:848) beslutade 2017-03-30 att ändra inriktning för projektet 13 förskolor. Projektet avgränsades till upphandling av tre förskolor med industriellt modulbyggd inriktning. Produktionssättet skulle sedan utvärderas innan ny upphandling av resterande tio förskolor genomförs. De första tre förskolorna som omfattas är Opalen, Vallmon och Gullvivan.

Därefter har kommunfullmäktige också beslutat att tidigarelägga återuppbyggnaden av förskolan Måsen (KS/2017:651). Även här beslutades att produktionsmetoden ska bli industriellt modulbyggd förskola.

Förskolorna Opalen och Vallmon bedöms vara på plats med inflyttning under våren 2019. För Gullvivan gäller ett senare datum till följd av markaffären mellan Botkyrka kommun och AB Botkyrkabyggen som blev klar i juni 2018. Handlingar för fastighetsbildning är nu inskickade till Lantmäteriet vars handläggningstid ligger på cirka 13 månader. Datum för inflyttning till Gullvivan är i augusti 2020.

Inflyttning till förskolan Måsen är bedömd till augusti 2019. Inflyttningstiderna är preliminära.

2018-10-15

Dnr TEF/2018:236

I och med förseningen av förskolan Gullvivan föreslår utbildningsförvaltningen att utvärdering av verksamhet i modulbyggd förskola endast ska omfatta den förskola som först startar sin verksamhet (Opalen eller Vallmon). Förslaget innebär en tidsbesparing på 15 månader. Utvärdering föreslås ske av huvudmannen i samarbete med förskolan.

Utvärdering kommer också att omfatta förskolans byggtekniska delar. För dessa ansvarar tekniska förvaltningen. Målsättningen är att utbildningsförvaltningen och tekniska förvaltningen återkommer med sin utvärdering i december 2019. Utvärdering ska ligga som grund för den framtida byggnadsmetoden för de kommande 9 förskolorna.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2018-09-17.

Utbildningsnämnden avser behandla likalydande underlag vid nämndens sammanträde 2018-10-09.

Expedieras till
Kommunfullmäktige
Utbildningsnämnden
Frank Renebo

Referens
Frank Renebo
Karl-Henrik Lindström

Mottagare
Tekniska nämnden

Förändrat utvärderingsförfarande projektet 13 förskolor (TEN/2018:236)

Förslag till beslut

Tekniska förvaltningens förslag till tekniska nämnden:

1. Tekniska nämnden godkänner förslaget.

Tekniska nämndens förslag till kommunstyrelsen:

2. Kommunfullmäktige beslutar att utvärderingsförfarandet endast ska omfatta den först färdigställda modulbyggda förskolan.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige (KS/2016:848) beslutade 2017-03-30 att ändra inriktning för projektet 13 förskolor. Projektet avgränsades till upphandling av tre förskolor med industriellt modulbyggd inriktning. Produktionssättet skulle sedan utvärderas innan ny upphandling av resterande tio förskolor genomförs. De första tre förskolorna som omfattas är Opalen, Vallmon och Gullvivan.

Därefter har kommunfullmäktige också beslutat att tidigarelägga återuppbyggnaden av förskolan Måsen (KS/2017:651). Även här beslutades att produktionsmetoden ska bli industriellt modulbyggd förskola.

Utbildningsnämnden avser behandla likalydande underlag vid nämndens sammanträde 2018-10-09

Ärende

Ändrade förutsättningar

Förskolorna Opalen och Vallmon bedöms vara på plats med inflyttning under våren 2019. För Gullvivan gäller ett senare datum till följd av markaffären mellan Botkyrka kommun och AB Botkyrkabyggen som blev klar i juni 2018. Handlingar för fastighetsbildning är nu inskickade till Lantmäteriet vars hand-

läggningsstid ligger på cirka 13 månader. Datum för inflyttning till Gullvivan är i augusti 2020.

Inflyttning till förskolan Måsen är bedömd till augusti 2019. Inflyttningstiderna är preliminära.

Förslag

I och med förseningen av förskolan Gullvivan föreslår utbildningsförvaltningen att utvärdering av verksamhet i modulbyggd förskola endast ska omfatta den förskola som först startar sin verksamhet (Opalen eller Vallmon). Förslaget innebär en tidsbesparing på 15 månader. Utvärdering föreslås ske av huvudmannen i samarbete med förskolan.

Utvärdering kommer också att omfatta förskolans byggtekniska delar. För dessa ansvarar tekniska förvaltningen. Målsättningen är att utbildningsförvaltningen och tekniska förvaltningen återkommer med sin utvärdering i december 2019. Utvärdering ska ligga som grund för den framtida byggnadsmetoden för de kommande 9 förskolorna.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Frank Renebo
Fastighetschef

Bilaga
Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2017-03-30, § 48

§ 87

Utvärdering 13 förskolor (UF/2018:282)

Beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förslaget.

Utbildningsnämnden förslag till kommunstyrelsen:

2. Kommunfullmäktige beslutar att utvärderingsförfarandet endast ska omfatta den först färdigställda modulbyggda förskolan.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige (KS/2016:848) beslutade 2017-03-03 att ändra inriktning för projektet 13 förskolor. Projektet avgränsades till upphandling av tre förskolor med industriellt modulbyggd inriktning. Produktionssättet skulle sedan utvärderas innan ny upphandling av resterande tio förskolor genomförs. De första tre förskolorna som omfattas är Opalen, Vallmon och Gullvivan.

Därefter har kommunfullmäktige också beslutat att tidigarelägga återuppbyggnaden av förskolan Måsen (KS/2017:651). Även här beslutades att produktionsmetoden ska bli industriellt modulbyggd förskola.

Tekniska nämnden avser behandla likalydande underlag vid nämndens sammanträde 2018-10-15.

2018-09-24

UF/2018:282

Referens
Karl-Henrik Lindström
Frank Renebo

Mottagare
Utbildningsnämnden

Förändrat utvärderingsförfarande projektet 13 förskolor (UF/2018:282)

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningens förslag till utbildningsnämnden:

1. Utbildningsnämnden godkänner förslaget.

Utbildningsnämnden förslag till kommunstyrelsen:

2. Kommunfullmäktige beslutar att utvärderingsförfarandet endast ska omfatta den först färdigställda modulbyggda förskolan.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige (KS/2016:848) beslutade 2017-03-03 att ändra inriktning för projektet 13 förskolor. Projektet avgränsades till upphandling av tre förskolor med industriellt modulbyggd inriktning. Produktionssättet skulle sedan utvärderas innan ny upphandling av resterande tio förskolor genomförs. De första tre förskolorna som omfattas är Opalen, Vallmon och Gullvivan.

Därefter har kommunfullmäktige också beslutat att tidigarelägga återuppbyggnaden av förskolan Måsen (KS/2017:651). Även här beslutades att produktionsmetoden ska bli industriellt modulbyggd förskola.

Tekniska nämnden avser behandla likalydande underlag vid nämndens sammanträde 2018-10-15

Ärende

Ändrade förutsättningar

Förskolorna Opalen och Vallmon bedöms vara på plats med inflyttning under våren 2019. För Gullvivan gäller ett senare datum till följd av markaffären mellan Botkyrka kommun och AB Botkyrkabyggen som blev klar i juni 2018.

Handlingar för fastighetsbildning är nu inskickade till Lantmäteriet vars handläggningstid ligger på cirka 13 månader. Datum för inflyttning till Gullvivan är i augusti 2020.

Inflyttning till förskolan Måsen är bedömd till augusti 2019. Inflyttningstiderna är preliminära.

Förslag

I och med förseningen av förskolan Gullvivan föreslår utbildningsförvaltningen att utvärdering av verksamhet i modulbyggd förskola endast ska omfatta den förskola som först startar sin verksamhet (Opalen eller Vallmon). Förslaget innebär en tidsbesparing på 15 månader. Utvärdering föreslås ske av huvudmannen i samarbete med förskolan.

Utvärdering kommer också att omfatta förskolans byggtekniska delar. För dessa ansvarar tekniska förvaltningen. Målsättningen är att utbildningsförvaltningen och tekniska förvaltningen återkommer med sin utvärdering i december 2019. Utvärdering ska ligga som grund för den framtida byggnadsmetoden för de kommande 9 förskolorna.

Mikael Caiman Larsson
Förvaltningschef

§ 48**Återrapportering av projektet 13 nya förskolor
(KS/2016:848)****Beslut**

1. Kommunfullmäktige beslutar att byta inriktning på projektarbetet för ramupphandling av renovering/nybyggnation av 13 förskolor som tidigare beslutats av kommunfullmäktige (KS/2015:733). Från upphandling av ramavtalsentreprenör till upphandling och byggnation av industriellt modulbyggda förskolor.
2. Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med utbildningsnämnden i uppdrag att utvärdera de tre första förskolorna, för att avgöra hanteringen av resterande 10 förskolor.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2017-03-06 § 44 lämnat ett förslag till beslut.

Utbildningsnämnden strävar kontinuerligt efter att skapa de bästa möjliga förskolorna för Botkyrkas barn. Vi står i dagsläget inför en stor utmaning där många av våra förskolor behöver renoveras/byggas nya på en och samma gång. För att klara av denna utmaning behöver vi kostnads-effektivitet så väl som leveranssäkerhet. Detta utan att tumma på våra barns pedagogiska miljöer.

Den rapport som utbildningsnämnden beställde från tekniska förvaltningen den 8 december 2016 fastställer att industriellt modulbyggda förskolor har möjlighet att uppfylla de höga krav som vi ställer på våra förskolelokaler samtidigt som vi ökar kostnadseffektiviteten och leveranssäkerheten för byggnationen av förskolorna.

Vinsterna med att välja modulbyggnationsformen är att den är cirka 5 400 kronor billigare per kvadratmeter, än det platsbyggda alternativet. Vilket förväntas motsvara 10 miljoner kronor per byggd förskola. Detta ger oss möjlighet att genomföra betydande kvalitetshöjningar på bland annat för-

2017-03-30

Dnr KS/2016:848

skolornas utomhusmiljöer och annan gestaltning. Samtidigt som vi håller kommunens investeringskostnader nere.

Därför föreslår utbildningsnämnden kommunfullmäktige att byta inriktning på projektarbetet för ramupphandling av renovering/nybyggnation av 13 förskolor som tidigare beslutats av kommunfullmäktige (KS/2015:733). Från upphandling av ramavtalsentreprenör till upphandling och byggnation av industriellt modulbyggda förskolor.

För att säkra kvalitén i projektet finner nämnden det viktigt att kommunfullmäktige uppdrar åt utbildningsnämnden och tekniska nämnden att utvärdera projektet i och med byggnationen av de tre första förskolorna. Visar utvärderingen att modulförskolorna uppfyller kraven avseende kostnadseffektivitet, leveranssäkerhet och lokalernas anpassning till pedagogik, så uppförs resterande 10 förskolor enligt samma förfaringssätt.

Oavsett vilken produktionsmodell som våra förskolor byggs efter så behöver nämnden revidera lokalprogrammet för ny-, om- och tillbyggnad av förskola. Detta för att skapa flexiblare riktlinjer som är mer anpassade till dagens förutsättningar och som i större utsträckning förhåller sig till förskolans närmiljö.

Utbildningsnämnden har behandlat ärendet 2017-02-07, § 4.

Yrkanden

Emanuel Ksiazkiewicz (S), Jimmy Baker (M) och Yusuf Aydin (KD) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Särskilda yttranden

Jimmy Baker (M), Yusuf Aydin (KD) och Robert Steffens (C) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Carl Widercrantz (TUP) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Lars Johansson (L) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

2017-03-30

Dnr KS/2016:848

Expedieras till:
Tekniska nämnden
Utbildningsnämnden
Upphandlingschef Anders Kuylser, kommunledningsförvaltningen

§ 214

Återrapportering av uppdrag - Tobacco Endgame (KS/2016:181)

Beslut

Kommunstyrelsens förslag kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige antar år 2030 som Botkyrkas slutdatum för medverkan i Tobacco Endgame.
2. Kommunfullmäktige beslutar att Botkyrka kommun ska bidra till att halvera andelen dagligrökare till år 2030 och att målsättningen för arbetet ska ligga i paritet med den nationella målsättningen för riket.
3. Kommunfullmäktige uppmanar samtliga nämnder och kommunstyrelsen att ta ansvar för att genomföra aktiviteter i syfte att nå målsättningen för Tobacco Endgame, som del i uppfyllandet av medborgarprocessen Möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv med utvecklingsmålet 5.2 Botkyrkaborna har god hälsa med minskade skillnader.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

4. Kommunstyrelsen har tagit del av förslag på målsatta mått och föreslagna aktiviteter för att nå målet.
5. Kommunstyrelsen anser uppdrag, 2017-05-23 § 104 punkt 5 och 2017-05-02, §108 punkt 2 och 3, som återrapporterade.

Sammanfattning

I maj 2017 ställde sig kommunstyrelsen bakom initiativet Tobacco Endgame – ett internationellt opinionsbildningsprojekt som syftar till att flera samhällsaktörer ska ha en gemensam målsättning för att minska rök-

2018-10-26

Dnr KS/2016:181

ning, dess skadeverkningar och dödlighet i befolkningen. Kommunledningsförvaltningen har fått i följduppdrag att återkomma med en översyn av aktuella behov och insatser inom det tobaksförebyggande arbetet, samt att återkomma med ett slutdatum och rekommenderade aktiviteter för Botkyrkas medverkan i Tobacco Endgame.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att Botkyrkas medverkan i Tobacco Endgame avslutas 2030 med målsättningen att halvera andelen tobaksanvändare bland vuxna och bland unga. Det innebär att andelen botkyrkabor som röker dagligen i åldern 16–84 år behöver minska från 16 procent (år 2018) till 8 procent (år 2030). Med år 2030 som måldatum behöver andelen som röker dagligen minska i något högre takt jämfört med det nationella målet som syftar till att halvera andelen dagligrökare till år 2025. Utgångsläget i kommunen är högre än i landet, men bilagd kartläggning visar att möjligheterna och behoven är stora. Målsättningen förväntas vara rimlig så länge stöd, insatser och prioriteringar möjliggörs.

Mål och slutdatum samordnas med kommunfullmäktiges mål och budget och kompletteras med ett utvecklingsmål och målsatta mått för att införliva planering och uppföljning av ett hälsofrämjande och tobaksförebyggande arbete. Rekommenderade aktiviteter medföljer budgetberedningen som stöd till förvaltningarnas planerade aktiviteter.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-10-10.

Motivering

Koalitionsmajoriteten anser att man med positivt stöd ska minska användandet av tobak. Att genom aktivt arbete både öka folkhälsan i Botkyrka, samt hos anställda och därmed också kunna förbättra kvalitén i kommunens verksamheter. En del i det arbetet är Tobacco Endgame som innebär att tobaksbruket ska minska till en nivå, då den i samhället inte längre utgör en så betydande börda för människors hälsa. Arbetet för en tobaksfri arbetsmiljö genomförs bäst genom förebyggande åtgärder som bygger på stöd och frivillighet.

I och med detta ärende, med flera, förtydligas nu hur arbetet ska gå till för att minska användandet av tobak och därmed nå målet om tobaksfri arbetsmiljö. Detta är ett resultat av tidigare givna uppdrag i fullmäktige samt hanterandet av motionen ”Tobaksfri arbetstid”.

2018-10-26

Dnr KS/2016:181

Yrkande

Ebba Östlin (S) yrkar att ordförandeförslagets andra beslutssats revideras enligt följande:

Kommunfullmäktige beslutar att Botkyrka kommun ska bidra till att halvera andelen dagligrökare till år 2030 och att målsättningen för arbetet ska ligga i paritet med den nationella målsättningen för riket.

Propositionsordning

Kommunstyrelsens ordförande ställer justerat ordförandeförslag under proposition och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med det justerade ordförandeförslaget.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

2018-10-10

Dnr KS/2016:181

Referens
Pardip Singhru
Isabelle Caspersson

Mottagare
Kommunstyrelsen

Tobacco Endgame Botkyrka 2030 (KS/2016:181)

Förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningens förslag kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsens förslag kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige antar år 2030 som Botkyrkas slutdatum för medverkan i Tobacco Endgame.
2. Kommunfullmäktige beslutar att Botkyrka kommun ska bidra till att halvera andelen dagligrökare till år 2030.
3. Kommunfullmäktige uppmanar samtliga nämnder och kommunstyrelsen att ta ansvar för att genomföra aktiviteter i syfte att nå målsättningen för Tobacco Endgame, som del i uppfyllandet av medborgarprocessen Möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv med utvecklingsmålet 5.2 Botkyrkaborna har god hälsa med minskade skillnader.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

4. Kommunstyrelsen har tagit del av förslag på målsatta mått och föreslagna aktiviteter för att nå målet.
5. Kommunstyrelsen anser uppdrag, 2017-05-23 § 104 punkt 5 och 2017-05-02, §108 punkt 2 och 3, som återrapporterade.

Sammanfattning

Maj 2017 ställde sig kommunstyrelsen bakom initiativet Tobacco Endgame – ett internationellt opinionsbildningsprojekt som syftar till att flera samhällsaktörer ska ha en gemensam målsättning för att minska rökning, dess skadeverkningar och dödlighet i befolkningen. Kommunledningsförvaltningen har fått i följduppdrag att återkomma med en översyn av aktuella behov och insatser inom det tobaksförebyggande arbetet, samt att återkomma med ett slutdatum och rekommenderade aktiviteter för Botkyrkas medverkan i Tobacco Endgame.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att Botkyrkas medverkan i Tobacco Endgame avslutas 2030 med målsättningen att halvera andelen tobaksanvändare bland vuxna och bland unga. Det innebär att andelen botkyrkabor som röker dagligen i åldern 16–84 år behöver minska från 16 procent (år 2018) till 8 procent (år 2030). Med år 2030 som måldatum behöver andelen som röker dagligen minska i något högre takt jämfört med det nationella målet som syftar till att halvera andelen dagligrökare till år 2025. Utgångsläget i kommunen är högre än i landet, men bilagd kartläggning visar att möjligheterna och behoven är stora. Målsättningen förväntas vara rimlig så länge stöd, insatser och prioriteringar möjliggörs.

Mål och slutdatum samordnas med kommunfullmäktiges mål och budget och kompletteras med ett utvecklingsmål och målsatta mått för att införliva planering och uppföljning av ett hälsofrämjande och tobaksförebyggande arbete. Rekommenderade aktiviteter medföljer budgetberedningen som stöd till förvaltningarnas planerade aktiviteter.

Ärendet

I samband med att kommunstyrelsen ställde sig bakom initiativet Tobacco Endgame fick kommunledningsförvaltningen två följduppdrag (KS 2017-05-05 § 108 pt 2 och 3, KS/2016:181):

- att återkomma med en översyn av aktuella behov och insatser inom det tobaksförebyggande arbetet, som ett underlag i arbetet med uppdatering av kommunens befintliga styrdokument för alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete inom barn- och ungdomsverksamheter.

- att utifrån översynen återkomma med ett förslag på åtagande och slutdatum för Botkyrkas medverkan i initiativet Tobacco Endgame.

Utvecklingsmål och målsatta mått till kommunfullmäktiges mål och budget

Mål och slutdatum samordnas med kommunfullmäktiges mål och budget och kompletteras med ett utvecklingsmål och målsatta mått för att införliva planering och uppföljning av ett hälsofrämjande och tobaksförebyggande arbete. Rekommenderade aktiviteter medföljer budgetberedningen samt i SGO som stöd till förvaltningarnas planeringsarbete för verksamhetsaktiviteter.

Bakgrund

Tobacco Endgame – ett slut på tobaksrelaterad ohälsa

Det nationella målet för *Tobacco Endgame* är att under 5 procent av befolkningen röker dagligen år 2025 och att rökning inte längre utgör ett dominerande folkhälsoproblem. Tobaksrökningen skapar ohälsa, fattigdom och skadar vår miljö. Rökning är en välkänd markör som förstärker ojämlikhet i hälsa. Rökning är betydligt vanligare i utsatta grupper, till exempel bland personer som är arbetslösa eller har en kort utbildning. Rökning är såväl ett globalt som nationellt problem. Allt fler länder vill på olika sätt sätta stopp för en global tobaksindustri, vars produkter under det senaste århundradet dödat sex miljoner människor varje år, vilket är fler individer än världskrig och farsoter tillsammans. Tobaksrökningen är ur medicinsk, social, miljömässig, etisk och samhällsekonomisk synvinkel ett av världens allvarligaste folkhälsoproblem och utmaningar för hållbart samhälle - och samtidigt ett av de bäst förebyggbara.

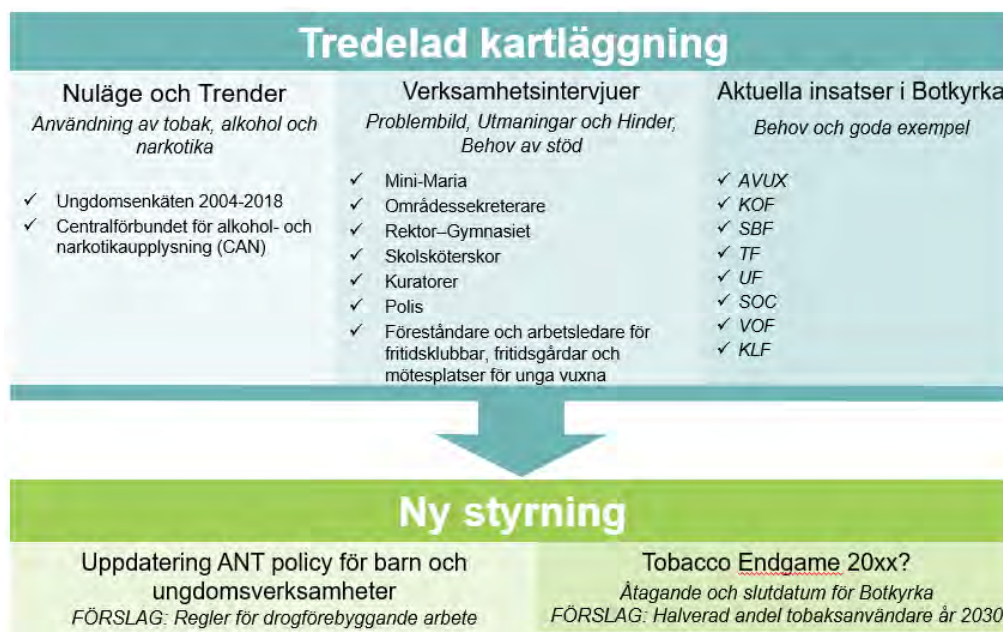
Tredelad kartläggning besvarar ärendet

Kommunledningsförvaltningen har fått i uppdrag att återkomma med en översyn av aktuella behov och insatser inom det tobaksförebyggande arbetet, samt att återkomma med ett slutdatum och rekommenderade aktiviteter för Botkyrkas medverkan i Tobacco Endgame.

För att svara på detta uppdrag och ärendet kring uppdatering av kommunens ANT-policy (dnr. KS/2014:612), initierades en tredelad kartläggning som beskriver:

1. Nulägesbeskrivning
2. Behov och stöd hos verksamheter

3. En översyn av aktuella förebyggande insatser

Kartläggningen delas upp i två rapporter;

- en underlagsrapport med särskilt fokus på drogförebyggande arbetet för barn och unga, bilagt till ärende KS/2014:612
- en fördjupningsrapport av kommunens tobaksförebyggande arbete för ärendet Tobacco Endgame, bilagt till detta ärende.

Fördjupningen utreder utmaningar och hinder, samt behov av stöd bland verksamheter som bidrar till kommunens tobaksförebyggande arbete. Telefonintervjuer med samtliga förvaltningar genomfördes för att fånga pågående, genomförda eller planerade tobaksförebyggande insatser. Fördjupningen ligger till grund för föreslagna slutdatum och rekommenderade aktiviteter för organisationen.

Den sammanställda fördjupningsrapporten finns bilagd.

Mål och Slutdatum Botkyrka – halverad tobaksanvändning 2030

Det nationella målet för *Tobacco Endgame* är att under 5 procent av befolkningen röker dagligen år 2025. Det innebär nästan en halvering av gruppen

dagligrökare som är 9 procent. Med den beräkningen i åtanke föreslår kommunledningsförvaltningen att Botkyrkas medverkan i Tobacco Endgame avslutas 2030 med målsättningen att halvera andelen tobaksanvändare bland vuxna och bland unga. Slutdatumet är förlängt till 2030 eftersom utgångsläget i kommunen är högre än i landet. Det rimmar också väl med Agenda 2030 och kan ses som en del i arbetet för ett hållbart Botkyrka. Med tobaksanvändare menas andelen som röker eller snusar dagligen i åldern 16–84 år.

Fördjupningsrapporten visar att möjligheterna, och likaså behoven, för att nå målet till 2030 är stora. Jämfört med andra kommuner i länet har Botkyrka nästhögst andel som röker dagligen (16 procent i åldern 16–84 år) vilket är nästan dubbelt så hög andel som rikets 9 procent dagligrökare. Andelen i Botkyrka behöver därmed minska i något högre takt jämfört med det nationella målet. Andelen dagligrökare i åldern 16–84 behöver minska med genomsnitt 0,77 procentenheter per år, jämfört med det nationella målet som kräver att andelen minskar med cirka 0,66 procentenheter per år.

Vi bedömer att målet också ska innehålla en halverad andel som snusar dagligen för att få ett heltäckande tobaksförebyggande arbete. Rådande beslut om tobaksfri arbetsmiljö i kommunen grundar sig i samma helhetstänk. Andel dagligt snus användande på 9 procent behöver då i genomsnitt minska med 0,4 procentenheter per år fram till 2030. Målsättningen förväntas vara rimlig så länge stöd, insatser och prioriteringar möjliggörs.

Rekommenderande aktiviteter för fortsatt tobaksförebyggande arbetet

Fortsatt tobaksförebyggande arbete på strukturell nivå, som bidrar till att minska skillnader i ohälsa, är ett av behoven som framlyfts i fördjupningsrapporten. Botkyrka behöver fortsatt arbeta hälsofrämjande med tydliga tobaksförebyggande insatser på struktur- och samhällsnivå för att skapa stödjande miljöer som underlättar och möjliggör för Botkyrkaborna att göra hälsosamma val.

Mål om en halverad andel tobaksanvändare till 2030 bedöms som rimligt att uppnå utifrån ett intensifierat och systematiskt tobaksförebyggande arbete inom samtliga förvaltningar. Målet kopplas till medborgarprocessen Möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv med utvecklingsmålet 5.2 Botkyrkaborna har god hälsa med minskade skillnader. Förslag på aktiviteter inklusive ansvarig nämnd finns bifogade i medföljande bilaga.

Genomförande av tobaksfri arbetsmiljö - en av flera rekommenderade aktiviteter

Flera verksamheter söker stöd i att kunna upprätthålla tobaksfria verksamheter och arbetstid, där även vuxna och personal inte använder tobak. Att kommunen har ett beslut kring tobaksfri arbetsmiljö har i många fall varit okänt. SGP samt intervjuade verksamheter har lyft önskemålet att nuvarande styrning behöver förstärkas, och att tobaksfri arbetstid önskas. År 2016 utredde kommunledningsförvaltningen möjligheten att införa rökfri arbetstid (KS/2017:198) men i den utredningen lyftes istället behovet att förverkliga beslutet om tobaksfri arbetsmiljö, som infördes 2014. Arbetet är delvis påbörjat men det saknas bland annat en tydlig beskrivning på vad tobaksfri arbetsmiljö innebär, handlingsvägar vid uppmärksammat bruk eller påverkan av passiv tobaksrök, och beslutet saknar spridning ut i kommunens verksamheter. Läs vidare på sida 17 i bilagd fördjupningsrapport.

Kommunledningsförvaltningen föreslår, som en av flera rekommenderade aktiviteter, att arbetet med tobaksfri arbetsmiljö intensifieras. Det behövs för att möta verksamheters behov och för att stötta chefer och personal i att införliva tobaksfri arbetsmiljö, och ytterst för att uppnå drogfria, tillgängliga och hälsofrämjande miljöer för våra medborgare och brukare, särskilt barn och unga. Som ett stöd i detta lyfter uppdaterade ”förslag på Regler för kommunens drogförebyggande arbete” (KS/2017:751) att Botkyrka har tobaksfri arbetsmiljö.

Rekommenderade aktiviteter finns i bilagan Förslag på målsatta mått och aktiviteter i det tobaksförebyggande arbetet.

Mattias Jansson
Kommundirektör

Elif Koman André
Avdelningschef
Samhällsutveckling

Expedieras till
Samtliga nämnder och förvaltningar

Bilagor

1. Förslag på målsatta mått och aktiviteter i det tobaksförebyggande arbete
2. Fördjupningsrapport Tobaksförebyggande arbete

Referens
Isabelle Caspersson
Pardip Singhru

Mottagare

Fördjupningsrapport

Kartläggning av kommunens tobaksförebyggande arbete

Innehållsförteckning

BAKGRUND.....	3
<i>Tredelad kartläggning av kommunens drogförebyggandearbete.....</i>	3
TOBAK - GLOBAL OCH LOKAL HÅLLBARHETSUTMANING	4
<i>Tobaksförebyggande arbete – nationell politik till lokal styrning.....</i>	5
NULÄGE TOBAK I BOTKYRKA KOMMUN.....	6
Andelen tobaksfria barn och unga ökar över tid.....	6
Fler flickor än pojkar röker - Fler pojkar än flickor snusar.....	7
Tydliga förväntningar från vuxna ger färre unga rökare	9
Många unga köper egna cigaretter och snus	9
Tobaksfrihet ökar även bland vuxna – men i Botkyrka röker fler	10
Fler av Botkyrkas män och pappor röker och snusar	11
Passiv rökning i hemmamiljön	12
E-cigarretter bland unga och vuxna	12
Vattenpiprökning bland unga och vuxna.....	13
Rökning utifrån socioekonomiska villkor som hindrar jämlik hälsa	13
Skillnader i tobaksanvändning mellan stadsdelar i Botkyrka	14
TOBAKSFÖREBYGGANDE ARBETE I BOTKYRKA.....	15
<i>Från strategi till verksamhet.....</i>	16
<i>Tobaksfri arbetsmiljö.....</i>	16
<i>Efterlevnad av rökfria skolgårdar och fritidsgårdar.....</i>	18
<i>Tillsynsmetoden kontrollköp i förebyggande syfte</i>	19
TOBAKSRELATERAD OHÄLSA FÖR ANVÄNDARE OCH NÄRSTÄENDE	19
Risker med passiv rökning.....	19
Även att snusa innebär risker	20
E-cigarretter – tillsatser och flytande nikotin	20
Samband mellan psykisk ohälsa och tobak.....	20

Bakgrund

I samband med att kommunstyrelsen 2017-05-02 ställde sig bakom initiativet Tobacco Endgame - Rökfritt Sverige 2025 (KS/2016:181), beslutas för kommunledningsförvaltningen att;

- återkomma med en översyn av aktuella behov och insatser inom det tobaksförebyggande arbetet, som ett underlag i arbetet med uppdatering av kommunens befintliga styrdokument för alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete inom barn- och ungdomsverksamheter
- samt att utifrån översynen återkomma med ett förslag på åtagande och slutdatum för Botkyrkas medverkan i initiativet Tobacco Endgame.

Tredelad kartläggning av kommunens drogförebyggandearbete

För att svara på uppdraget genomfördes hösten 2017-våren 2018 en tredelad kartläggning av nuläge, behov och insatser. Kartläggningen delas upp i två rapporter;

- en fördjupningsrapport av kommunens tobaksförebyggandearbete
- samt, en underlagsrapport med särskilt fokus på drogförebyggande arbetet för barn och unga, bilagt till ärendet uppdatering av ANT-policy

Denna fördjupningsrapport ligger till grund för, och presenteras med ärendet *Tobacco Endgame Botkyrka* (KS/2016:181). Den bidrar även till fortsatt vidareutveckling av kommunens drogförebyggandearbete.

Följande kapitel innehåller sammanställning av kartläggningens tre delar:

1. Nulägesbeskrivning tobaksbruket i Botkyrka
2. Behov av stöd hos verksamheter inom tobaksförebyggandearbetet
3. Översyn av aktuella tobaksförebyggande insatser

Statistiska underlag i kartläggningen

En stor del av resultaten kommer från *Ungdomsenkäten/Stockholmsenkäten* som genomförs vartannat år bland årskurs 9 och gymnasiet år 2 elever i kommunen och i länet. Botkyrka har varit med sedan 2004. Senaste mätningens resultat är från 2018 med undantag för stadsdelsresultat som än finns endast fram till 2016 och resultat för årskurs 9 år 2014, då enkäten ej utfördes i den årskullen. Andra källor är enkätundersökningar genomförda av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) som årligen samlar kunskap om ANDT-bruket bland elever i årskurs 9 och gymnasiet år 2. Några resultat kommer från *A non smoking generation*, en svensk ideell

organisation som arbetar för att färre unga ska börja använda tobak. Statistik som berör den vuxna befolkningen kommer främst från Landstingets folkhälsoenkät *Hälsa Stockholm* (2014), där Botkyrka per omgång har köpt till extra urval för starkare representation, och Folkhälsomyndighetens nationella enkät *Hälsa på lika villkor* (2016). Fakta om e-cigarettanvändningen kommer från CAN och Eurobarometer 458 som genomfördes i 28 EU-länder i mars 2017. Övrig statistik och fakta kommer från Barnavårds- och hälsorapporten 2016, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen.

Tobak - global och lokal hållbarhetsutmaning

På global nivå dör cirka 6 miljoner människor per år på grund av tobak. Utöver att tobaksanvändning är skadligt är tobaksindustrin ohållbar. Över en halv miljon barn arbetar på tobaksplantager, ofta genom människohandel. Tobaksplantagen kräver stora mängder bekämpnings- och gödningsmedel och de som arbetar på plantagen drabbas ofta av invärtes frätskador, cancer, psykisk sjukdom och nikotinförgiftning. Dessutom förorenas mark och vatten. Tobaksodlingen använder 4,3 miljoner hektar mark per år, vilket är en global skogsskövling. Därtill släpper produktion och transport ut stora mängder koldioxid och varje år slängs totalt cirka 4500 miljarder fimpas, som läcker ut bland annat bly och kadmium i natur och grundvatten.

Tobaksrökning är en av de främsta förebyggbara riskfaktorerna för sjukdom och för tidig död. I Sverige orsakar tobaksrökning cirka 8 procent av den totala sjukdomsburden, vilket innebär att den hamnar på fjärde plats efter ohälsosamma matvanor, högt blodtryck och högt BMI. Varje år dör cirka 12 000 personer i Sverige på grund av rökning och varannan rökare dör i förtid av sitt bruk. I genomsnitt lever en rökare tio år kortare än en icke-rökare.

Tobaksindustrin och tobaksanvändningen går emot samtliga av Förenta nationernas 17 hållbarhetsmål. De går även emot Botkyrkas hållbarhetsmål om att inte bidra till klimatförändringarna och att Botkyrkaborna är friska och mår bra. Botkyrkas hållbarhetsmål syftar till att bland annat prioritera förebyggande insatser för att minska behovet av vård och att minska koldioxidutsläpp per invånare.

Kommunen har ett ansvar att alla Botkyrkabor får de bästa förutsättningarna för ett bra liv. Vi ska bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle där både nuvarande och kommande generationer försäkras en god miljö och hälsa, ekonomisk och social välfärd och rättvisa. Tobaksförebyggande arbete bidrar

till ett mer hållbart och jämlikt Botkyrka med minskade skillnader mellan olika grupper, där alla får samma möjligheter att må bra med god hälsa.

Tobaksförebyggande arbete – nationell politik till lokal styrning

Det övergripande målet för svensk tobakspolitik är att minska tobaksbruket och förhindra att minderåriga börjar använda tobak. För att nå målet har regeringen tagit fram en nationell alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksstrategi (ANDT-strategi) 2016–2020, som bland annat syftar till att minska bruk, skador och död på grund av tobak. Vidare lyfter strategin fram att personer med beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.

Den nationella politiken och Botkyrka stödjer Tobacco Endgame

Tobacco Endgame är ett internationellt opinionsbildningsprojekt som globalt upplyser om riskerna med rökning för att den ska minska. Tankesmedjan Tobaksfakta tar initiativ till den nationella lydelsen, *Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025*, som syftar till att flera samhällsaktörer ska ha en gemensam målsättning för att minska rökning, dess skadeverkningar och dödlighet i befolkningen. Målet är att mindre än 5 procent av Sveriges befolkning röker år 2025 och att rökning inte längre utgör ett dominerande folkhälsoproblem.

Regeringen uttalade sitt stöd för *Tobacco Endgame* och ett rökfritt Sverige 2025 i samband med att ANDT-strategin 2016–2020 antogs. Botkyrka, den första kommunen i Stockholms län att medverka, ställde sig bakom initiativet i maj 2017. I november 2016 ställde sig Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bakom initiativet och Länsstyrelsen Stockholm ställde sig bakom initiativet i januari 2018. Båda aktörernas ambitioner är att genom sitt ställningstagande få fler landsting och kommuner att prioritera tobaksfrågan. Till juli 2018 har totalt 186 aktörer i Sverige ställt sig bakom initiativet, varav 45 kommuner och 14 länsstyrelser.

Tobacco Endgame – bör även omfatta snusanvändning

Sverige är ett av de få länder där snus förekommer, och den enda medlemsstaten i EU som är undantagen från tobaksdirektivets förbud av snus. Samtidigt har Sverige ratificerat Världshälsoorganisationens tobakskonvention, vars långsiktiga mål är att få bort allt tobaksbruk. Dessutom omfattar det nationella tobakspolitikerna också snusanvändningen. För att arbeta konsekvent

och förebyggande för ett *Tobacco Endgame* i Botkyrka bör även en minskning av snusanvändningen avses.

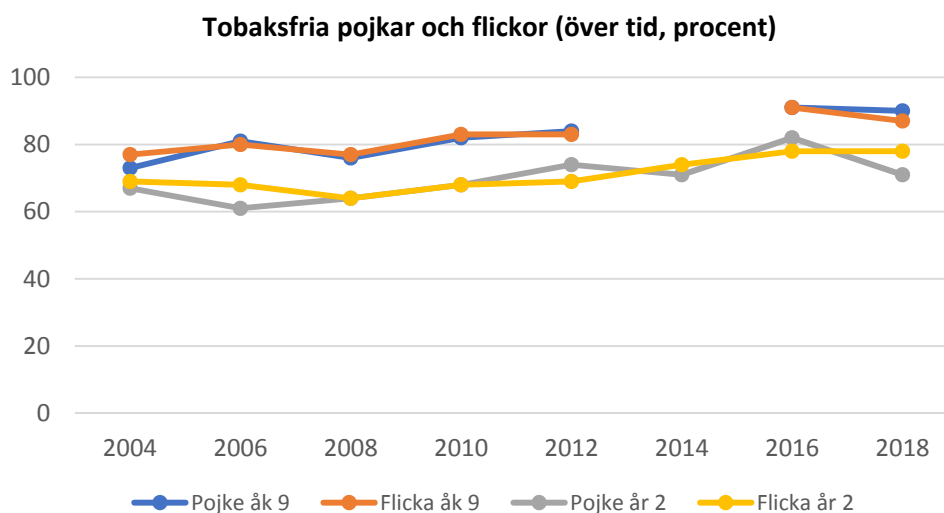
Nuläge tobak i Botkyrka kommun

Nulägesbeskrivningen syftar till att beskriva trenderna och tendenserna inom tobaksbruk och relaterade faktorer, och ger oss en uppfattning om medborgarnas och platsens mätbara förutsättningar och möjligheter, samt behov och utmaningar.

Andelen tobaksfria barn och unga ökar över tid

Sedan 2004 har andelen tobaksfria unga i Botkyrka ökat (varken röker eller snusar). Resultat från 2018 visar att 88 procent av niorna och 74 procent av unga i gymnasiets år 2 är tobaksfria. Vilket är i linje med länet, där andelen tobaksfria i samma fördelning är 87 respektive 73 procent. Den genomsnittliga debutåldern för rökning (första gången man rökte tobak) har sedan 2004 legat på cirka 12 år i Botkyrka och i länet ligger åldern på cirka 13 år.

Strukturella som individuella faktorer påverkar tobaksbruk. De vanligaste individuella anledningarna är främst gruppträck, bristande stöd från föräldrar, andra som röker om kring en och psykisk ohälsa. Enligt undersökning av A non smoking generation börjar 9 av 10 röka på grund av kompisar. Intervjuer med verksamheter lyfte tydligt observerade grupp beteende där rökningen ”smittar”. Forskningen bekräftar denna beteendeutveckling.

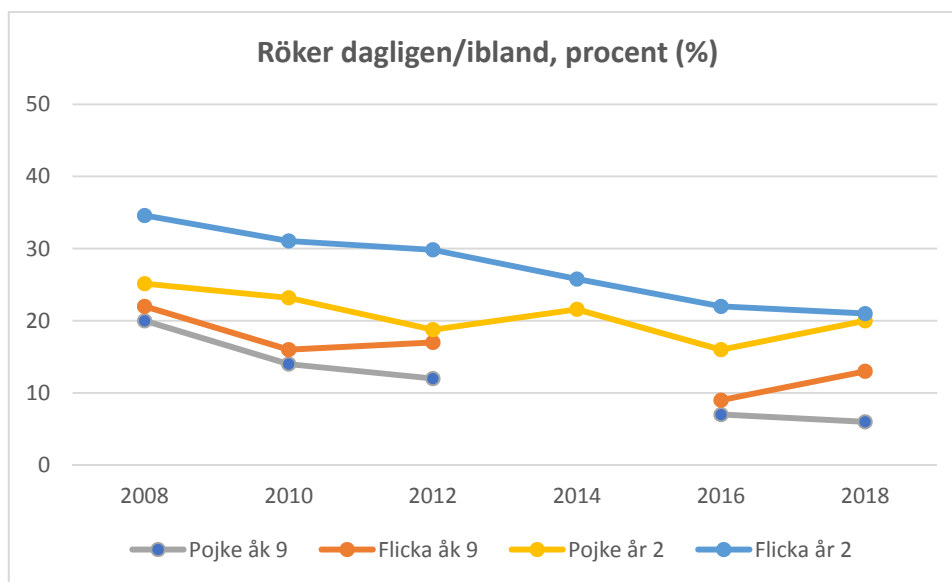

Figur 1: Diagram på andel pojkar och flickor i årkurs 9 och gymnasiets år 2 som är tobaksfria, över tid (2004–2018).

Diagrammet visar att andelen har ökat över tid.

Fler flickor än pojkar röker - Fler pojkar än flickor snusar

Den senaste mätning visar tendenser för att den tidigare positiva trenden ska vända, särskilt vad gäller flickor i årskurs 9 och pojkar i gymnasiets år 2. Senaste resultat berättar att 6 procent pojkar och 13 procent flickor röker dagligen eller ibland i årskurs 9. I år 2 på gymnasiet så är det 20 procent pojkar och 21 procent flickor som röker dagligen eller ibland. Det är även fler flickor än pojkar som röker dagligen. Fler flickor (10 procent) än pojkar (7 procent) röker dagligen, år 2018. Forskning har visat att rökning ”smittar” - fler flickor (21 procent) än pojkar (13 procent) i gymnasiets år 2 i Botkyrka har svarat att de flesta av sina vänner röker. Verksamhetsintervjuer bekräftar denna könsfördelning.

Figur 2: Diagram på andelen som röker dagligen/ibland över tid (2008–2018), bland flickor och pojkar i årskurs 9 och gymnasiet år 2.

Fler flickor än pojkar röker och fler på gymnasiet röker. Trots minskning över tid, en viss ökning senaste året bland flickorna i årskurs 9 och pojkarna år 2 på gymnasiet.

Det är en mindre andel ungdomar som snusar dagligen eller ibland och andelen har legat relativt stabil över tid fram till 2018 då en tendens till ökning har skett i både årskurs 9 och i gymnasiet år 2. Vanligast är snus bland pojkar i gymnasiet år 2, under åren 2008 till 2016 minskade användandet av snus markant, från 25 procent till 7 procent, för att sedan öka till 18 procent år 2018. Bland flickorna på gymnasiet minskade också andelen snusare, från 5 procent år 2008 till 0 procent år 2016, för att år 2018 öka till 1 procent. I länet har andelen pojkar i gymnasiet år 2 som snusar dagligen eller ibland minskat stadigt från 23 till 18 procent under 2008–2018 och flickorna har legat på ungefär samma nivå, cirka 2 procent.

Andel som snusar dagligen/ibland (Botkyrka)				
	Pojke år 9	Flicka år 9	Pojke år 2	Flicka år 2
2016	4	0	6	2
2018	7	1	18	4

Figur 3: Tabell på andel pojkar och flickor i årkurs 9 och gymnasiets år 2 som snusar dagligen/ibland, under 2016–2018.

Tabellen visar att fler pojkar än flickor snusar dagligen/ibland.

Tydliga förväntningar från vuxna ger färre unga rökare

Verksamhetsintervjuerna lyfte att av de få som röker så får ungdomen i flera fall röka för sina föräldrar, vilket försvårar verksamhetens tobaksförebyggande arbete. Det upplevs även vara svårt att förändra vanor kring rökning när ungdomar är redan myndiga. Det är också svårt att uppmana unga att inte använda tobak om verksamhetens personal röker eller snusar – särskilt om det sker framför ungdomar.

Föräldrar och andra vuxna har en viktig roll att forma tobaksfria barn. Om föräldrarna själva röker är det vanligare att barnen röker, och särskilt om föräldrarna tillåter att sitt barn röker. Över tid har föräldrar blivit allt mer restriktiva med att låta sina barn röka. År 2006 fick 22 procent av niorna och 32 procent bland unga i gymnasiets år 2 röka för sina föräldrar. I år är andelen på 2 procent respektive 9 procent. Samtidigt är det en andel som inte vet om de får röka för sina föräldrar - 10 procent bland niorna och dubbelt så stor andel till gymnasiet. Forskningen visar att tydlig restriktivitet från vuxna (oavsett eget bruk) leder till att färre unga röker.

Många unga köper egna cigaretter och snus

Vanligaste sättet nior får tag på cigaretter är genom att skaffa det på ”annat sätt” (72 procent), och kan innebära flera saker, troligtvis både att be någon vuxen att köpa eller att köpa smuggeltobak. Alternativt köper niorna själv i butik (39 procent). Majoriteten av gymnasieeleverna får tag på cigaretter genom att köpa det i butik (61 procent) eller på annat sätt (50 procent). Kvarstående alternativ är att få från föräldrarna.

Andel unga under 18 år som köper cigaretter själv i butik varierar över tid (2008–2018). År 2018 köpte 36 procent av pojkarna och 46 procent av flickorna i årskurs 9 cigaretter i butik. Av gymnasiets år 2 är andelen 60 procent respektive 31 procent. Senaste mätningen visar på en ökning bland flickorna årskurs 9 och pojkarna årskurs 2 som köper själv.

Andel unga under 18 år som köpt cigaretter själva i butik, procent

	Pojke åk 9	Flicka åk 9	Pojke år 2	Flicka år 2
2014	-	-	55	59
2016	39	33	45	32
2018	36	46	60	31

Figur 4: Tabell på andel pojkar och flickor i årskurs 9 och gymnasiets år 2 under 18 år som har köpt cigaretter själva i butik enligt senaste mätningar (2014–2018).

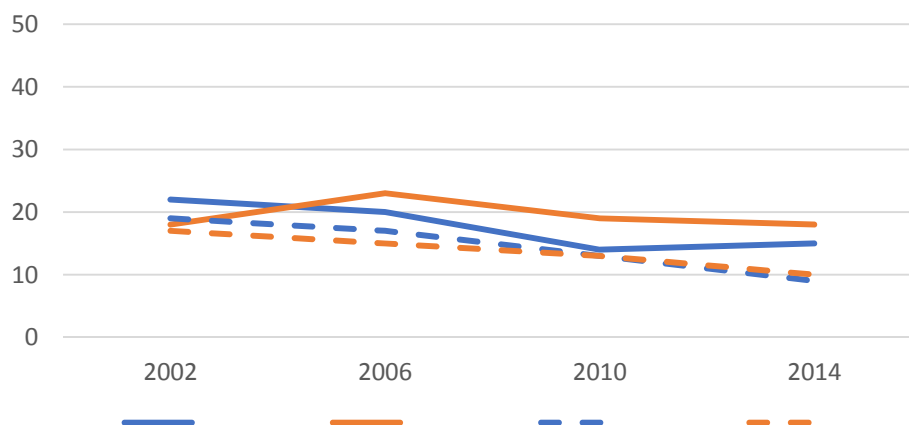
Tabellen visar att flickor i årskurs 9 och pojkar i gymnasiets år 2 i högre utsträckning köper cigaretter själv i butik är (2018).

Från verksamheterna och insatsen kontrollköp vet vi att försäljning utan ålderkontroll sker även i Botkyrkas butiker. Cirka en tredjedel av butikerna i Botkyrka missade en ålderkontroll vid tobaksförsäljning (Resultat kontrollköp 2017). Tillsynsmetoden kontrollköp utförs av flera kommuner i länet – och ett systematiskt arbete bland alla handlare säkerställer goda rutiner och minskar risken att barn och unga tar skada från olaglig försäljning.

Tobaksfrihet ökar även bland vuxna – men i Botkyrka röker fler

På nationell och länsnivå minskar andel som rökare dagligen över tid, minskningen har skett främst bland kvinnor. I länet är en lika stor andel kvinnor och män dagligrökare idag, cirka 10 procent. I länet snusar 4 procent kvinnor och 16 procent män dagligen. Enligt Folkhälsoenkäten minskar andelen dagligrökare även i Botkyrka, men jämfört med andra kommuner i länet har Botkyrka den näst största andelen dagligrökare; 15 procent kvinnor och 18 procent män. I Botkyrka snusar 3 procent av kvinnorna och 14 procent av männen dagligen.

Andel daglig rökare, över tid, procent

Figur 5: Diagram på andelen dagligrökare bland män och kvinnor i åldern 16–84 i Botkyrka, jämfört med länet.

Diagrammet visar att Botkyrka har en högre andel dagligrökare, i jämfört med länet.

Fler av Botkyrkas män och pappor röker och snusar

Från ungdomsenkäten beskrivs en positiv nedåtgående trend i andelen familjemedlemmar som använder tobak de senaste 10 åren. I dag är det 45 procent av unga i Botkyrka som har en familjemedlem som använder tobak. Av dessa är det en övervägande andel som svarar att pappan är den familjemedlem som använder tobak. Bland niorna använder 32 procent av papporna tobak och 19 procent av mammorna, i gymnasiets år 2 använder 35 procent av papporna tobak och 18 procent av mammorna.

Andel nior med familjemedlem som röker eller snusar (Botkyrka)	2016		2018	
	2016	2018	2018	Län
Nej	53	51	55	
Ja	45	45	41	
Vet inte	2	4	4	

Andel i gymnasiets år 2 med familjemedlem som röker eller snusar (Botkyrka)	2016		2018	
	2016	2018	2018	Län
Nej	50	49	52	
Ja	48	47	45	
Vet inte	2	4	3	

Figur 6: Tabell på andel unga i nian och gymnasiets år 2 i Botkyrka och länet som har en familjemedlem som röker eller snusar.

Tabellen visar att en högre andel unga i Botkyrka har en familjemedlem som röker eller snusar, jämfört med länet.

Passiv rökning i hemmamiljön

Barnhälsovårdens årsrapport 2017 visar på stora skillnader i föräldrars rökvanor i länets kommuner. I Botkyrka utsätts 20 procent av barnen i åldern 0–4 veckor för tobaksrök i hemmet, och hamnar därmed på andra plats bland högriskkommuner. För jämförelse ligger den lägsta andelen på 0,5 procent i länet.

Barn som växer upp i en miljö där någon röker, utvecklar i större utsträckning upprepade luftvägsinfektioner, öroninflammationer samt ökad risk för plötslig spädbarnsdöd. Förutom att det är riskfyllt att andas in cigaretttrök, lämnar rök från cigaretter och e-cigarett giftiga partiklar på möbler och ytor som sedan andas in eller upptas genom huden. Även om nivåerna av e-cigaretters giftiga partiklar är upp emot en femtondel av vanliga cigaretter överstiger dessa WHO:s rekommenderade riktlinjer.

E-cigarett bland unga och vuxna

På senare år har tobaksliknande produkter i form av e-cigarett¹ (elektroniska cigaretter) etablerats på den svenska marknaden. Botkyrka har inga lokala siffror på hur användningen av e-cigarett ser ut, men enligt Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har användning av e-cigarett ökat bland unga sedan 2014. Det har även lyfts fram i verksamhetsintervjuerna att allt fler yngre röker e-cigarett.

Enligt CAN:s nationella undersökning 2017, svarade 32 procent av eleverna i årskurs 9 att de någon gång använt e-cigarett, jämfört med 23 procent år 2014. Ökning skedde även bland i gymnasiets år 2, från 24 procent till 39 procent inom samma i tidsperiod. Av de som använt e-cigarett de senaste 30 dagarna var andelen 9 procent både bland niorna och gymnasieeleverna. Det är

¹ E-cigaretten består av en metallhylsa som laddas med en vätska med smaktillsatser som frukt, choklad eller cannabis, samt med eller utan nikotin. Vad vätskan faktiskt innehåller är fortfarande dåligt kontrollerat. Vätskan värms upp med hjälp av ett batteri och bildar en tjock ånga som andas in (kallas, att "vejpa"). E-ciggen marknadsförs gärna som en bättre ersättning till rökning, som kan rökas på flera platser. I väntan på reglering och forskning kring effekter på rökare och andra, så riskerar rökningen i samhället att åter normalisera med en ny vinstdrivande produkt, och insatser för ett rökfritt samhälle att gå förlorade. Sedan den 1 juli 2017 är det förbjudet att sälja e-cigarett till unga under 18 år.

en lika stor andel nior som röker vanliga cigaretter dagligen eller ibland (9 procent). Studier visar att flera unga som aldrig rökt cigaretter börjar med e-cigaretten. Samma grupp börjar i större utsträckning även röka vanliga tobakscigaretter. Sedan den 1 juli 2017 är det förbjudet att sälja e-cigaretter till unga under 18 år.

Det finns få uppgifter om hur vanligt förekommande e-cigaretter är bland den vuxna befolkningen i Sverige. I Eurobarometer 458 var omkring 2 procent av EU-medborgarna användare av e-cigaretter. I Sverige svarade 2 procent att de tidigare hade varit e-cigarettanvändare men nu slutat och ytterligare 8 procent att de hade provat vid enstaka tillfälle.

Vattenpipsrökning bland unga och vuxna

Sedan 2012 har Botkyrka frågat eleverna om vattenpipsrökning² som en del i Ungdomsenkäten. Trenden pekar på att allt färre röker vattenpipa i gymnasiet år 2 men bland niorna varierar andelen. Det är fler i Botkyrka jämfört med länet som har rökt vattenpipa. År 2018 har 42 procent av pojkarna och 47 procent av flickorna i gymnasiet år 2 någon gång rökt vattenpipa. För länet är fördelningen 28 procent respektive 36 procent. Av de som har rökt vattenpipa i Botkyrka, rökte cirka 40% med tobak och resterande ibland med eller utan. En femtedel visste inte om vattenpipan innehöll tobak.

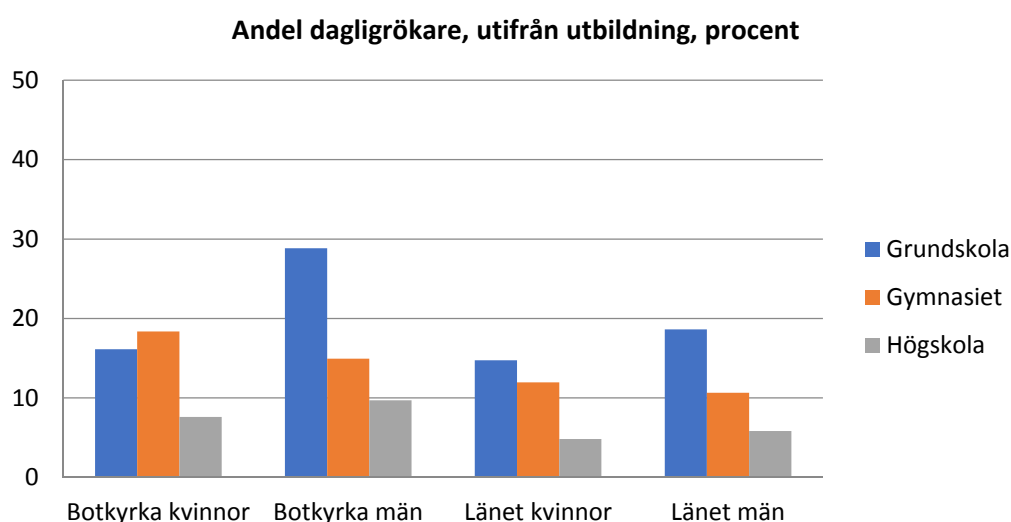
I Botkyrka saknas siffror på andel vuxna som röker vattenpipa. Enligt nationella folkhälsoenkäten hade 16 procent av kvinnorna och 19 procent av männen rökt vattenpipa någon under det senaste året. Antagandet är att likt de unga så är andelen högre i kommunen. I Botkyrka finns även restauranger med servering av vattenpipa.

Rökning utifrån socioekonomiska villkor som hindrar jämlik hälsa

Rökning är en folkhälsoindikator med stark koppling till socioekonomiska villkor, och kan förvärra bland de som redan har sämre förutsättningar för god hälsa. Enligt nationella data är tobaksanvändning vanligare bland arbetslösa

² Myten om att vattenpipan på olika sätt är ofarligare än cigaretter, är stark. Det bubblande vattnet i flaskan, och smaksättningarna i sockerblandningen (med eller utan tobak) som värms upp med kol, lockar många – även de som aldrig rökt cigaretter. Röken från vattenpipan innehåller samma skadliga ämnen som cigaretter och en vattenpipasession på en timma motsvarar röken från 100 cigaretter. Med tobak kan detta innebära nikotin från 6–7 cigaretter under samma period.

och bland personer med kortare utbildning. Folkhälsoenkäten visar att rökning är vanligare bland grundskole- och gymnasieutbildade i Botkyrka. Utbildningsnivå har också starka samband med andra levnadsvanor så som kost och motion. Stillasittande, och övervikt och fetma är också vanligare bland grupper med lägre utbildning och låg köpkraft i hemmet.

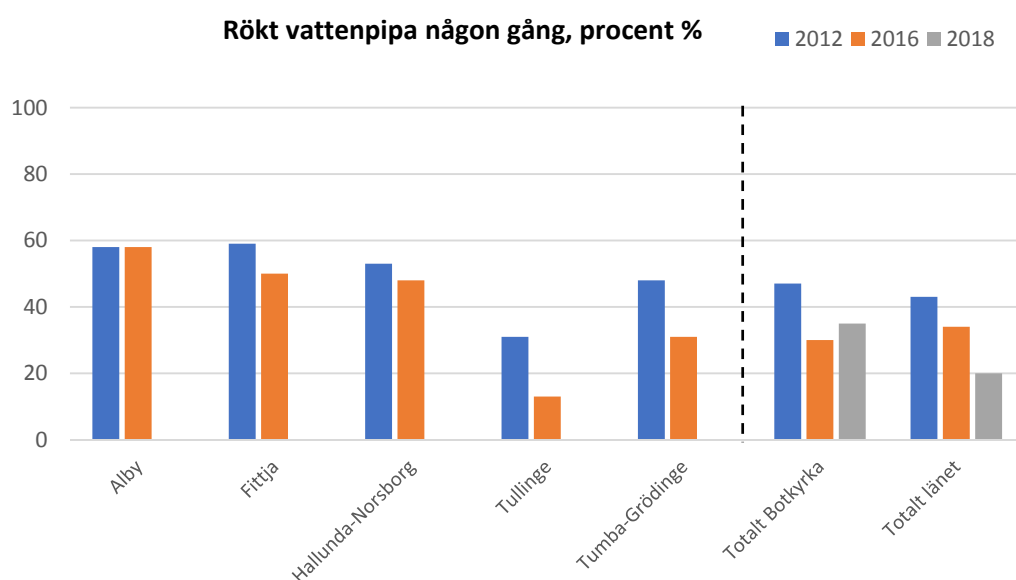
Figur 7: Diagram på andel dagligrökare i ålder 16–84 år utifrån kön och utbildningsnivå, Botkyrka jämfört med länet år 2014.

Diagrammet visar att fler med endast grundskoleutbildning röker dagligen, särskilt män. Även många kvinnor med gymnasieutbildning röker dagligen. Minst dagliga rökare bland högskoleutbildade.

Rökning är också vanligare bland män födda utanför Sverige, medan snusning är överlägset vanligast bland grupper födda i Sverige och i Norden. Den högsta andelen kvinnor som röker är födda utanför Norden men inom Europa, medan kvinnor födda i Sverige samt utanför Europa röker minst.

Skillnader i tobaksanvändning mellan stadsdelar i Botkyrka

En högre andel unga i årskurs 9 i Tumba-Grödinge (10 procent) röker cigaretter dagligen eller ibland, jämfört med resterande stadsdelar, där Fittja har lägst andel (2 procent).

Figur 8: Diagram på andel nior som någon gång rökt vattenpipa, på stadsdelsnivå i Botkyrka, och jämfört med länet.

Diagrammet visar att en högre andel unga i Botkyrka har rökt vattenpipa någon gång jämfört med länet.

Andelen som någon gång rökt vattenpipa i Botkyrka varierar över tid bland niorna, bland unga i gymnasiets år 2 sjunker andelen, liksom i länet. Bland niorna som rökt vattenpipa någon gång, var de flesta i Alby, Fittja och Hallunda-Norsborg. Dessa stadsdelar har en högre andel som någon gång rökt vattenpipa, jämfört med resterande stadsdelar och länet.

Tobaksförebyggande arbete i Botkyrka

Botkyrka arbetar drogförebyggande på strategisk nivå med bland annat styrning och policy, men också operativ nivå med bland annat tillsyn, stödverksamhet, behandling och kompetensutveckling. Arbetet som sker är väldigt varierat mellan och inom förvaltningar, i många fall brister kunskapen om rådande styrdokument, och insatserna kan vara ad hoc och utifrån kortsiktiga behov. Systematik och gemensamt förhållningsätt med tydligt mål är några av de få utvecklingsområden som kan och behöver förstärkas framöver.

Från strategi till verksamhet

Kommunledningsförvaltningen ansvarar för uppdatering och uppföljning av styrdokumentet Jämlikt Botkyrka med målsättningen för en jämlik hälsa i befolkningen. Befintlig alkohol-, narkotika, och tobakspolicy för barn och ungdomsverksamheter är kopplad till kommunens folkhälsoarbete (under revidering). Några barn och ungdomsverksamheter har i sin tur egna policys och handlingsplaner anpassat utifrån behov och utmaningar i verksamheten. Några verksamheter kompletterar med information om tobak som riktar sig till besökare, studerande och föräldrar. Vissa skolor och SFI klasser har temadagar med hälsa där tobak ingår som ett ämne. Vidare uppmanas både unga och personal bland en del av kommunens verksamheter att ha en hälsosam livsstil där användning av tobak inte ingår. Några skolor deltar även i en studie som heter Tobakspreventivt arbete i skolan (Topas). Studien syftar till att utvärdera programmet Tobaksfri duo mot strukturerad undervisning samt en referensgrupp. Det finns också ett systematiskt arbete med tobaksfria miljöer, som beskrivs vidare nedan.

Tobaksfri arbetsmiljö

Sedan 2014 har Botkyrka beslut om tobaksfri arbetsmiljö. Idag har 201 av Sveriges 290 kommuner rökfri eller tobaksfri arbetstid. Nedan följer en tabell på de vanligaste och generella skillnaderna mellan tobaksfri arbetsmiljö, tobaksfri arbetstid och rökfri arbetstid. Variationer i omfattning och tillämpning finns mellan olika kommuner.

Åtagande	Omfattning	Eventuella sanktioner
Tobaksfri arbetsmiljö (i Botkyrka)	Arbetsmiljön är fri från rökning och snus, och bygger på frivillighet och stöd snarare än kontroll och sanktioner. Initiativ som kommunikation om tobaksvanor, hänvisning till "sluta röka linjen" och ett fortsatt individuellt avvänjningsstöd rekommenderas.	Inga sanktioner. Är tobaksrök en riskfaktor i arbetsmiljön ska det riskbedömas och åtgärdas som andra arbetsmiljörisker. Det innebär att om reglerna inte följs, trots upprepade samtal, kan gängse arbetsrättsliga åtgärder bli aktuella.

Tobaksfri arbetstid	<p>Arbetsplatsen och anslutning till arbetsplatsen är fri från tobak (cigaretter, snus och e-cigaretter).</p> <p>Tobak och e-cigaretter används inte under arbetstid. Lunchen räknas inte till arbetstid och är därmed undantagen. Man får inte använda flexetid för att ta rökpauser under dagen.</p>	<p>Variationer finns. I regel ges inga sanktioner, då det i första hand är en hälsofrämjande och tobaksfri miljö som eftersträvas. Vissa kommuner har sanktioner i form av uppsägning vid upprepande överträdelser.</p>
Rökfri arbetstid	<p>Arbetsplatsen och anslutning till arbetsplatsen är fri från cigarettrök.</p> <p>Rökning av cigaretter sker inte under arbetstid. Lunchen räknas inte till arbetstid och är därmed undantagen. Man får inte använda flexetid för att ta rökpauser under dagen.</p>	

Sedan Tobaksfri arbetsmiljö infördes har Botkyrka inte gjort några särskilda insatser för att implementera åtagandet eller för att följa upp hur det har gått. Beskrivningen av tobaksfri arbetsmiljö tydliggör att om tobaksrök är en riskfaktor i arbetsmiljön ska det ”riskbedömas och åtgärdas som andra arbetsmiljörisker, det vill säga inom det systematiska arbetsmiljöarbetet”. Det saknas en tydligare definition av användningen av tobaken i förhållande till arbetsmiljö, arbetsplats och arbetstid. Det saknas även beskrivning av vilka produkter som ingår i ”rökning”, det är oklart vad som gäller för exempelvis e-cigaretter och vattenpipa. Risken är att tobaksfri arbetsmiljö blir tandlöst utan tydlighet och inte ger det stöd som behövs för att upprätthålla tobaksfri arbetsmiljö i sina olika bemärkelser.

År 2016 utredde kommunledningsförvaltningen möjligheten att införa rökfri arbetstid (KS/2017:198). Förslaget fick avslag, skälet var bland annat att det är svårt att kontrollera efterlevnad, utdela sanktioner om förbudet bryts och hur arbetstid ska tolkas. Istället arbetar Botkyrka med tobaksfri arbetsmiljö och vill satsa på medvetandegörande, normförändrande och stödjande åtgärder. Samtidigt ser gruppen för strategisk utveckling av kommunen som plats (SGP)

och verksamheter behov av tobaksfri arbetstid och det finns en önskan att det införlivas.

Även i verksamhetsintervjuerna framkom det att tobak tyvärr ofta är mer märkbart än önskat. Flera verksamheter söker stöd i att kunna upprätthålla tobaksfria verksamheter och arbetstid, där även vuxna och personal inte använder tobak. När barn och unga exponeras för tobaksanvändning och tobaksprodukter normaliseras beteenden att röka och snusa, vilket i sin tur försvårar det tobaksförebyggande arbetet.

Tillämpning av rökfri arbetsmiljö för medarbetare bland brukares hem

Personal som arbetar inom Botkyrkas vård- och omsorg kan utsättas för passiv rökning i boendens hem. Arbetsmiljöverkets prövningar visar att det inte finns lagreglering kring rätten till rökfri arbetsmiljö för medarbetare som arbetar i enskildas hem. Vissa medarbetare saknar därmed skydd för direkt passiv rökning, och giftiga partiklar kvarstående från tobak på exempelvis möbler och ytor som sedan andas in eller upptas genom huden. Vissa verksamheter har istället en direkt dialog med boenden om att inte röka precis innan eller under tiden personal är på plats, som en mindre lösning. Några boenden har rökförbud på grund av brandrisk.

Efterlevnad av rökfria skolgårdar och fritidsgårdar

Enligt undersökning av A non smoking generation önskar 8 av 10 unga en tobaksfri skola. Botkyrkas miljöenheten genomförde under våren 2018 en kampanj om rökfria skol- och fritidsgårdar riktade till alla grundskolor, gymnasium och fritidsgårdar i Botkyrka kommun. Syftet med kampanjen var att undersöka om skolorna och fritidsgårdarna följde det befintliga rökförbudet och vilka rutiner de har om överträdelse görs.

Resultatet visar att 3 av 35 grund- och gymnasieskolor har tydlig skyltning om rökförbud på skolans område. Av skolorna har 14 stycken nedskrivna rutiner i sin egenkontroll för att kunna förebygga rökning på skolans område samt rutiner om överträdelse av förbudet görs (som även gäller personalen). Miljöenheten tittade även ifall det fanns spår av att rökning förekom på skolgården och på 19 av skolgårdarna fanns tecken på att rökning förekom.

Fritidsgårdar har rutiner kring rökning när det gäller personalen. När det gäller fritidsklubbar (ålder 10–12) så kontaktar personalen föräldrarna. När barnen

blir äldre (ålder 13–16) händer detta mer sällan. Vid Mötesplatser för unga vuxna hänvisas besökarna ifrån området. Många fritidsgårdar fokuserar på att uppmuntra till en sund livsstil där kost, motion och bra val i livet ingår, istället för att prata om de negativa konsekvenserna av rökning.

Några verksamheter upplever att skyltar om tobaksförbud vandaliseras och att de inte alltid hjälper. Det finns unga som röker på skolgårdar och utanför fritidsgårdar – och att det är inte alltid personal reagerar om exempelvis en snusdosa ligger framme. Dessutom finns det personal som röker eller snusar inom synhåll för barn och unga, särskilt snus förekommer ofta.

Tillsynsmetoden kontrollköp i förebyggande syfte

Från verksamhetsintervjuerna framkom att det är problematiskt att unga kan köpa tobak i butik, särskilt om det finns butiker som säljer tobak i närheten av verksamheterna. Kontrollköp genomförs cirka vartannat år bland kommunens handlare för att se över om bestämmelser avseende skyltning, och ålderskontroll vid försäljning i tobakslagen, alkohollagen om folköl och lagen om receptfria läkemedel följs. Kontrollköp är en förebyggande insats som innebär att en ung person över 18 år försöker köpa exempelvis tobak, och butikspersonal ska då utföra en återkontroll och be om legitimation.

Tobaksrelaterad ohälsa för användare och närstående

Det finns mer än 8000 skadliga ämnen i cigarettök. Rökning ökar risken för att drabbas av en rad dödliga sjukdomar och även den som utsätts för passiv rökning löper ökad risk att drabbas. Socialstyrelsen har verifierat 53 rökrelaterade sjukdomar varav de vanligaste är lungcancer och andra cancersjukdomar, hjärt- och kärlsjukdomar, KOL och infektioner i andningsorganen. Andra rökrelaterade skador är reproduktions- och graviditetsåkommor, fosterskador, höftfraktur med flera.

Risker med passiv rökning

Passiv rökning innebär i stort sett samma risker som rökaren, om än i lägre grad. Risken att drabbas av sjukdom på grund av passiv rökning ökar med större exponering, men det finns inga riskfria nivåer. Det har beräknats att passiv rökning årligen bidrar till 5–10 fall av lungcancer samt ungefär 400 fall av hjärt-kärlsjukdom hos icke-rökare, i Sverige. För astmatiker och allergiker innebär risken för passiv rökning en begränsning av platser som de kan vistas på. Passiv rökning kan förvärra barnastma och utlösa astma hos friska barn.

Även att snusa innebär risker

Snus orsakar permanenta skador i munslemhinnan, och även på tandköttet där snuset placeras. Det finns samband mellan snusbruk och typ 2 diabetes vid högkonsumtion (5 dosor i veckan), cancersjukdomar, samt ökad risk att dö efter hjärtinfarkt eller stroke. Ett visst samband har även påvisats för skador på leder och muskler, viktuppgång, samt ogynnsamma kolesterolnivåer.

Snusanvändning vid graviditet ökar risken för tidig födsel, fosterdöd, och ökad risk för att barn börjar snusa, som skadas av ett överstimulerat belöningssystem i hjärnan under utvecklingsfasen. Att snusa i ung ålder fördubblar risken att utveckla alkoholmissbruk, eftersom hjärnans belöningssystem hamnar ytterligare i obalans.

E-cigaretter – tillsatser och flytande nikotin

E-cigaretter blir alltmer populära. Studier visar att de vätskor som används i hylsorna innehåller cancerframkallande ämnen, oavsett om de innehåller nikotin eller inte. Flytande nikotin är ett nervgift, och risken för nikotinförgiftning ökar med e-cigaretter. Innehållet i vätskan går inte att kontrollera. Vätskor har innehållit nikotin även när de inte ska det och även andra substanser och droger som cannabis. E-cigaretter är dessutom en inkörsport till vanliga cigaretter.

Samband mellan psykisk ohälsa och tobak

Det finns ett starkt samband mellan rökning och psykisk ohälsa. Studier talar för att rökning ökar risken att drabbas av depression och ångestsyndrom, och omvänt har personer med dessa sjukdomar större risk att börja röka. Det är även vanligare att rökare drabbas av demens. Enligt undersökning av A non smoking generation uppger 66 procent flickor psykisk ohälsa som skäl att börja röka. Dessutom har det visats att nikotinbruk ger inlärningssvårigheter, försämrar impuls kontroll och ökar risktagande. För unga kan det även innebära ytterligare påverkningar på en hjärna i utveckling.

Referens
Pardip Singhru
Isabelle Caspersson

Mottagare

Förslag på målsatta mått och aktiviteter i det tobaksförebyggande arbetet

Utvecklingsmål och målsatta mått till kommunfullmäktiges mål och budget

Mål och slutdatumet samordnas med kommunfullmäktiges mål och budget och kompletteras med ett utvecklingsmål och målsatta mått för att införliva planering och uppföljning av ett hälsofrämjande och tobaksförebyggande arbete. Rekommenderade aktiviteter medföljer budgetberedningen samt bereds i SGO som stöd till förvaltningarnas planeringsarbete för verksamhetsaktiviteter.

Förslag på utvecklingsmål för kommunfullmäktige med nämndmål till utbildningsförvaltningen

Målet ska kopplas till medborgarprocessen Möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv under utvecklingsmålet 5:2 Botkyrkaborna har god hälsa med minskade skillnader.

Målsatta mått till kommunfullmäktige mäts genom Folkhälsoenkäten. Enkäten genomförs av Stockholms läns landsting, som från och med år 2018 ska genomföra enkäten vartannat år. Nämndmål till utbildningsnämnden mäts genom Ungdomsenkäten som skickas ut vartannat år av företaget Markör. På grund av att måttillfälle saknas för år 2019 inom samtliga mål, är målet under respektive indikator att andelen ”minskar” eller ”ökar”.

Förslag på utvecklingsmål kommunfullmäktige:

Målsatta mått, i andel (%)	Utfall 2018	Mål 2019	Mål 2022	Mål 2030
Andelen (%) Botkyrkabor ålder 16–84 år som röker dagligen	16 (utfall)	minskar	13	8

minskar	2014)			
Andelen (%) Botkyrkabor ålder 16–84 år som snusar dagligen minskar	9 (utfall 2014)	minskar	7	4,5
Andelen (%) Botkyrkabor som upplever en god självskattad hälsa ska jämfört med föregående år öka i alla stadsdelar, främst i de med sämst upplevd hälsa.	74 (utfall 2014)	ökar	77	85

Förslag på målsatta mått till utbildningsnämnden:

Målsatta mått, i andel (%)	Utfall 2018	Mål 2019	Mål 2022	Mål 2030
Andelen (%) Botkyrkabor i årskurs 9 som är tobaksfria	88	90	93	95
Andelen (%) Botkyrkabor i gymnasiets år 2 som är tobaksfria	74	76	84	95
Botkyrkaskolor har tobakspolicy/rutiner för drog-förebyggande arbete	3/35	20/35	35/35	35/35

Förslag på målsatta mått till samhällsbyggnadsnämnden

Målet ska kopplas till medborgarprocessen God och trygg livsmiljö under målområde 6:1 Mer kreativa stadsmiljöer och mer tillgänglig natur ökar tryggheten och hemkänslan hos Botkyrkaborna.

Målsatta mått, i andel (%)	Utfall 2018	Mål 2019	Mål 2022	Mål 2030
Antal nya frivilligt rökfria utomhusmiljöer	0	20/150	40/150	150/150

Samtliga förvaltningar behövs i det tobaksförebyggande arbetet

Mål om en halverad andel tobaksanvändare till 2030 bedöms som rimligt att uppnå utifrån ett intensifierat och systematiskt tobaksförebyggande arbete inom samtliga förvaltningar. För att kunna se en minskning över tid behöver insatser börja omgående, där verksamheter även följer upp på kortsiktiga resultat för motivation och utveckling. Nedan följer ett axplock av möjliga och rekommenderade aktiviteter för nämnderna, utifrån förvaltningarnas goda exempel, samt behov av insatser som lyfts i fördjupningsrapporten. Rimligt ansvarig nämnd i högerspalt och parantes.

Aktiviteter som planeras ska genom prioriteringar vara möjliga att genomföras inom nämndernas ordinarie budget.

<p>Minska risken för passiv rökning och exponering för tobaksanvändning genom att förtydliga innebörden av och genomföra beslutet om tobaksfri arbetsmiljö (KS). Exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none">– Genomför informationskampanj och ta fram stödmaterial till avdelningschefer.– Informera om avvänjningsstöd.– Bistå med hjälp till ett systematiserat tobaksförebyggande arbete för att medlemmar som arbetar i enskildas hem ska få en tobaksfri arbetsmiljö. <p>Som en del i detta ska avdelningschefer årligen informera om- och vidta de åtgärder som krävs för efterlevnad av beslutet. Vid behov ska avdelningschefer även erbjuda avvänjningsstöd till personalen (samtliga nämnder).</p>	KS Samtliga nämnder
<p>Minskad exponering av tobaksanvändning bland unga genom regelbunden tillsyn och uppföljning av rökförbud på skolgårdar, förskolgårdar och vid fritidshem (MHN). Därtill rekommenderas att inrätta frivilliga rökfria miljöer, som även rekommenderades i ärende KS/2014:316. I ett första skede vid lekplatser, idrottsanläggningar utomhus och entréer till kommunala verksamheter samt kommunala verksamhetslokaler, med hänsyn till barn och unga och personer vars tillgänglighet till allmänna ytor begränsas på grund av astma eller allergier (SBN, TN)</p>	SBN, MHN, TN

Ärende KS/2017:384 utreder även nya lagstyrda vidgade av rökfri miljöer 2018.	
Arbeta systematiskt med kontrollköp som en förebyggande metod, tillsammans med andra tillsynsinsatser för tobak. Kontrollköp minskar möjligheten för minderåriga att köpa tobak i butik genom att säkerställa ålderskontrollsrutinerna kring cigaretter, e-cigaretter, snus, vattenpipstobak hos Botkyrkas handlar, samt tillsyn på produktexponering och åldersgränsskyltning.	MHN
Utreda möjligheten att höja vitesbelopp för handlare som bryter mot tobakslagen.	MHN
Tillämpning av gällande ANT-policy (styrdokument uppdateras 2018 till förslagsvis regler) för alla barn och ungdomsverksamheter. Det kan bland annat innebära att verksamheter upprättar tydliga rutiner/handlingsplan för hur personal gör när unga använder tobak. Exempelvis: <ul style="list-style-type: none">– Tydliggör det tobaksförebyggande arbetet i styrdokument som berör ungas fritidsverksamhet.– Tydliga ordningsregler kring tobaksförbudet vid uthyrning av kommunens lokaler. Inriktningen är att arbeta för drogfri uppväxt och miljö för alla barn och unga i alla verksamheter.	UN, KFN, VON, SN, AVUN Samtliga nämnder
Utbilda personal i hälsofrämjande arbete och tobaksförebyggande metoder.	KFN, UN, VON, SN, AVUN
Möjliggöra information om tobakens påverkan på hälsa och miljö samt om avvänjningsstöd till Botkyrkabor inklusive klienter, brukare, elever och unga (samtliga förvaltningar i kontakt med medborgare). Exempelvis: <ul style="list-style-type: none">– Förstärka arbetet med tobaksförebyggande inom föräldrastödsinsatser (SN)	Samtliga nämnder i kontakt med medborgare

– Erbjudna och sprida information på olika språk/tillgänglighet om hjälp att sluta röka och/eller snusa (KS)– Utveckla och sprida information på botkyrka.se om tobak, e-cigg, vattenpipa och hjälp till att sluta röka (KS, SN)– Erbjudna stöd i tobaksförebyggande metoder utifrån verksamhetens behov (KS)– Informationskampanj tobaksfritt Botkyrka och rökfria miljöer (KS, MHN)– Ta stöd av Hälsoinformatörerna och hälsokommunikatörerna på SFI (AVUN)– Information/föreläsningar om tobak och påverkan på hälsa, miljö och samhälle i skolan och fritidsverksamheter (UN, KFN)– När relevant, hänvisa till tobaksavvänjningsstöd, t.ex. vårdcentralen, sluta röka linjen, MiniMaria eller hjälp med applikationer som Rökfri och Fimpaaa!	

§ 215

Antagande av regler för kommunens ANT-arbete (KS/2017:751)

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige antar regler för kommunens drogförebyggande arbete och att dessa ersätter nuvarande alkohol-, narkotika- och tobakspolicyn för barn och ungdomsverksamheterna.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

2. Kommunstyrelsen betraktar uppdraget (2017-05-23 §104, punkt 5) att ta fram förslag till uppdatering av kommunens befintliga styrdokument för alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete inom barn- och ungdomsverksamheter återsporterat.

Sammanfattning

I samband med att styrdokumentet Jämlikt Botkyrka antogs maj 2017 (KS/2016:857) fick kommunledningsförvaltningen i uppdrag (§104, punkt 5) att ta fram förslag till uppdatering av kommunens befintliga styrdokument för alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete inom barn- och ungdomsverksamheter.

För att besvara uppdraget har kommunledningsförvaltningen genomfört en tredelad kartläggning (se bilaga till tjänsteskrivelsen). Del ett beskriver nuläget bland ungas användning av alkohol, narkotika och tobak. Del två i kartläggningen består av behov och stöd hos verksamheter som arbetar med barn och unga, och tredje delen är en översyn av Botkyrkas aktuella förebyggande insatser. Verksamheter som intervjuats har också lämnat inspel på befintligt innehåll och form i ANT-policy. Policyn har också beretts i Strategisk grupp för platsutveckling (SGP) samt i en förvaltningsöverskridande referensgrupp.

2018-10-26

Dnr KS/2017:751

Kommunledningsförvaltningen bedömer utifrån riktlinjer för styrdokument att policyn blir regler.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-10-10.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

2018-10-10

Dnr KS/2017:751

Referens
Pardip Singhru
Isabelle Caspersson

Mottagare
Kommunstyrelsen

Uppdatering kommunens Alkohol-, Narkotika-, och Tobakspolicy (KS/2017:751)

Förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningens förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige antar regler för kommunens drogförebyggande arbete och att dessa ersätter nuvarande alkohol-, narkotika- och tobakspolicyn för barn och ungdomsverksamheterna.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

2. Kommunstyrelsen betraktar uppdraget (2017-05-23 §104, punkt 5) att ta fram förslag till uppdatering av kommunens befintliga styrdokument för alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete inom barn- och ungdomsverksamheter återrapporterat.

Sammanfattning

I samband med att styrdokumentet Jämligt Botkyrka antogs maj 2017 (KS/2016:857) fick kommunledningsförvaltningen i uppdrag (§104, punkt 5) att ta fram förslag till uppdatering av kommunens befintliga styrdokument för alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete inom barn- och ungdomsverksamheter.

För att besvara uppdraget har kommunledningsförvaltningen genomfört en tredelad kartläggning (se bilaga). Del ett beskriver nuläget bland ungas användning av alkohol, narkotika och tobak. Del två i kartläggningen består av behov och stöd hos verksamheter som arbetar med barn och unga, och tredje delen är en översyn av Botkyrkas aktuella förebyggande insatser. Verksamheter som intervjuats har också lämnat inspel på befintligt innehåll och form i

ANT-policy. Policyn har också beretts i Strategisk grupp för platsutveckling (SGP) samt i en förvaltningsöverskridande referensgrupp.

Kommunledningsförvaltningen bedömer utifrån riktlinjer för styrdokument att policyn blir regler.

Kommunledningsförvaltningens förslag till Regler för kommunens drogförebyggande arbete är bilagt.

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett kommunledningsförvaltningen i uppdrag (§104, punkt 5) att ta fram förslag till uppdatering av kommunens befintliga styrdokument för alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete inom barn- och ungdomsverksamheter. De framtagna reglerna bifogas.

Uppdaterade regler för kommunens drogförebyggande arbete

I samband med att styrdokumentet Jämlikt Botkyrka antogs maj 2017 (KS/2016:857), upphörde ett flertal styrdokument, inklusive folkhälsopolicyn och utvecklingsplanerna för jämlik hälsa, med undantag för den inkluderade alkohol- narkotika- och tobakspolicy för barn och ungdomsverksamheterna som fortsatt användes i verksamheterna, men var i behov av uppdatering.

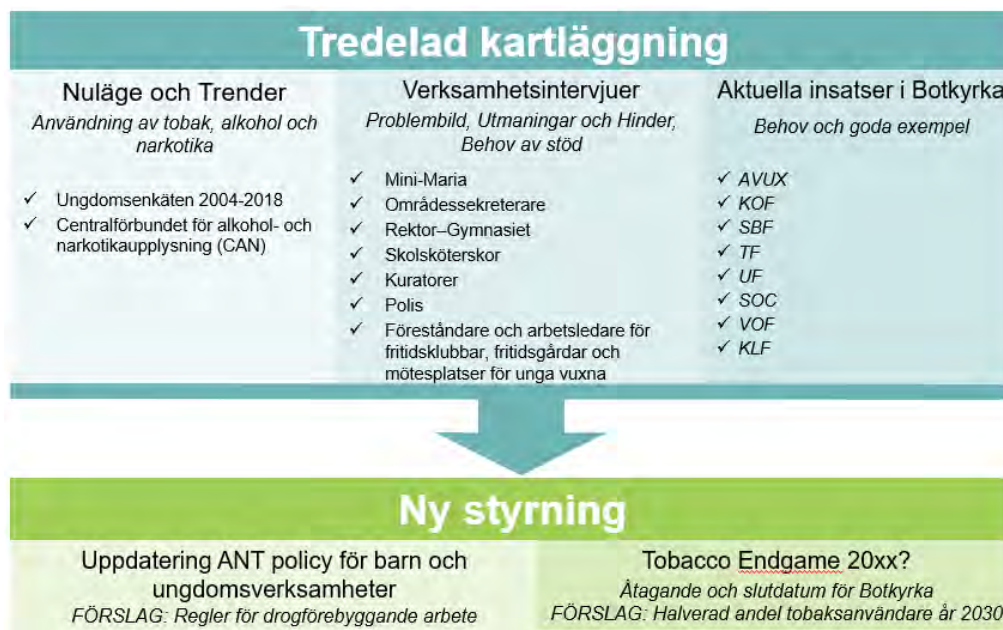
Med Strategi för jämlikt Botkyrka följer Riktlinjer för jämlik verksamhet som beskriver den övergripande riktningen för det gemensamma jämlikhetsarbetet, och folkhälsoarbetet. Kommunens drogförebyggande arbete är en del av detta folkhälsoarbete. Nuvarande ANT-policyn är verksamhetsnära, och uttrycker den gemensamma förhållningssätten verksamheterna ska ha, samt åtgärder som behöver vidtas. Den reviderade ANT-policyn ska kopplas till Jämlikt Botkyrka och vara fortsatt verksamhetsnära. I enlighet med riktlinjer för styrdokument är det rimligt att ANT-policy blir kommunens regler för drogförebyggande arbete. Regler är ett normerande styrdokument som beskriver hur vi gör i verksamheter som vi redan har.

Uppdateringen av ANT-policyn lyfts också i samband med att kommunstyrelsen ställer sig bakom initiativet Tobacco Endgame (KS/2016:181), där en översyn av aktuella behov och insatser inom det tobaksförebyggande arbetet i hela kommunen önskas. Samma kartläggning ligger till grund för båda ärendena, och de påverkar varandra innehållsmässigt.

Tredelad kartläggning besvarar ärendet

Kommunledningsförvaltningen har fått i uppdrag att uppdatera den befintliga ANT-policyen för barn och ungdomsverksamheter, i samband med antagandet av styrdokumentet jämlikt Botkyrka, som ersätter tidigare folkhälsopolicy och utvecklingsplaner. För att svara på detta uppdrag, och ärendet Tobacco Endgame Botkyrka (KS/2016:181), initierades en tredelad kartläggning som beskriver:

1. Nulägesbeskrivning.
2. Behov och stöd hos verksamheter.
3. En översyn av aktuella förebyggande insatser.

Kartläggningen är uppdelad i två rapporter;

- en underlagsrapport med särskilt fokus på drogförebyggande arbete för barn och unga, bilagt till detta ärende.
- en fördjupningsrapport av kommunens tobaksförebyggande arbete för ärendet Tobacco Endgame, bilagt till ärende KS/2016:181.

Underlagsrapporten består av en nulägesbeskrivning med trender från bland annat Ungdomsenkäten 2004–2018, och workshop kring behov av stöd främst med verksamheter som bedömdes beröras direkt av den nya styrningen;

- gymnasieskolans rektorer och verksamhetschef, uf
- skolkuratorer, uf
- skolsköterskor och läkare (elevhälsoteam), uf
- enhetschef Ung fritid och föreståndare och arbetsledare för fritidsklubbar, fritidsgårdar och mötesplatser för unga vuxna, kof
- förebyggarsektionens områdessekreterare, soc
- behandlare på Mini-Maria, soc
- kommunpolisen

Grundskolan har tillfrågats, men har inte kunnat delta. Ovannämnda har kompletterats med intervjuer med samtliga förvaltningar kring aktuella insatser som genomförs idag eller har genomförts tidigare.

Inspel för nya ANT-regler

Den bifogade underlagsrapporten ger en nulägesbild av ANT-användningen bland unga i Botkyrka, beskriver det drogförebyggande arbetet och verksamheternas behov och stöd inom arbetet. Underlagsrapporten utgör inspel till bifogat förslag om nya ANT-regler.

Förslag till nya ANT-regler har beretts i Strategisk grupp för platsutveckling (SGP), samt en förvaltningsöverskridande referensgrupp för att vidareutveckla formuleringar, form och innehåll. Referensgruppen och de intervjuade verksamheternas inspel summeras i bifogat underlag: Summerande inspel från förvaltningarna till uppdatering av ANT-policy.

Därtill har synpunkter på det reviderade underlaget kommit in efter samtal med processansvarig för gruppen Strategisk utveckling av kommunen som organisation (SGO), processansvarig för stödprocessen kompetensförsörjning och med processteamet för HR-frågor. Utifrån deras synpunkter har vi mjukat upp en formulering som tydliggjorde att även personal skulle vara fri från tobak under verksamhetstid med barn och unga. Skillnaden gentemot tidigare formulering innebär att personalens raster och personalens snus användning inte regleras i reglerna. Verksamheten ska fortsatt vara drogfri, och ska säkerställa en drogfri uppväxt och miljö för alla våra barn och unga.

Inför uppdatering av detta styrdokument 2023/2024 är det troligt att global och nationell reglering kommer att stödja ytterligare normering av tobaksfria miljöer. Förhoppningen är då att organisationen är mogen att höja ambitionsnivån och fortsätta utvecklingen mot ett Botkyrka där alla invånare ges möjlighet till ett långt liv med god hälsa och välbefinnande. Det innebär att alla barn och unga i Botkyrka ska få växa upp i trygga och drogfria miljöer med goda förutsättningar till hälsa och utveckling, framgång i skolan och meningsfull fritid – utan beroende och skador av alkohol, tobak eller andra droger.

Mattias Jansson
Kommundirektör

Elif Koman André
Avdelningschef
Samhällsutveckling

Expedieras till
Samtliga nämnder och förvaltningar

Bilagor

1. Regler för kommunens drogförebyggande arbete
2. Summerande inspel från förvaltningarna till uppdatering av ANT-policy
3. Underlagsrapport - Kartläggning ANT barn och unga

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Regler för kommunens drogförebyggande arbete

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: KS/2017:751

Dokumentet är beslutat av: Kommunfullmäktige

Dokumentet beslutades den: skriv datum så här xx månad 20xx

Dokumentet gäller för: samtliga barn- och ungdomsverksamheter, övriga kan stöd i reglerna

Dokumentet gäller till den: skriv datum så här xx månad 20xx

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Dokumentet ersätter: Kommunens alkohol-, tobak- och narkotikapolicy, i tidigare Folkhälsopolicy.

Dokumentansvarig är: Kommunledningsförvaltningen

För revidering av dokumentet ansvarar: Kommunstyrelsen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Kommunstyrelsen

Relaterade dokument: Strategi för Jämlikt Botkyrka, Riktlinjer för jämlik verksamhet

Regler för kommunens drogförebyggande arbete

Alla barn och unga i Botkyrka ska växa upp i trygga och drogfria miljöer med goda förutsättningar till hälsa och utveckling, framgång i skolan och meningsfull fritid – utan beroende och skador av alkohol, tobak eller andra droger.

Strategin för ett jämlikt Botkyrka tydliggör kommunens ansvar att bidra till ett Botkyrka där alla invånare ges möjlighet till ett långt liv med god hälsa och välbefinnande – i längden ett hållbart samhälle.

Följande regler gäller för dig som arbetar i kommunen i barn och ungdomsverksamhet. Reglerna är också vägledande för samtliga kommuners verksamheter som bidrar till att uppnå trygga och drogfria miljöer.

Andra fristående verksamheter och samarbetspartners kan ta stöd i reglerna.

Vad är en drog?

En substans som verkar berusande och/eller sinnesförändrande, beroendeframkallande och är skadlig. Droger omfattar med denna definition bland annat: tobak (cigaretter, snus, e-cigaretter eller vattenpipa), alkohol, vissa läkemedel, anabola steroider och all straffbar narkotika.

I samverkan med andra

Främjande folkhälsoarbete sker genom många förvaltningars arbete och i samverkan med flera aktörer, där det drogförebyggande arbetet är en viktig del. Arbetet kan också samordnas på olika sätt med kommunens övriga främjande och förebyggande arbeten: trygghetsskapande-, våldförebyggande-, brottsförebyggande-, och föräldrastöds-arbeten, utifrån verksamheternas olika behov.

Har du frågor om reglerna för kommunens drogförebyggande arbete, eller behöver komma igång med att forma en handlingsplan?

Kontakta gärna kommunens folkhälsostrateg.

Läs mer om Botkyrkas främjande folkhälsoarbete www.botkyrka.se/folkhalsa och hitta fakta och tips om unga, tobak, alkohol och droger på www.botkyrka.se/drogfakta.

Ändrad fältkod

Ändrad fältkod

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN

Post Botkyrka kommun, 145 37 · Besök Munkhättevägen 45 · Kontaktcenter medborgarcenter@botkyrka.se

Direkt 08-530 61 000 · Sms 070-889 20 41 · E-post pardip.singhru@botkyrka.se

Org.nr 212000-2882 · Bankgiro 624-1061 · Webb www.botkyrka.se

Vi ska:

STÄRKA BARN OCH UNGA MED FRÄMJANDE ARBETE

- Verksamheten ska aktivt jobba med att stötta och stärka barn och ungas motståndskraft till tobak, alkohol, narkotika eller andra substanser genom att bland annat arbeta med positiv uppmärksamhet och stödjande miljöer.

Det finns flera metoder som bidrar till att stärka skyddsfaktorer runt barn och unga – se gärna metodstöd.se för tips. Ta även kontakt med förebyggarenheten på Socialtjänsten för stöd i ert drogförebyggande arbete.

Över 10 år har Botkyrka en positiv nedåtgående trend, där majoriteten av barn och unga är drogfria, likaså längre upp i åldern. Men för varje generation kvarstår en andel riskbeteenden – med skillnader mellan åren, kön, ålder, område. För att främja välmående och drogfrihet genom hela uppväxten och i kommande generationer, behöver förebyggande och främjande arbete i alla verksamheter fortsätta möjliggöra stödjande miljöer och stärka positivt beteende.

SKAPA TRYGGA OCH DROGFRIA MILJÖER

- Verksamhetslokaler avsedda för barn och ungdomar, och tillhörande områden utomhus ska vara tobak-, alkohol- och narkotikafria.

Verksamhetschef har ansvar upprätthålla drogfria miljöer enligt lagar och bestämmelser.

- Verksamhet med barn och unga ska vara fri från tobak, alkohol och narkotika. Detta gäller även när verksamheten förflyttar sig till andra platser för aktiviteter, resor, studiebesök, med mera.

I kommunen råder tobaksfri arbetsmiljö. För mer stöd kring vad som gäller för personal – se kommunens medledar- och arbetsmiljöpolicy.

VAD SÄGER LAGEN?

Sveriges lag och nationell politik reglerar och stödjer ett drogfritt samhälle. Rökning är förbjuden i lokaler avsedda för barn och ungdomsverksamhet, barnomsorg eller skolverksamhet samt på skolgårdar och motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidshem, enligt **Tobakslagen**. Kommunens miljöenhet genomför tillsyn av kommunens rökfria miljöer.

Förbud och förhinder inom **Alkohollagen, Narkotikastrafflagen** och **Lagen om förbud mot vissa dopningsmedel** gäller hela samhället, och förstärker att alla barns uppväxt ska vara fri från droger.

2018-10-10

UPPMÄRKSAMMA BRUK ELLER ANDRA RISKBETEENDEN

- Alla verksamma ska aktivt motivera alla barn och unga i verksamheten, som misstänks eller redan har påbörjat ett bruk; att sluta eller hänvisa till rätt stöd för att sluta. Kontakta vårdnadshavare för att tillsammans stödja barnet. Ett bra första steg är även att ta stöd av och rekommendera kommunens beroendeverksamhet, Mini-Maria, för avvänjning.

Drogbruk och andra riskbeteenden påverkar samma belöningsystem i hjärnan som bland annat skärmanvändning/datorspel, träning eller mat. Att tidigt uppmärksamma och prata om psykisk hälsa samt olika riskbeteenden förebygger flera former av ohälsa.

VID ORO OCH BROTT

- Vid oro för att barnet far illa eller riskerar fara illa, på grund av sitt egna bruk av tobak, alkohol eller narkotika ska personalen göra en orosanmälan och kontakta vårdnadshavare. Se *Socialtjänstlag (2001:453), kap 14*.
- Vid oro eller misstanke, att narkotika hanteras i verksamhetslokaler är sök med narkotikahund möjligt. Söket sker i förebyggande syfte för att främja drogfria miljöer. Ring 114 14 för kontakt med kommunpolis i Botkyrka.

Om ett narkotikabrott har inträffat ska en polisanmälan göras.

TA FRAM EN ANPASSAD HANDLINGSPLAN FÖR DIN VERKSAMHET

- Respektive verksamhet ska ta fram en handlingsplan eller rutiner för hur verksamheten agerar vidare utifrån dessa regler. Handlingsplanen och rutinerna kan utifrån verksamhetens behov omfatta flera frågor rörande verksamhetsmiljön, hälsa och andra förebyggande arbeten. **

Enhetschef (eller motsvarande) ansvarar för att en handlingsplan arbetas fram och följs, samt följs upp och anpassas utifrån behov.

***handlingsplanen ska som policyn alltid gälla alkohol, narkotika och tobak – men kan också gälla dopningsmedel, läkemedel, psykisk hälsa, mobbing och våld, med mera.*

Referens
Isabelle Caspersson
Pardip Singhru

Mottagare

Summerande inspel från förvaltningarna till uppdatering av ANT-policy

Intervjuade verksamheter har lämnat inspel på befintligt innehåll och form i ANT-policy. Policyn har också beretts i SGP (Samordningsgrupp Botkyrka som plats), samt en förvaltningsöverskridande referensgrupp för att vidareutveckla formuleringar, form och innehåll ANT-policyn. Referensgruppen har bestått av representanter från följande verksamheter;

- Förebyggarenheten, Soc
- MiniMaria, Soc
- HR-utvecklare, Klf
- Tillsynsansvariga, Miljöenheten
- Förening och fritid ansvariga, Kof
- Elevhälsa och skolverksamhet, Uf
- Kommunpolis

Förslag på övergripande förtydligande, förstärkningar och tillägg som önskas är:

Önskemål	Hur önskemål tillämpas i ANT-regler
Förtydliga kopplingen till hållbart och jämlikt Botkyrka	<i>En plats där alla invånare har möjlighet till ett långt liv med god hälsa och välbefinnande – ett jämlikt och hållbart Botkyrka.</i>
Gemensam inriktning och mål för främjande och förebyggande arbete	<i>Att växa upp i en trygg och drogfri miljö med goda förutsättningar för hälsa och utveckling, framgång i skolan, fritiden och arbetslivet – samt bidrar till en minskning av unga som prövar eller använder olika former av droger.</i>
Förlora inte koppling till främjande folkhälsoarbete och andra tangerande arbeten som stöttar samverkan och samordning	<i>En del i kommunens främjande folkhälsoarbete – som sker med fler i samverkan.</i> <i>Bättre samordning med brottsförebyggande, våldsförebyggande, trygghetskapande och föräldrastödjande arbeten, utifrån verksamheternas olika behov.</i>

Skarpare ramar som verksamheter kan ta stöd i – med möjlighet för anpassning utifrån behov	<i>Gäller alla verksamheter som arbetar med barn och unga.</i> <i>Gemensamma regler och förhållningssätt – kompletteras med rutiner/ handlingsplaner anpassade utifrån verksamhetsbehov</i>
--	--

Vidare önskas att följande i innehåll och formulering förstärks:

- Drogförebyggande: Mer än cigaretter, alkohol och narkotika/cannabis
- Utomhusmiljöer: tillsyn, trygghet och agerande
- Stödverksamheter/funktioner som man kan vända sig till
- HBTQ-perspektiv: Från flickor och pojkar – till barn och unga
- Personalens bruk: Tobaksfri arbetstid har önskats
- Agerande vid oro: Föräldrakontakt, Oro- och Polisanmälningar
- Verksamhetschefens ansvar (handlingsplan/rutiner utifrån behov)
- Uppföljning och vidare info på – botkyrka.se (/folkhalsa, /drogfakta)

ANT-policyn har under senare år spridits i en populär version – samma form önskas även framöver.

Alla inspel har beaktats vid framtagandet av det reviderade styrdokumentet Regler för kommunens drogförebyggande arbete.

Se bilaga: Regler för Kommunens drogförebyggande arbete

Referens
Isabelle Caspersson
Pardip Singhru

Mottagare

Underlagsrapport

Kartläggning av kommunens drogförebyggande arbete för barn och unga

Innehållsförteckning

KOMMUNSTYRELSEN GER KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN I UPPDRAG.....	3
Tredelad kartläggning av kommunens drogförebyggande arbete.....	3
Drogförebyggande arbete – nationell politik till lokal styrning.....	3
DEL 1 NULÄGESBESKRIVNING AV ANT-BRUK BLAND UNGA	5
<i>Tobak</i>	5
Fler flickor än pojkar röker.....	6
Fler pojkar än flickor snusar.....	6
Vattenpipsrökning vanligare i Botkyrka jämfört med länet.....	6
E-cigarretter blir allt vanligare.....	7
Föräldrarnas restriktivitet och hur unga får tag på tobak.....	7
Två tredjedelar av Botkyrkas handlare utför ålderskontroll.....	8
<i>Alkohol</i>	9
Alkoholkonsumtionen minskar.....	9
Några dricker sig berusade ofta.....	9
Föräldrar blir allt mer restriktiva.....	10
Kamrater och kamraternas syskon vanligaste källan till alkohol.....	11
<i>Narkotika</i>	11
Skillnader inom kön, ålder och användarfrekvens.....	11
Att bli bjuden blir första steget.....	12
Cannabis: den vanligaste drogen och en allt mer tillåtande attityd.....	12
Haft möjlighet att pröva narkotika men tackat nej.....	12
Narkotikaförsäljning i området ökar.....	13
<i>Sammanfattning ANT-bruk och debut</i>	14
Andelen barn och unga som är drogfria ökar.....	14
Debutålder.....	15
Andel som röker dagligen/ibland, över tid.....	16
Andel som druckit sig berusad de senaste 4 veckorna, över tid.....	17
Någon gång använt narkotika, över tid.....	18
<i>Spel med pengar</i>	18
<i>Dopning</i>	19
<i>Psykisk hälsa och ANDT</i>	20
<i>Risk- och skyddsfaktorer som påverkar ungas hälsa och ANT-bruk</i>	21
DEL 2 VERKSAMHETSINTERVJUER FÖR BEHOV AV STÖD.....	22
Tobak - förekommer men förebyggande arbete blir inte alltid prioriterat.....	22
Alkohol – sällan ett påtagligt problem i verksamheterna.....	23
Narkotika – en samhällsutmaning på flera nivåer.....	23
Andra riskbeteenden – psykisk ohälsa, spel, skärmtid och våld.....	24
Utmaningar och hinder för verksamhetens drogförebyggande arbete.....	24
Behov för utveckling av verksamhetens drogförebyggande arbete.....	25
DEL 3 ÖVERSYN AV AKTUELLA INSATSER	26
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (AVUX).....	27
Kommunledningsförvaltningen (KLF).....	27
Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF).....	29
Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF).....	30
Tekniska förvaltningen (TEF).....	31
Socialförvaltningen (SOF).....	31
Utbildningsförvaltningen (UF).....	32
Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF).....	34

Kommunstyrelsen ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag

I samband med antaganden av styrdokument Jämlikt Botkyrka (KS/2016:857, KS/2014:612) som ersatte bland annat tidigare folkhälsopolicyn och utvecklingsplaner för folkhälsa, beslutade kommunstyrelsen 2017-05-23 att uppdra åt kommunledningsförvaltningen att ta fram förslag till uppdatering av kommunens befintliga styrdokument för alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete inom barn- och ungdomsverksamheter.

I samband med att kommunstyrelsen 2017-05-02 ställde sig bakom initiativet Tobacco Endgame - Rökfritt Sverige 2025 (KS/2016:181), beslutade kommunstyrelsen även att ge följande uppdrag till kommunledningsförvaltningen:

- Att återkomma med en översyn av aktuella behov och insatser inom det tobaksförebyggande arbetet, som ett underlag i arbetet med uppdatering av kommunens befintliga styrdokument för alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete inom barn- och ungdomsverksamheter.
- Att utifrån översynen återkomma med ett förslag på åtagande och slutdatum för Botkyrkas medverkan i initiativet Tobacco Endgame.

Tredelad kartläggning av kommunens drogförebyggande arbete

För att svara på de ovannämnda uppdragen genomfördes hösten 2017-våren 2018 en tredelad kartläggning av nuläge, behov och insatser. Kartläggningen delas upp i två rapporter;

- en underlagsrapport med särskilt fokus på det drogförebyggande arbetet för barn och unga.
- en fördjupningsrapport av kommunens tobaksförebyggande arbete, bilagt till ärendet Tobacco Endgame Botkyrka.

Denna underlagsrapport utgör återrapporteringen av ärendet *uppdatering av kommunens ANT-policy* (KS/2017:751). Den bidrar även till delar i fördjupningsrapporten kring tobak, samt till fortsatt vidareutveckling av kommunens drogförebyggande arbete. Följande kapitel är uppdelade i kartläggningens tre delar:

1. Nulägesbeskrivning av ANT-bruk bland unga
2. Behov av stöd hos verksamheter inom ANT-området
3. Översyn av aktuella drogförebyggande insatser

Drogförebyggande arbete – nationell politik till lokal styrning

Botkyrkas drogförebyggande arbete grundar sig bland annat i målsättningar och prioriteringar i den nationella alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT), samt förutsättningar och behov på regional och lokal nivå. Det övergripande målet för den nationella strategin för ANDT-politiken 2016–

2020, är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Den nationella strategin består av sex mål, varav fem berör kommunal verksamhet och det lokala drogförebyggande arbetet:

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.
3. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.
4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

Ansvariga för genomförandet av ANDT-strategin är 14 nationella myndigheter, där bland annat Folkhälsomyndigheten har ett uppdrag att stödja och följa upp ett effektivt och kunskapsbaserat förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå inom folkhälsa, ANDT samt spel om pengar. Kommunen har huvudansvar för det lokala hälsofrämjande och förebyggande arbetet, alkohol- och tobakstillsynen, samt viss vård, behandling och rehabilitering. Botkyrka har en befintlig alkohol-, narkotika- och tobakspolicy med målet att erbjuda drogfria miljöer för alla barn och unga. Drogförebyggande arbetet och främjande folkhälsoarbete sker i flera förvaltningar och medborgarprocesser, samt i samverkan med andra aktörer så som polis och landsting.

En utgångspunkt för ANDT-politiken är rätten till bästa uppnåeliga hälsa som bygger på FN-konventionens mänskliga rättigheter. Regeringen tydliggör att barn ska skyddas från skadliga effekter orsakade av ANDT samt att ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv ska genomsyra ANDT-arbetet. Botkyrkas drogförebyggande arbete är, i enlighet med detta, en del i det övergripande folkhälsoarbetet. Hälsofrämjande insatser agerar förebyggande mot flera riskbeteenden för en större grupp. Jämlik hälsa är i sin tur en del i kommunens arbete för ett jämlikt och hållbart Botkyrka med minskade klyftor, där alla invånare har möjlighet till ett långt liv med hälsa och välbefinnande.

Del 1 Nulägesbeskrivning av ANT-bruk bland unga

Del 1 av kartläggningen syftar till att beskriva trenderna och tendenserna inom drogbruk och relaterade faktorer över de senaste 10 åren bland barn och unga. Nuläget ger oss en uppfattning om medborgarnas och platsens mätbara förutsättningar och möjligheter, samt behov och utmaningar.

Underlag i nulägesbeskrivningen

En stor del av resultaten kommer från Ungdomsenkäten/Stockholmsenkäten som genomförs vartannat år i kommunen och i länet. Andra källor är enkätundersökningar genomförda av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) som årligen samlar kunskap om ANDT-bruket bland elever i årskurs 9 och gymnasiets år 2, Barnhälsovårdsrapporten 2016, samt andra aktörer som Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och IQ.se.

Resultat från Ungdomsenkäten, eller Stockholmsenkäten som den kallas i länet, är svar från elever i årskurs 9 och gymnasiets år 2 i Botkyrka, och medverkande kommuner i Stockholm län. Enkäten har funnits sedan 1970-talet och Botkyrka kommun har deltagit sedan 2004, med högt deltagande från kommunens skolor och elevernas svarsfrekvens. Vid senaste genomgången 2018 deltog totalt 23 kommuner med drygt 26 000 svarande elever. I nulägesbeskrivning presenteras hemkommunstatistik från 2004–2018; alla som bor i Botkyrka oavsett skola. Resultat på stadsdelnivå finns ännu bara aggregerat till 2016, och baseras på skolkommunstatistik; alla som går i Botkyrkas årskurs 9.

Deltagande och svarsfrekvens för Ungdomsenkäten i Botkyrka kommun								
	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018
Svarsandel (%)	93	72	79	82	84	79	81	83
Antal svar	1285	1256	1410	1395	1310	513	1196	1172
Antal skolor	17	19	17	20	19	3*	18	20

Figur 1: Tabell svarsfrekvens för Ungdomsenkäten i Botkyrka 2004–2018.

*2014 genomfördes enkäten endast bland Botkyrkas gymnasieskolor, då en parallellt gående enkät prioriterades i årskurs 9.

Tobak

Rökning och snusning har minskat bland pojkar och flickor i Botkyrka sedan 2004. Unga i Botkyrka har även fått fler vänner som inte röker. Resultat från år 2018 visar att 88 procent av niorna och 74 procent av unga i gymnasiets år 2

är tobaksfria. Detta går i linje med länet, där andelen tobaksfria är 87 procent respektive 73 procent. Den genomsnittliga debutåldern för rökning (första gången man rökte tobak) ligger på 12 år i Botkyrka och 13 år i länet.

Fler flickor än pojkar röker

I Botkyrka är det en högre andel flickor än pojkar som röker dagligen eller ibland. Av niorna är det 13 procent flickor och 6 procent pojkar som röker dagligen eller ibland. I gymnasiets år 2 är det 21 procent av flickorna och 20 procent av pojkarna som röker dagligen eller ibland. Fler flickor (10 procent) än pojkar (7 procent) röker dagligen, år 2018. Forskning har visat att rökning "smittar" - fler flickor (21 procent) än pojkar (13 procent) i gymnasiets år 2 i Botkyrka har svarat att de flesta av sina vänner röker.

Dessutom finns det skillnader mellan stadsdelar, en högre andel unga röker dagligen eller ibland i Tumba-Grödinge (10 procent) jämfört med resterande stadsdelar, där Fittja har lägst andel (2 procent), år 2016.

Fler pojkar än flickor snusar

Det är en mindre andel ungdomar som snusar dagligen eller ibland och andelen har legat relativt stabil över tid fram till 2018 då en tendens till ökning har skett i både årskurs 9 och i gymnasiets år 2.

Vanligast är snus bland pojkar i gymnasiets år 2, under åren 2008 till 2016 minskade användandet av snus markant, från 25 procent till 7 procent, för att sedan öka till 17 procent år 2018. Bland flickorna på gymnasiet minskade också andelen snusare, från 5 procent år 2008 till 1 procent år 2016, för att år 2018 öka till 5 procent. I länet har andelen pojkar i gymnasiets år 2 som snusar dagligen eller ibland minskat stadigt från 23 till 18 procent under 2008–2018 och flickorna har legat på ungefär samma nivå, cirka 2 procent.

Bland Botkyrkas nior finns en liknande minskning över tid för att sedan öka till år 2018. Resultatet från 2018 visar att inga flickor snusar medan 7 procent av pojkarna snusar, i länet snusar 1 procent av flickorna och 10 procent av pojkarna.

Vattenpipsrökning vanligare i Botkyrka jämfört med länet

Sedan 2012 har Botkyrka frågat eleverna om vattenpipsrökning¹ som en del i Ungdomsenkäten. Trenden pekar på att allt färre i gymnasiets år 2 röker vat-

¹Myten om att vattenpipan på olika sätt är ofarligare än cigaretter, är stark. Det bubblande vattnet i flaskan, och smaksättningarna i sockerblandningen (med eller utan tobak) som

tenpipa medan bland niorna varierar andelen över tid. Det är fler i Botkyrka jämfört med länet som har rökt vattenpipa. År 2018 har 42 procent av pojkarna och 47 procent av flickorna i Botkyrkas gymnasiets år 2 någon gång rökt vattenpipa. Fördelningen i länet är 28 procent respektive 36 procent. Av de som har rökt vattenpipa i Botkyrka, rökte cirka 40% med tobak och resterande ibland med eller utan. En femtedel visste inte om vattenpipan innehöll tobak.

E-cigarretter blir allt vanligare

På senare år har tobaksliknande produkter i form av e-cigarretter² (elektroniska cigaretter) etablerats på den svenska marknaden. Botkyrka har inga lokala siffror på hur användningen av e-cigarretter ser ut, men enligt Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har användning av e-cigarretter ökat bland unga sedan 2014. Enligt CAN:s undersökning 2017, svarade 32 procent av eleverna i årskurs 9 att de någon gång använt e-cigarretter, jämfört med 23 procent år 2014. Även bland eleverna i gymnasiets år 2 har andelen som någon gång provat e-cigarretter ökat, från 24 procent till 39 procent inom samma tidsperiod. Studier visar att flera unga som aldrig rökt cigaretter börjar med e-cigaretten. Samma grupp börjar i större utsträckning även röka vanliga tobaks-cigarretter.

Föräldrarnas restriktivitet och hur unga får tag på tobak

Föräldrar har över tid blivit mer restriktiva med att låta sina barn röka tobak. Bland de som får röka för sina föräldrar är andelen 2 procent bland niorna och 9 procent i gymnasiets år 2 (år 2018). År 2006 var andelen 22 procent respektive 32 procent. Samtidigt är det många unga som inte vet om deras föräldrars förhållningssätt - 10 procent bland niorna och 18 procent bland gymnasieeleverna (år 2018). Forskningen visar att tydlig restriktivitet från vuxna (oavsett eget bruk) leder till att färre unga röker.

värms upp med kol, lockar många – även de som aldrig rökt cigaretter. Röken från vattenpipan innehåller samma skadliga ämnen som cigaretter och en vattenpipasession på en timma motsvarar röken från 100 cigaretter. Med tobak kan detta innebära nikotin från 6–7 cigaretter under samma period.

² E-cigaretten består av en metallhylsa som laddas med en vätska med smaktillsatser som frukt, choklad eller cannabis, samt med eller utan nikotin. Vad vätskan innehåller är fortfarande dåligt kontrollerat. Vätskan värms upp med hjälp av ett batteri och bildar en tjock ånga som andas in (kallas, att "vejpa"). E-ciggen marknadsförs gärna som en ersättning till tobaksrökning, som kan rökas på flera platser. I väntan på reglering och forskning kring effekter på rökare och andra, så riskerar rökningen i samhället att åter normaliseras med en ny vinstdrivande produkt, och insatser för ett rökfritt samhälle att gå förlorade. Sedan den 1 juli 2017 är det förbjudet att sälja e-cigarretter till unga under 18 år.

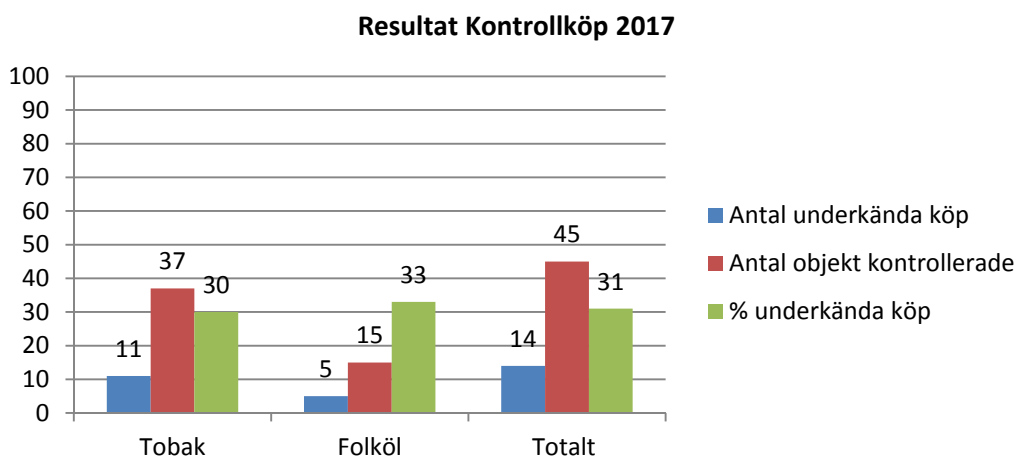
Vanligaste sättet nior får tag på cigaretter är genom att skaffa det på ”annat sätt” (72 procent), och kan innebära flera saker, troligtvis både att be någon vuxen att köpa eller att köpa smuggeltobak, eller att köpa själv i butik (39 procent). Majoriteten av gymnasieelever får tag på cigaretter genom att köpa det i butik (61 procent) eller på annat sätt (50 procent). Kvarstående alternativ är att få från föräldrarna.

Andel unga under 18 år som köper cigaretter själv i butik varierar över tid (2008–2018). År 2018 köpte 36 procent av pojkarna och 46 procent av flickorna i årskurs 9 cigaretter i butik. Av gymnasiets år 2 är andelen 60 procent respektive 31 procent.

Två tredjedelar av Botkyrkas handlare utför ålderskontroll

Botkyrka har utfört tillsynsmetoden Kontrollköp vartannat år i kommunen. Metoden innebär att en ung person som fyllt 18 år försöker köpa tobak eller folköl, utan att visa legitimation.

Figur 2 nedan visar resultatet från kontrollköp 2017. Cirka en tredjedel av butikerna tillät köp utan ålderskontroll av butikspersonalen. Totalt utfördes kontrollköp i 45 objekt (83 procent av totala objekt i Botkyrka), där kontrollköp av tobak utfördes i motsvarande 70 procent av butiker i Botkyrka som säljer tobak. Kontrollköp av folköl utfördes i motsvarande 41 procent av Botkyrkas butiker som säljer folköl.

Figur 2: Diagram resultat kontrollköp 2017.

Tobak och folköl kontrollköptes i 45 butiker, vilket motsvarar 83 procent av Botkyrkas handlare. Medelvärde på andel underkända köp är 31 procent.

Alkohol

Över tid (2006–2018) har andelen unga som avstår från alkohol ökat, från 41 procent till 67 procent bland niorna och från 26 procent till 45 procent i gymnasiets år 2. Andelen som avstår från alkohol i länet år 2018 är 62 procent i nian och 31 procent i år 2 på gymnasiet. Vanligast är att flickorna i nian och pojkarna i gymnasiet dricker, berusningsdricker och storkonsumerar³. Genomsnittliga debutåldern för alkohol, det vill säga första gången man kände sig berusad, är cirka 14 år.

Färre ungdomar dricker, och över tid ökar även andelen unga som uppger att ”inga av deras vänner dricker sig berusade på alkohol”. År 2006 uppgav 30 procent av niorna att de inte hade några vänner som drack sig berusade, vilket har ökat till 43 procent år 2018. För gymnasiets år 2 har andelen som svarat att de inte har några vänner som dricker sig berusade också ökat, från 17 procent till 25 procent.

Alkoholkonsumtionen minskar

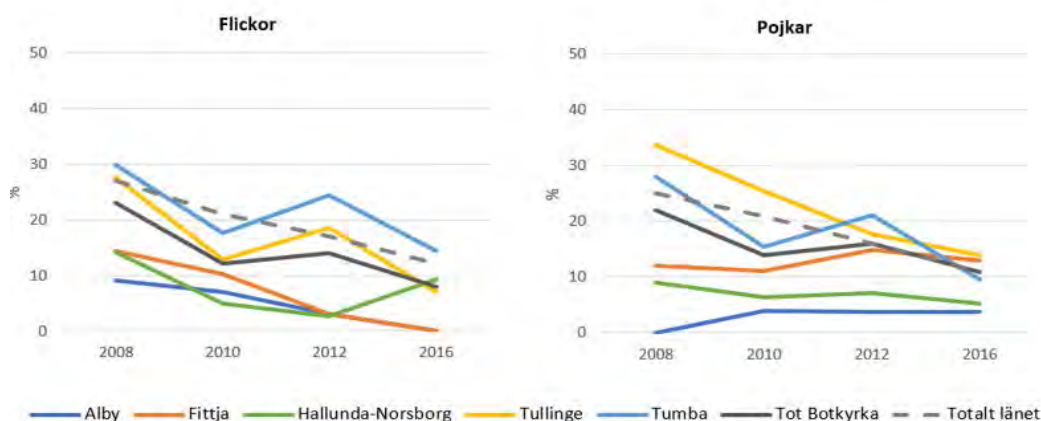
Alkoholkonsumtionen är ett medelvärde på konsumtion av ren alkohol (centiliter) en person dricker på ett år. Konsumtionen har minskat markant över tid, särskilt under de senaste 4 åren. Bland niorna har konsumtionen minskat från 250 cl till 54 cl per person mellan åren 2006–2018. Under samma period, halverades konsumtionen bland gymnasiets år 2 från 354 cl till 185 cl per person.

Några dricker sig berusade ofta

Andelen som dricker sig berusade senaste månaden ger en uppskattning av hur regelbunden konsumtionen av alkohol är. Även om mängden alkohol per år minskar över tid, är det 26 procent av eleverna i år 2 på gymnasiet som dricker sig berusade en gång i månaden. Bland unga i gymnasiets år 2 storkonsumerar cirka 20 procent alkohol minst en gång i månaden. Bland niorna är andelen mindre, 7 procent av eleverna har druckit sig berusade senaste månaden och 5 procent storkonsumerar alkohol minst en gång i månaden. Det finns skillnader mellan stadsdelarna, där en högre andel unga i Tumba-Grödinge (12 procent) och Tullinge (11 procent) storkonsumerar alkohol, jämfört med Alby som har lägst andel (1 procent).

³ Med storkonsumert menas att vid ett och samma tillfälle (minst en gång/mån) dricka alkohol motsvarande minst 18 cl sprit eller en hel flaska vin eller fyra stora flaskor starkcider/alkoläsk eller fyra burkar starköl eller sex burkar folköl.

Andel i årskurs 9 som storkonsumerar alkohol minst en gång i månaden (procent, %)

Figur 3: Diagram storkonsumtion av alkohol över tid (2008–2016), bland flickor och pojkar i årskurs 9, fördelat på stadsdel, jämfört med Botkyrka total och län.

Variation finns mellan stadsdelar och kön. Över tid har andelen minskat i Botkyrka både bland pojkar och flickor.

Föräldrar blir allt mer restriktiva

Föräldrars inställning har stor betydelse för om barn dricker alkohol. Forskning visar på att barn dricker mindre eller inte alls om man som förälder säger nej till att ens barn dricker. I Botkyrka är det något färre av eleverna som får dricka alkohol av sina föräldrar jämfört med länet. Fler i gymnasiet får dricka för sina föräldrar (39 procent) jämfört med elever i årskurs 9 (9 procent). Fler flickor än pojkar i årskurs 9 får dricka för sina föräldrar, men det är tvärtom i gymnasiet år 2. Det är relativt många som inte vet om de får dricka alkohol för sina föräldrar – mellan 14 procent till 20 procent bland pojkar och flickor i årskurs 9 och gymnasiet år 2.

Forskning visar på att unga som blir bjudna på alkohol hemma också dricker mer utanför hemmet. Det är positivt att andelen nior i Botkyrka som aldrig blir bjudna på alkohol av sina föräldrar har ökat, från 32 procent till 46 procent under åren 2006–2018. Bland de som får enstaka glas har andelen minskat, från 21 procent till 6 procent (årskurs 9). Bland unga i gymnasiet år 2 har 35 procent aldrig blivit bjudna på alkohol av föräldrar och 16 procent får enstaka glas (år 2018). En liten andel i årskurs nio (2 procent) och unga i gymnasiet år 2 (6 procent) uppger att de ofta blir bjudna på alkohol av sin förälder.

Kamrater och kamraternas syskon vanligaste källan till alkohol

Det vanligaste källan till alkohol har länge varit kamraterna och kamraternas syskon, oftast äldre. Senaste mätningen 2018 tycks påvisa även att köpa själv på systembolaget blir allt vanligare bland både de yngre och äldre ungdomarna. Gymnasieungdomarna köper även i större utsträckning på restaurang eller bar, samt privatimporterad eller smugglad alkohol. Den vanligaste platsen unga dricker alkohol är hemma hos någon annan eller hemma hos sig själv.

Narkotika

Majoriteten av ungdomarna i Botkyrka har inte använt narkotika, 91 respektive 81 procent i årskurs 9 och gymnasiet år 2. Andelen som någon gång använt narkotika i årskurs 9 är ungefär lika stor i Botkyrka (9 procent) som i länet (10 procent). Bland unga i gymnasiet år 2 i Botkyrka har 19 procent någon gång använt narkotika, vilket är lägre än i länet där andelen ligger på 25 procent (år 2018). Sett över tid (2004–2018), har andelen som använt narkotika någon gång varierat mellan åren, men trendlinjer påvisar en svag ökning över tid bland flickor i gymnasiet år 2 och en svag minskning bland pojkar i nian.

Skillnader inom kön, ålder och användarfrekvens

Det är en högre andel i gymnasiet än i grundskolan som har använt narkotika någon gång. I gymnasiet år 2 har en högre andel pojkar än flickor använt narkotika någon gång. I gymnasiet år 2 är det 22 procent av pojkarna och 17 procent av flickorna som har använt narkotika någon gång. Bland niorna fanns könsskillnader (fler pojkar) fram till 2018. Idag är det lika många flickor som pojkar som har använt narkotika någon gång (9 procent).

Över tid (2004–2016) har andelen unga som rapporterar att ”ingen av deras vänner använder narkotika” minskat, särskilt bland gymnasieungdomarna. År 2006 svarade 62 procent av gymnasieeleverna att ingen vän använde narkotika, medan motsvarande andel för 2018 är 47 procent. Bland niorna är idag könsskillnaden liten (59 procent av pojkarna 60 procent av flickorna uppgav att ingen av deras vänner använder narkotika). På gymnasiet har dock fler pojkar fler vänner som använder narkotika (43 procent av pojkarna och 51 procent av flickorna har svarat att ingen av sina vänner använder narkotika). Som tidigare omtalat så har risk-bruk en ”smittande” effekt i grupper.

Andelen som använt narkotika någon gång de senaste 4 veckorna ger en uppskattning av frekvens. Andelen är ungefär lika stor i Botkyrka som i länet bland både nior och unga i gymnasiet år 2. År 2018 hade 3 procent av pojkarna och 2 procent av flickorna i nian använt narkotika någon gång de 4 senaste

veckorna. I gymnasiet år 2 var fördelningen 8 procent respektive 3 procent. Över tid har dessa siffror legat på ungefär samma nivå.

Att bli bjuden blir första steget

Vanligaste sättet att få tag på narkotika bland unga, oavsett kön eller ålder, är genom att kamrater bjuder. Därefter är det vanligast att köpa av kamrat eller av någon annan som kan vara en känd eller okänd person. Det är dessutom vanligare att pojkar själva säljer narkotika, jämfört med flickor.

Cannabis: den vanligaste drogen och en allt mer tillåtande attityd

Av den minoritet elever som någon gång använt narkotika, är cannabis och/eller marijuana vanligast, och vanligast är att ha använt det 1–4 gånger. Därefter är det vanligast att ha använt det över 50 gånger, både bland flickorna och pojkarna i årskurs 9 och i gymnasiet år 2.

Enligt CAN:s undersökning från 2017 finns en attitydförändring till cannabis där allt färre unga förknippar att testa cannabis som något riskfyllt. Trenden är nedåtgående bland de som uppgett att det är en stor risk och allt fler menar att risken är liten eller obefintlig. Det kan noteras att samtidigt som cannabis uppfattas som en mindre riskfylld drog att testa så är narkotikaerfarenheten fortsatt stabil bland niorna och unga i gymnasiet år 2 enligt CAN:s undersökning och Ungdomsenkäten i Botkyrka kommun. Jämfört med att dricka alkohol varje helg, bedömer unga att röka hasch/marijuana varje helg är mer riskfyllt.

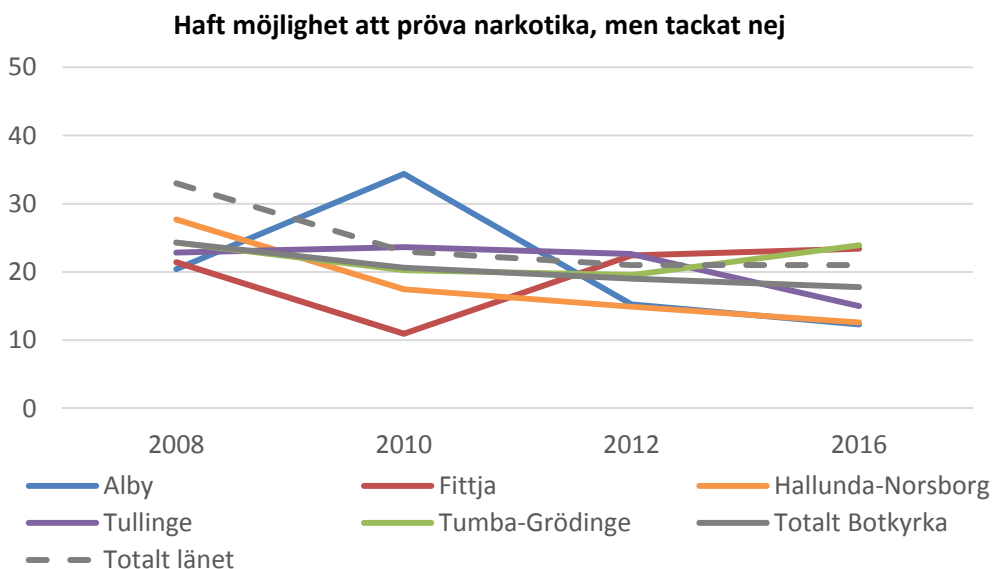
Haft möjlighet att pröva narkotika men tackat nej

Av niorna som aldrig använt narkotika men någon gång haft möjlighet att pröva är andelen ungefär lika stor i Botkyrka (23 procent) som i länet (24 procent). Över tid (2004–2018) har den totala andelen bland nior varierat och i länet har andelen minskat från 33 procent till 24 procent. Det är positivt med en fortsatt majoritet som trots möjlighet till narkotika, ”tackar nej”. Det är en motståndskraft och vilja till narkotikafritt liv bland unga som bör stöttas och förstärkas i fortsatt drogförebyggande arbete.

Det finns tydliga skillnader mellan stadsdelar, men eftersom det är få svarande bör siffrorna följas med en försiktighet. Den högsta andelen som haft möjlighet att pröva narkotika finns i Tumba-Grödinge (24 procent) och i Fittja (23 procent). I Fittja har andelen ökat markant sedan 2010, vilket går i linje med att upplevd narkotikaförsäljning i bostadsområdet har ökat (se figur 5, sida 14).

I Alby och Hallunda-Norsborg är det 12 procent respektive 13 procent som haft möjlighet att prova men tackat nej. I Alby har försäljning av narkotika i

bostadsområdet varierat över tid och i Hallunda-Norsborg har den ökat över tid.

Figur 4: Diagram på årskurs 9 elever som haft möjlighet att pröva narkotika men tackat nej, fördelat på stadsdel, jämfört med totalt i Botkyrka och i länet, över tid (2008–2016).

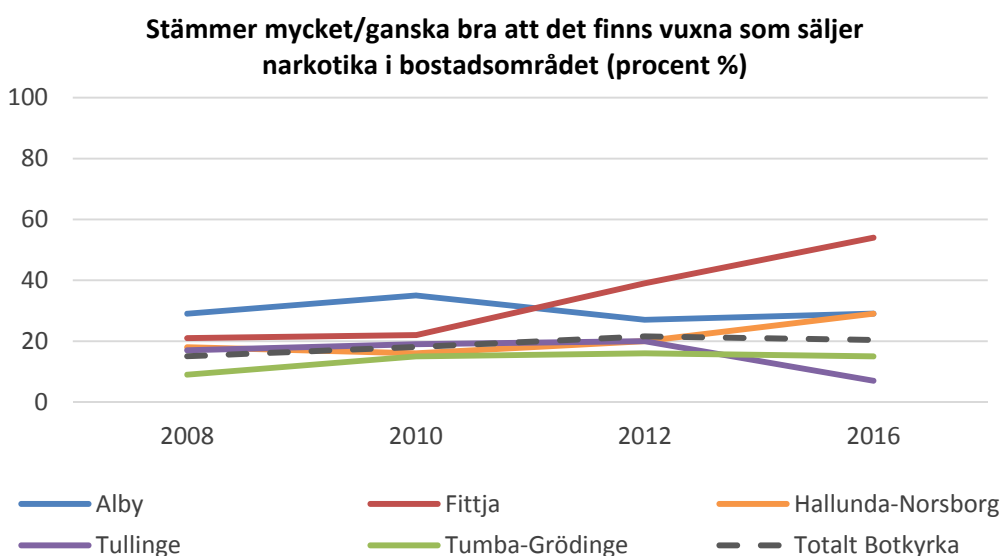
Andel varierar mellan stadsdelar. Totala andelen i Botkyrka har minskat från 24 procent till 18 procent.

Narkotikaförsäljning i området ökar

Andelen yngre och äldre unga som svarar att det finns personer som säljer narkotika i bostadsområdet har fördubblats sedan 2004 i Botkyrka (från 15 procent till 30 procent). Samtidigt minskar andelen unga som upplever att vuxna skulle agera vid öppen försäljning i bostadsområdet, med 15 procentandelar bland de yngre och 6 procentandelar bland äldre (2004–2018). Idag är det cirka 45 procent av unga som upplever att vuxna skulle agera. Vuxna förebilder som agerar vid händelser i sitt närområde bidrar till upplevelsen av hemkänsla och trygghet för alla. Ett aktivt agerande bidrar till att bryta negativa beteenden som kan normaliseras på en plats, och stärka goda värderingar och agerande.

Det är tydliga skillnader mellan områden, där den största ökningen av upplevd narkotikaförsäljning har skett i Fittja under 2008–2016, från 21 procent till 54 procent. Det går i linje med andelen som har haft möjlighet att pröva narkotika men tackat nej, som har ökat markant sedan 2010 (se figur 4). En ökning syns

även i Hallunda-Norsborg, från 18 procent till 29 procent (2008–2010). I denna stadsdel har däremot andelen som haft möjlighet att pröva narkotika men tackat nej, minskat över tid. I Tumba-Grödinge har andelen som har svarat att det stämmer mycket eller ganska bra att det finns personer som säljer narkotika i bostadsområdet, ökat från 9 procent till 15 procent. I Alby har andelen varierat och ligger på cirka 29 procent år 2016. I Tullinge har det varierat över åren och en tydlig minskning finns mellan 2012–2016.

Figur 5: Diagram på årskurs 9 som svarat att det finns vuxna som säljer narkotika i bostadsområdet, fördelat på stadsdel, jämfört med Botkyrka totalt, över tid (2008–2016).

Andelen varierar mellan stadsdelar. Totalt i Botkyrka har andelen ökat från 15 procent till 20 procent

Sammanfattning ANT-bruk och debut

Nedan följer en summerande överblick av bruk och debutålder av hittills beskrivna områdena; tobak, alkohol och narkotika.

Andelen barn och unga som är drogfria ökar

I Botkyrka över tid (2008–2018) har andelen som helt avstår från tobak ökat markant i årskurs 9, från 77 procent till 88 procent, och i gymnasiet år 2, från 64 procent till 74 procent. Andelen som avstår från alkohol har också ökat över

tid (2008–2018), i årskurs 9, från 45 procent till 67 procent, och i gymnasiet år 2, från 27 procent till 45 procent.

Andelen som någon gång provat narkotika har varierat något mellan åren. År 2018 hade 91 procent av niorna aldrig provat narkotika och bland unga i gymnasiet år 2 hade 81 procent aldrig provat narkotika.

Andel som avstår från tobak, alkohol och narkotika, över tid							
		2008	2010	2012	2014	2016	2018
Tobak	Åk 9	77	83	84	-	91	88
	År 2	64	68	72	73	80	74
Alkohol	Åk 9	45	50	50	-	67	67
	År 2	27	28	30	36	40	45
Narkotika	Åk 9	91	91	91	-	93	91
	År 2	83	82	83	82	84	81

Figur 6: Tabell; Andelen som aldrig provat tobak, alkohol eller narkotika. Fördelat på flickor och pojkar i årskurs 9 och gymnasiet år 2 i Botkyrka.

Majoriteten har inte provat tobak, alkohol eller narkotika med undantag för unga i gymnasiet år 2 där 45 procent avstår från alkohol.

Debutålder

Debutålder är ett medelvärde på hur gammal man var första gången man använde tobak (snus eller cigaretter), drack sig berusad eller provade narkotika.

Enligt 2018 års siffror visar debutåldern att flickor börjar använda tobak något senare än pojkar. Debutålder för flickor i Botkyrka och i länet är lika, 13,1 år. Pojkarna i Botkyrka däremot har en debutålder på 11,4 år, vilket är cirka 1,5 år lägre än övriga grupper. En högre andel flickor röker jämfört med pojkarna, medan snus är vanligare bland pojkarna.

Åldern vid första berusningen är ungefär lika för alla grupper, tidiga 14 år. Vid denna ålder är det också som vanligast att ha provat narkotika för första gången, med undantag för flickor i Botkyrka, som är något yngre. Framträdande är återigen Botkyrkas pojkar, de är drygt ett år yngre än övriga när de använde narkotika första gången.

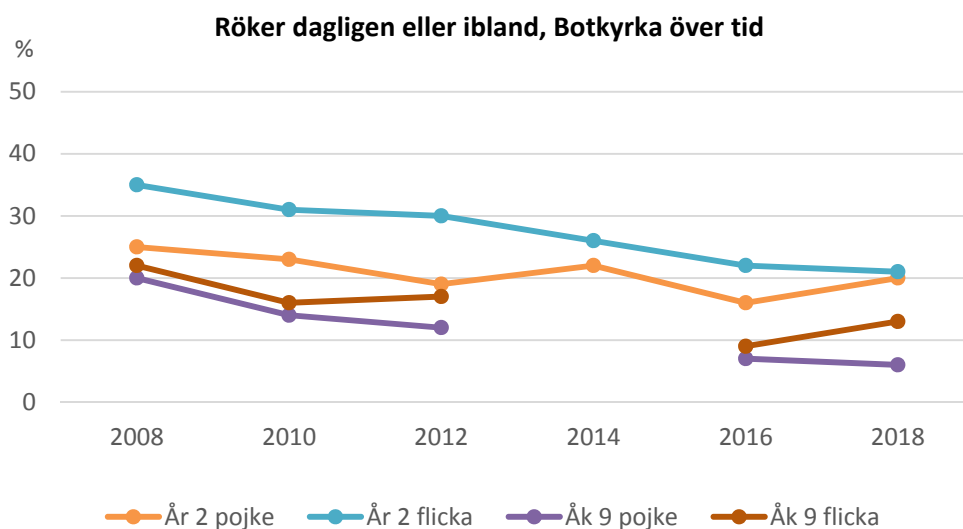
Debutålder, medelvärde, 2018				
	Botkyrka åk 9 pojke	Län åk 9 pojke	Botkyrka åk 9 flicka	Län åk 9 flicka
Tobak	11,4	12,8	13,1	13,1
Alkohol	13,9	14,0	14,1	14,1
Narkotika	12,7	14,0	13,8	14,3

Figur 7: Tabell debutålder för tobak, alkohol och narkotika, fördelat på flickor och pojkar i Botkyrka, jämfört med länet.

Över tid är det en gradvis ökande medelålder för alla bruk förutom vad gäller narkotika där snarare en gradvis minskning kan upptäckas särskilt bland Botkyrkas årskurs 9. Särskilt gäller detta pojkarna i Botkyrka som i flera av nämnda fall är den gruppen som visar risk-bruk i tidigare ålder.

Andel som röker dagligen/ibland, över tid

Andelen som röker dagligen eller ibland har minskat över tid i Botkyrka. Bland pojkar och flickor i årskurs 9 år 2008, var andelen som rökte dagligen eller ibland 20 procent respektive 22 procent. År 2018 var samma fördelning 7 procent respektive 13 procent. Bland pojkar och flickor i gymnasiets år 2, år 2008, var andelen som rökte dagligen eller ibland 25 procent respektive 35 procent. År 2018 är andelen 20 procent respektive 21 procent. Senaste mätning 2018 visar på att trenden kanske vänder för flickor i nian och pojkar i gymnasiets år 2.

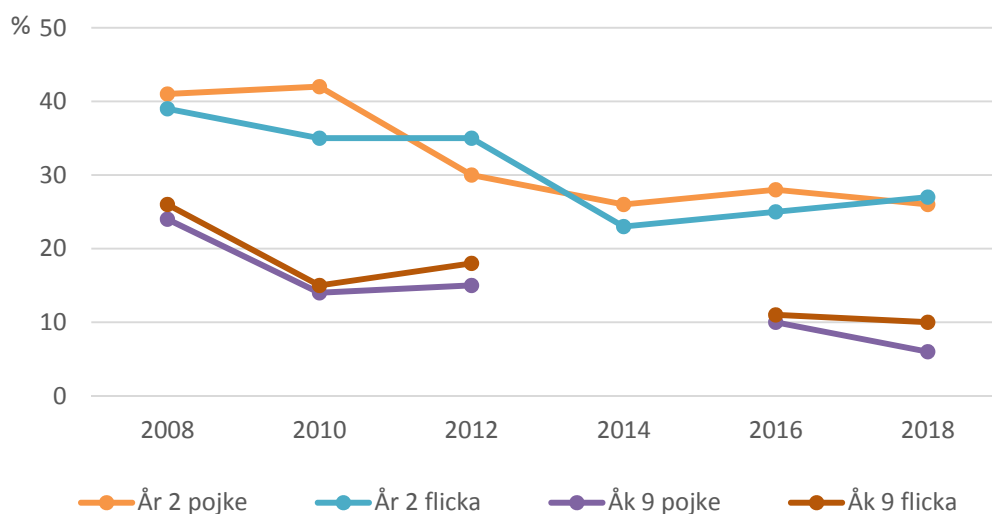
Figur 8: Diagram som visar andel pojkar och flickor i årkurs 9 och gymnasiets år 2 som röker dagligen/ibland, över tid (2008 till 2018). Diagrammet visar att andelen har minskat över tid.

Andel som druckit sig berusad de senaste 4 veckorna, över tid

Andel som druckit sig berusade de senaste 4 veckorna ger en uppfattning om hur regelbunden konsumtionen av alkohol är. Över tid har berusningsdrickandet den senaste månaden minskat. Bland niorna år 2008 hade 25 procent av eleverna druckit sig berusade under de senaste 4 veckorna, medan år 2018 var andelen 7 procent.

I gymnasiet år 2 år 2008, hade cirka 40 procent druckit sig berusade under de senaste 4 veckorna, medan år 2018 var andelen 26 procent. Mellan könen är det små skillnader på berusningsdrickandet och storkonsumtionen, både bland eleverna i gymnasiet år 2 och niorna. Minskat berusningsdrickande rimmar väl med att storkonsumtionen också har minskat (mängden alkohol man dricker vid ett tillfälle), även om den fortfarande motsvarar ca en femtedel av de som dricker i de olika årskurserna. Det finns däremot stadsdelskillnader som visats under kapitel Alkohol.

Varit berusad senaste 4-veckorsperioden, Botkyrka över tid

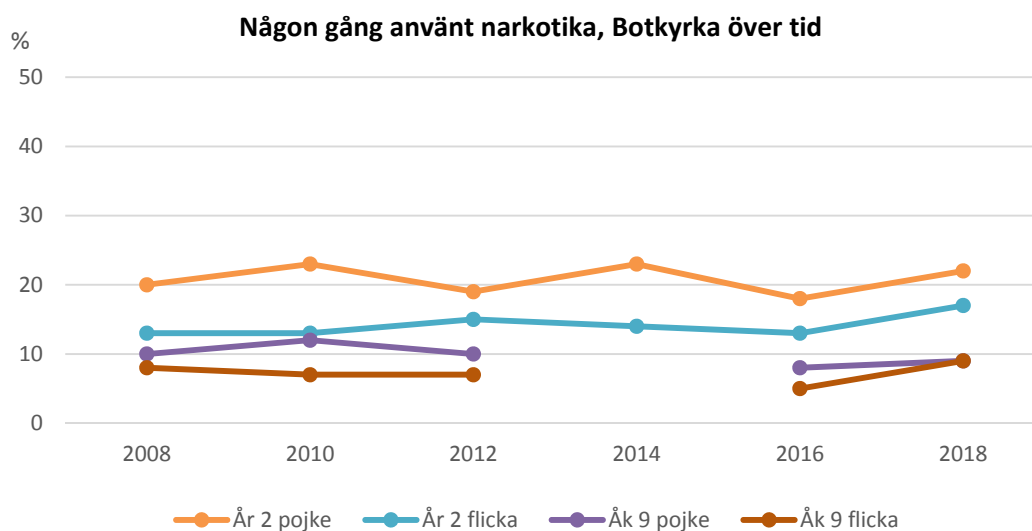

Figur 9: Diagram som visar andel pojkar och flickor i årkurs 9 och gymnasiet år 2 som har druckit sig berusad under de senaste 4 veckorna, över tid (2008 till 2018).

Diagrammet visar att andelen har minskat över tid.

Någon gång använt narkotika, över tid

Trendlinjer påvisar en svag ökning över tid särskilt bland de kända riskgrupperna; äldre ungdomar, och både äldre och yngre pojkar. Trenden fram till 2016 visar att fler pojkar än flickor någon gång har prövat narkotika, men år 2018 har lika många flickor som pojkar i årskurs 9 någon gång prövat narkotika. Bland gymnasiets år 2 år 2018 har 22 procent av pojkarna och 17 procent av flickorna någon gång använt narkotika. Den vanligaste narkotikan är fortsatt cannabis, med kokain och sömn/lugnande medel som andra vanliga narkotikan.

Figur 10: Diagram som visar andel pojkar och flickor i årskurs 9 och gymnasiets år 2 som någon gång har prövat narkotika, över tid (2008 till 2018).

Diagrammet visar att andelen har legat relativt stabil över tid.

Spel med pengar

I Sverige har alla spelbolag 18-årsgräns för att spela om pengar och för det statliga kasinot Cosmopol är åldersgränsen 20 år. Trots detta uppgav 13 procent av niorna och 17 procent av unga i gymnasiets år 2 att de har spelat någon gång det senaste året⁴ (i linje med länet).

⁴ Spelat någon gång det senaste året innebär att man någon gång under de senaste 12 månaderna har köpt lotter eller satsat pengar på spel (trisslott, bingolotto, kasinospel, poker, tips, spel på hästar eller liknande, även på internet).

Det finns tydliga könsskillnader, betydligt fler pojkar än flickor spelar. År 2018 svarade 16 procent av pojkarna i nian och 26 procent av pojkarna i gymnasiets år 2 att de har spelat någon gång under de 12 senaste månaderna. Bland flickorna i nian och gymnasiets år 2 är siffrorna 9 procent respektive 8 procent. Över tid (2006–2018) har den totala andelen unga i årskurs 9 och i gymnasiets år 2 som har spelat någon gång det senaste året halverats i Botkyrka, där den största minskningen har skett bland flickorna.

De som har spelat någon gång de senaste 30 dagarna har oftast spelat för mindre än 50 kronor. Gruppen som har spelat för 400 kronor eller mer har ökat sedan 2010, men det rör sig om en mindre grupp individer.

Problem med spelande

Från 2010 visar trenden att andelen som upplever problem med spelande⁵ ökar och även det rör sig om en liten grupp individer. Det är oroande då spel om pengar tidigt i livet kan leda till spelproblem i vuxen ålder. Det finns också samband mellan spelproblem och riskabla alkoholvanor och rökning. Samtidigt är risken högre för allmän dålig hälsa eller psykisk ohälsa bland de med spelproblem, och för unga kan överdrivet spelande leda till t.ex. att skolarbetet får lida. Spelproblem går att förebygga, genom att förstå underliggande faktorer som sociala villkor, psykisk ohälsa, otrygg uppväxt samt riskbeteende där användning av narkotika och alkohol förekommer.

Arbetet med att förebygga skadeverkningar som spel med pengar orsakar ingår i den nationella ANDT-strategin sedan 2016. Från och med den 1 januari 2018 ingår problem med spel om pengar i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Det innebär bland annat att kommunen aktivt ska motverka att barn och unga spelar om pengar. Kommunen ska också erbjuda stöd och behandling till personer som har allvarliga problem med spel om pengar.

Dopning

Botkyrka har idag inga specifika uppdrag som enbart riktar sig mot dopning. Dopningsfrågor har inte heller varit en del av det tillsynsarbete som sker i Botkyrka kommun. Det saknas säkra data rörande antalet användare av dopningsmedel i Botkyrka, och kan därmed innebära att frågan inte får det stöd den mycket väl kan behöva. Däremot kan andra hälsofrämjande och drogförebyggande insatser också ha positiv effekt på arbetet mot dopning.

⁵ Problem med spelande summerar de elever som rapporterar något av följande problem med sitt spelande: Försökt minska sitt spelande, känt sig rastlös och irriterad om inte kunnat spela eller ljugit om hur mycket som spelats.

Undersökningar av erfarenheten av anabola androgena steroider (AAS) genomförs däremot årligen på nationell nivå av CAN. Enligt CAN har användandet legat på en relativt konstant och låg nivå på 1 procent sedan 2004 i både årskurs 9 och i gymnasiets år 2. När en vidare analys av resultatet genomfördes, visade det sig att unga som använder AAS även använde andra substanser (som exempelvis narkotika, läkemedel tillsammans med alkohol och viktminskningspreparat) i högre grad jämfört med de som inte använt AAS.

Psykisk hälsa och ANDT

Statistik från Folkhälsomyndigheten visar att det finns samband mellan riskabla alkoholvanor, narkotikaanvändning, tobaksbruk och riskabla spelvanor. Dessa problem kan ofta samvariera med psykisk ohälsa.

Det finns exempelvis samband mellan att må psykiskt dåligt och att dricka mycket alkohol. Särskilt starkt är sambandet för pojkar. Hög alkoholkonsumtion ökar risken för depressiva besvär, självskadebeteende och utagerande psykiska problem. Sammanställningen visar också det omvända sambandet: depressiva besvär ökar risken för hög alkoholkonsumtion.

Även narkotikaanvändning påverkar den psykiska hälsan. Studier visar på att cannabiserökning ger ökad risk för allvarliga psykiska sjukdomar och andra konsekvenser kan vara minskad livsglädje, ångest och panikkänslor. Enligt undersökningar är självmordsförsök vanligare i gruppen som röker cannabis dagligen.

Att ett bruk leder till psykisk ohälsa är tydligast när ett missbruk pågår, det vill säga ett upprepat användande av tobak, alkohol eller narkotika på ett sätt som leder till återkommande problem som påverkar en själv och/eller andra personer i sin omgivning. Forskning visar också på att ett bruk ofta förstärker en befintlig psykisk ohälsa och att ett bruk kan startas som självmedicinering mot psykisk ohälsa. Men oftast går psykisk ohälsa och ett bruk åt båda håll, exempelvis att vara deprimerad ökar risken för att dricka och att dricka ökar risken för att bli deprimerad. Det kan med andra ord ibland vara svårt att avgöra vad som är orsak och verkan.

Oavsett om det finns en tidigare psykisk ohälsa eller inte, är det säkerställt att ett bruk eller tidig debut av alkohol, narkotika eller tobak påverkar ungas hälsa. Ofta påverkar det även relationen till familj och vänner, skolgång, självkänsla och andra viktiga områden i en ung människas liv. För att förebygga att unga hamnar i ett ANT-bruk är det viktigt att skapa trygga drogfria miljöer där

vuxna reagerar och agerar vid händelser och stärker unga att tacka nej till tobak, alkohol och andra droger. Att skapa goda förutsättningar för utveckling och framgång i skolan, på fritiden och i relationer till familj och vänner är också viktiga delar i ett drogförebyggande arbete.

Risk- och skyddsfaktorer som påverkar ungas hälsa och ANT-bruk

Psykisk ohälsa och ett ANT-bruk handlar ofta om komplexa problem som påverkas av flera saker i livet – så kallade riskfaktorer och skyddsfaktorer som finns på olika nivåer i samhället, och inverkar på oss genom livet genom att öka eller minska risken för utvecklingen av vissa beteenden. Att som ung använda sig av exempelvis tobak, alkohol eller narkotika innebär att utsätta både sig själv och andra för risker. Riskfaktorer för ungdomar att hamna i ett tobak-, alkohol- och narkotikabruk är:

- Hög tillgänglighet till alkohol och andra droger i sitt bostadsområde
- Umgänge med kamrater som använder droger och/eller är kriminella
- Alkoholdebut före 14 års ålder är en riskfaktor för alkoholmissbruk senare i tonåren och i vuxen ålder
- Otrivsel eller misslyckanden i skolan
- Låg kunskapsnivå
- Familj med konfliktfyllt eller kyligt familjeklimat
- Brister i anknytning, omsorg och tillsyn
- Psykisk ohälsa, känslor av skuld, förtvivlan eller övergivenhet
- Sämre socioekonomiska förhållanden

Skyddande faktorer, saker som motverkar att unga börjar använda tobak, alkohol och narkotika är bland annat följande:

- Fungerande skolgång
- Att känna tillhörighet och anknytning
- Gott familjeklimat, kärleksfulla relationer
- Tydliga normer och förväntningar från föräldrar
- Goda kompisrelationer
- God självbild, social kompetens
- God problemlösningsförmåga, känsla av kontroll
- Tro på framtiden
- Prosociala fritidsaktiviteter, det vill säga aktiviteter som gynnar ett agerande som visar medkänsla, samarbete och att hjälpa andra

Botkyrka kommun har ett ansvar för att alla Botkyrkabor får de bästa förutsättningarna för ett bra liv. Kommunen ska bidra till utvecklingen av ett hållbart

samhälle där både nuvarande och kommande generationer försäkras en god miljö och hälsa, ekonomisk och social välfärd och rättvisa. Botkyrka har flera möjligheter att utveckla och säkerställa att vi jobbar för att alla flickor och pojkar i Botkyrka ska växa upp i en drogfri miljö med goda förutsättningar för utveckling och framgång i skolan, på fritiden och i arbetslivet, samt en god livskvalitet – utan beroende och skador av alkohol, tobak och droger.

Del 2 Verksamhetsintervjuer för behov av stöd

Del 2 av kartläggningen syftar till att komplettera den statistiska nulägesbeskrivningen med verksamheternas erfarenheter kring ANT och andra riskbetenden, samt fånga verksamhetens utmaningar och hinder, samt behov av stöd för deras (drog)förebyggande arbete. Folkhälsostategerna genomförde seminarier med verksamheter som på olika sätt arbetar med drogförebyggande arbete för barn och unga, och även av kommunens nuvarande ANT-policy. Följande verksamheter har intervjuats:

- gymnasieskolans rektorer och verksamhetschef, uf
- skolkuratorer, uf
- skolsköterskor och läkare (elevhälsoteam), uf
- enhetschef Ung fritid, föreståndare och arbetsledare för fritidsklubbar, fritidsgårdar och mötesplatser för unga vuxna, kof
- behandlare på Mini-Maria, soc
- kommunpolisen

Grundskolan har tillfrågats men ej deltagit.

Seminarierna genomfördes mellan oktober 2017-maj 2018 i form av träffar under verksamheternas inplanerade arbetsmöten. Med polisen utfördes ett kortare samtal med främst inspel till revideringen av ANT-policyn. Nedan följer en sammanställning av dialogerna från seminarierna, och utmaningarna för ett förebyggande arbete mot bland annat tobak, alkohol och narkotika som verksamheterna möter.

Tobak - förekommer men förebyggande arbete blir inte alltid prioriterat

Verksamheterna upplever tobaksanvändning som relativt vanligt bland unga. E-cigarett upplevs bli allt vanligare och att användning går ner i åldrarna. Tobaksrökning lyfts som ett större samhällsproblem och att det bland unga blir en del av en livsstil som ofta hänger ihop med andra osunda vanor.

Tobaksanvändning normaliseras ytterligare när familjemedlemmar eller andra vuxna i barn och ungas omgivning röker, detta inkluderar personal på verksamheterna. Ibland röker personal även tillsammans med unga, vilket försvårar upprätthållandet av ett tobaksförebyggande förhållningssätt. Dessutom normaliseras beteende av att personal inte alltid reagerar när unga använder tobak. Man försöker istället prioritera relationsbyggandet, och vet inte alltid hur man ska ta sig an samtalet, eller upplever inte befogenhet. Det finns också föräldrar som accepterar att sina barn röker, vilket försvårar samtalet. Några verksamheter har noterat att rökning sker utanför entréer och på skolgårdar, och skyltar mot rökförbud upplevs ha lite eller ingen effekt.

Alkohol – sällan ett påtagligt problem i verksamheterna

Alkohol upplevs inte vara ett ”synligt” problem i verksamheterna, även om de på olika sätt får veta att det förekommer i ungas vardag. Anställda får höra om hemmafester som har skett på fritiden eller under helgerna. Verksamma får även se och höra om olika videoinlägg som unga delar, på sina eller andras berusning.

Just Tullinge upplevs som ett område med fler hemmafester jämfört med Alby och Fittja. Vidare lyfts att unga i Tullinge får ofta tag på alkohol genom att (olovligt) ta det hemifrån eller genom att köpa från ”bilar” eller andra vuxna de känner.

Fler av de unga som dricker alkohol upplevs ha tillåtande förhållningssätt till alkohol i familjen. Samtidigt uppfattas alkohol som en relativt lätt fråga för föräldrar att prata om med sina barn. Föräldrarnas tillåtelse kopplas även till föräldrarnas känsla av trygghet, som tolkas variera beroende på tillit till sitt barn, dess vänner och omgivningen. Ibland kommer berusade unga till fritidsverksamheterna, och föräldrarna kan inte alltid hämta sina barn, vilket blir en oro och utmaning för verksamheterna. Ibland finns det vuxna som dricker alkohol i närheten av vissa verksamheter. Om de är väldigt nära ber personalen dem att flytta på sig, vilket de också gör.

Narkotika – en samhällsutmaning på flera nivåer

Narkotika, och främst cannabis är ett problemområde som alla verksamheter uppmärksammar. Verksamheterna upplever att det finns en ökad acceptans till cannabis och att en normalisering sker när cannabis används och säljs på offentliga platser. Det finns en oro för att narkotikaanvändningen går ner i ålderrarna och att pojkar används som ”springpojkar” det vill säga utför narkotika-relaterade ärenden åt andra. Man misstänker att det säljs i skolan och narkotika har en gång hittats i en fritidsgård. Narkotikaförsäljning sker inte bara i närom-

rådet, utan också via nätet. Ibland röker även andra unga vuxna och vuxna cannabis i närheten av skolan och fritidsgårdarna.

Mini-Maria lyfter att det förr var vanligare att blanda narkotika med alkohol, medan idag är det vanligare att blanda olika sorters narkotika, exempelvis cannabis och annan narkotika. Flera verksamheter tycker det är svårt att se på någon om den är påverkad och det är svårt att veta vilka unga som använder narkotika. Vidare påpekar verksamheterna att föräldrar är oroliga över att deras barn brukar cannabis samt att föräldrar har för lite kunskap om narkotika. I Tullinge och Vårsta är det vanligare att föräldrar ringer för att fråga om hjälp. I Fittja, Hallunda, och Norsborg är det vanligare att kontakt med föräldrar och unga sker genom remisser från andra instanser.

Andra riskbeteenden – psykisk ohälsa, spel, skärmtid och våld

Majoriteten av verksamheterna nämner skärmtid i form av spel om pengar, dataspel, sociala medier och/eller porr som problematiskt. Spel om pengar kan även ske mellan kompisar med summor upp till 500 kronor.

Hot och våld upplevs öka, alternativt samtalar mer om. Kuratorerna ser att skojbråk sker i allt lägre åldrar medan i äldre åldrar är maktlek vanligare. Hot och våld upplevs också ha koppling till alkohol och narkotikaförsäljning. Runt våldet finns mobiliserande krafter kring uttrycket att ”skicka någon” och det händer att unga bär kniv. Dessutom lyfts att begreppet ”inte gola” fortfarande råder och det är oroande att unga inte upplever att det finns något skydd för dem om de vill berätta. Samtidigt tycker några verksamheter att unga i allt högre grad vågar berätta.

Verksamheterna ser även att unga dricker stora mängder energidrycker vilket påverkar koncentrationsförmågan och hälsan negativt. Även dopning av både olika prestationsförbättrande preparat nämns som ett riskbeteende som vi också vet väldigt lite om och kopplat till psykisk hälsa och självbild. Många av verksamheterna upplever en ökad psykisk ohälsa bland unga som på flera sätt kopplar an till den ovan nämnda problembild med tobak, alkohol, narkotika och andra riskbeteenden.

Utmaningar och hinder för verksamhetens drogförebyggande arbete

Samhälls- och familjefaktorer

Negativa normskapande beteenden i samhället eller familjen försvårar det drogförebyggande arbetet. Exempel på detta är när vårdnadshavare har tillåtande förhållningssätt till bruk, familjemedlem/ar har eget bruk och/eller om föräldrarna har sämre insyn i sina barns liv. Även den synliga försäljningen,

ökande upplevda tillgängligheten och synliga användningen av narkotika av andra vuxna i närområdet är problematisk. Den stora mängden alkohol- och tobaksreklam som nås av unga och skapar normer, beskrivs som ett samhällsproblem som också är svårt att förebygga.

Struktur- och samverkansutmaningar

Flera av verksamheterna lyfter utmaningar på både strategisk och operativ nivå. Utmaningar på strategisk nivå är bland annat hur verksamheterna ska få till ett strukturerat och likvärdigt drogförebyggande arbete, tydliga riktlinjer över vilka mål verksamheten strävar efter och brist på samarbete mellan aktörer – inklusive föräldrar.

Utmaningar på operativ nivå är bland annat att tillgängliggöra och arbeta med evidensbaserade metoder, planer eller rutiner kring hur personal ska reagera i olika situationer och få personalen att arbeta lika. Dessutom lyfter flera av verksamheterna frågan om hur de ska arbeta tobaksförebyggande, när personalen själv står för ett normaliserande genom att ta rökpauser under arbetsdagen.

Resurser och kunskap

Majoriteten av verksamheterna anser att det är en utmaning att få tid och resurser till att arbeta drogförebyggande. Det är också en utmaning när kunskap i drogförebyggande metoder saknas, exempelvis hur och på vilken nivå man ska prata med unga om droger utan att det blir moraliserande eller stigmatiserande. Många av verksamheterna tycker också att det är svårt att se om en person är påverkad och hur personalen ska hantera det (alkohol tydligare än exempelvis cannabis). Vidare är det som personal svårt att veta hur man kan bemöta föräldrarnas bruk eller förhållningsätt – exempelvis hur ska man agera om föräldrarna luktar alkohol när de hämtar sina barn?

Behov för utveckling av verksamhetens drogförebyggande arbete

Struktur och samverkan

Samtliga verksamheter uttrycker behov av samverkansarbete mellan aktörer – exempelvis att engagera föräldrar, samverkan mellan fritidsgårdar och mellan skolor men också samverkan mellan andra verksamheter. Samsyn mellan aktörer i det drogförebyggande samarbetet behövs. Inom trygghetsarbetet har en viktig komponent i samarbetet med andra aktörer varit verktyget EST (Effektiv samordning för trygghet).

Det finns också ett behov av tydligare riktlinjer, rutiner och handlingsplaner på flera nivåer enligt de flesta verksamheterna. Exempel på detta är övergripande

mål och riktlinjer men också tydliga handlingsplaner på hur personal ska reagera och agera i olika situationer som berör tobak, alkohol och droger. Vidare finns en önskan om att ”ta nya tag” och göra det drogförebyggande arbetet till en mer prioriterad fråga.

Några verksamheter lyfter specifika insatser, exempelvis genomföra enkätundersökningar i årskurs 6 (som påbyggnad till ungdomsenkäten), göra främjande och trygghetsskapande åtgärder, drogtestar, få informationsmaterial på olika språk och ha en tobaksfri arbetsplats.

Behov av resurser och kunskap

Flera verksamheter har behov av mer tid och/eller personella resurser till att arbeta drogförebyggande och att arbeta i samverkan med andra. Det finns ett tydligt behov av utbildning i form av kompetensutveckling, exempelvis vad gäller olika droger, tecken på påverkan, kunskap om effektiva drogförebyggande metoder. Men även hur man som yrkesverksam kan motivera och stärka elever till att avstå från droger. Dessutom efterfrågas kompetensutveckling i hur man inom personalgrupper kan stötta och motivera personal till att arbeta främjande och drogförebyggande.

Del 3 Översyn av aktuella insatser

Del 3 av kartläggningen är en översyn av aktuella insatser som bidrar till kommunens drogförebyggande arbete. Samtliga av Botkyrkas förvaltningar har kontaktats under april-juni 2018 för att intervjuas om hur verksamheter arbetar drogförebyggande för barn och unga (till uppdatering ANT-policy), samt tobaksförebyggande för vuxna (till utredning Tobacco Endgame).

Många insatser utförs idag på olika håll i kommunen – i samverkan, enskilt, systematiskt och även utifrån ad hoc behov. Kartläggningen kommer inte att kunna fånga alla insatser som utförs – men ett axplock av insatser som sker i kommunens olika förvaltningar summeras nedan. Insatserna har kategoriserats där rubriken beskriver insatsens huvudegenskap som:

- Tillsyn
- Policy och Styrning: Policy, Handlingsplan
- Regler och Rutiner
- Analys: Enkäter
- Kompetensutveckling: Utbildning, Föreläsningar
- Information

Tillvägagångssätt och intervjufrågor

Verksamheterna har i första hand blivit uppringda, därefter mailade. Majoriteten av intervjuerna har skett via telefon, några har svarat via mail eller föredragit ett möte. De frågor som ställdes var:

Har ni ett drogförebyggande arbete barn och unga? (Har ni ett tobaksförebyggande för unga och vuxna?)
Har ni handlingsplan eller rutiner för ett drogförebyggande arbete? Vad omfattar den/de?
Utför ni särskilda insatser inom tobak, alkohol eller narkotika? <ul style="list-style-type: none">- Vad för insats (tobak, alkohol, narkotika och form på insats)- Målgrupp- Huvudaktörer och övriga aktörer av insatsen- Genomförande och uppföljning

Vidare ställdes även en fråga om behov av stöd för att utveckla och vidareutveckla verksamhetens drogförebyggande arbete, som bland annat fångas in i de rekommenderade aktiviteter för slutdatum Tobacco Endgame.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (AVUX)

På förvaltningen jobbar Jobbcenter och vuxenutbildningen med drogförebyggande insatser, där målgruppen främst är arbetssökande, nyanlända och andra bosatta som läser SFI.

Regler och Rutiner

Jobbcenter, där SFI också har sina spår 1 klasser, har *rökfri entré*. Rökfri entré finns även vid Vuxenutbildningens byggnad, men det är svårt att tydligt se vad som tillhör verksamhetens yta och ibland röker besökare på sidan av byggnaden, vilket leder till att rök kommer in i ventilationssystemet.

Kompetensutveckling

Basun har genomfört *föreläsningar* om levnadsvanor (inklusive tobak), narkotika och kriminalitet för arbetssökande på Basun. På SFI spår 1 har studenter under lektionstid haft besök av *Hälsoinformatörer* (medborgare utbildade inom hälsa) som föreläst om goda levnadsvanor och att söka vård i förebyggande syfte.

Kommunledningsförvaltningen (KLF)

Kommunledningsförvaltningen arbetar med förbättrad folkhälsa på olika nivåer inom olika avdelningar. Avdelningen samhällsutveckling arbetar med långsiktigt drogförebyggande arbete på strategisk nivå, som en del i kommunens arbete för jämlik hälsa. Avdelningen för HR och personal arbetar med arbetsmiljöfrågor som inkluderar en drogfri arbetsmiljö. På kommunikationsavdelningen har Medborgarcenter foldrar med information som riktar sig till föräldrar.

Information

Kommungemensamma *föräldrabrev* som ger tips till föräldrar om aktiviteter under sommaren, nattvandring och hur man kan samtala med sina barn, skickas till skolor, fritidsverksamheter och lokala aktörer som möter medborgare. Brevet skickas ut cirka tre gånger per år, några veckor innan skolloven startar.

På botkyrka.se/drogefakta finns mer information och tips för föräldrar om hur man kan prata om droger med sina barn, hur vi jobbar förebyggande i kommunen och om Ungdomsenkäten, en drogvaneundersökning som beskriver nuläget i kommunen.

Foldrar "Tips till dig förälder" finns på Medborgarcenter och innehåller information om hur föräldrar kan stärka sina barn att tacka nej till tobak, alkohol och cannabis.

Kompetensutveckling

Tematiska föräldrakvällar genomförs några gånger per år och är en insats som syftar till att stärka vuxna i föräldrarollen. Kvällarna samordnas tillsammans med socialförvaltningen, och genomförs i samarbete med utbildningsförvaltningen, samt flera andra lokala aktörer som medverkar. Syftet är att förmedla det gemensamma arbetet som sker i skolan och i området, stöd som finns i kommunen och stärka föräldern i sin föräldraroll för att verka drogförebyggande. Kvällarna har varit väl uppskattade och välbesökta – trots att flera deltagande föräldrar och skolor kan önskas.

Analys

Ungdomsenkäten genomförs vartannat år i Botkyrka sedan 2004. Samma enkät genomförs även i övriga kommuner i länet under namnet Stockholmenkäten, och har genomförts i Stockholm stad sedan 1970-talet. Resultatet beskriver användning av tobak, alkohol och narkotika bland unga i årskurs nio och i gymnasiet år två. *Folkhälsoenkäten* genomförs vart fjärde år av Stockholm läns landsting, och numera folkhälsomyndigheten. Resultatet beskriver bland annat användning av tobak och alkohol i den vuxna befolkningen. Båda enkä-

terna sprids och används som underlag till styrning, planering, uppföljning och utvecklingsarbeten.

Styrning

Avdelning samhällsutveckling ansvarar för spridning av Botkyrkas *drogförebyggande policy för barn och ungdomsverksamheter* (idag en del av styrdokument jämlikt Botkyrka). Nuvarande ANT-policy tydliggör hur verksamheterna ska stärka motståndskraften hos unga, skapa drogfria miljöer, uppmärksamma och agera vid bruk samt verksamhetens ansvar att ta fram en anpassad handlingsplan/rutiner för arbetet.

Tobaksfri arbetsmiljö infördes i Botkyrka 2014. Det innebär att om tobaksrök är en riskfaktor i arbetsmiljön ska det riskbedömas och åtgärdas som andra arbetsmiljörisker. En tydlig definition på riskfaktor, arbetsmiljö, arbetsplats och arbetstid saknas i förhållande till att använda tobak. Även beskrivning av vad som menas med rökning saknas, samt vilka produkter som kan tänkas ingå under tobak, exempelvis e-cigg.

Kultur- och fritidsförvaltningen (KOF)

På förvaltningen arbetar avdelningarna ungdom och förening, biblioteken och idrott och anläggning drogförebyggande. Arbetet sker på strategisk och operativ nivå och riktar sig främst till barn, unga och personal.

Information

Personal på öppna mötesplatser för vuxna *samtalar* med besökarna i åldern 16–22 år, om hälsosamma levnadsvanor och självkänsla. I samband med detta pratar personal med unga om hälsorisker vid användning av tobak, alkohol och narkotika. Även personal uppmuntras till att vara goda förebilder.

De flesta bibliotek i Botkyrka har *foldrar "Tips till dig förälder"* med information om hur föräldrar kan stärka sina barn att tacka nej till tobak, alkohol och cannabis.

Regler och rutiner

Enligt *regler för föreningsbidrag* ska föreningar ha drogfria barn- och ungdomsaktiviteter och tydligt ta avstånd från tobak, alkohol, narkotika och doping. Enligt ordningsreglerna som finns i uthyrningslokaler är det inte tillåtet att använda alkohol och tobak i lokalen.

Tobaksförbud finns på fritidsklubbar, fritidsgårdar och öppna mötesplatser för vuxna. Tobak är inte tillåtet inomhus, vid byggnadens entré eller vid aktiviteter på annan ort. Verksamheterna tar stöd i kommunens ANT-policy. Generellt fungerar arbetet bra, men ibland vandaliseras skyltar om tobaksförbud och ibland röker unga vid entréerna. Personal får inte använda tobak under arbetstid och rökpauser är inte heller tillåtet. Besökare som vill röka ställer sig bakom byggnaden eller utom synhåll. Tobaksförbudet efterlevs bland personalen, men snusbruket upplevs ibland svårt att undkomma– både bland personal och besökare.

Styrning

Kommunens *idrottspolitiska handlingsprogram* beskriver hur kommunen ska arbeta med idrott de kommande åren. Strategin är under revidering och kommande version kommer att förhålla sig till tobak, alkohol och narkotika.

Kompetensutveckling

Personal på Mötesplatser för unga vuxna kommer under 2018 få *information* av Mini-Maria i hur de ska agera när de ser unga som är utsatta eller i riskzon för exempelvis ett missbruk. De ska även få kunskap om vad de kan göra när unga söker hjälp för att sluta med tobak, alkohol eller andra droger. Liknande kompetensutvecklande insatser från Mini-Maria har getts till flera verksamheter i kommunen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF)

Miljöenheten arbetar drogforebyggande med syftet är att skapa goda miljöer i samhället och att upprätthålla lagens bestämmelser.

Regler

Botkyrkas allmänna *ordningsföreskrifter* förbjuder medborgare att förtära alkohol på offentliga platser.

Tillsyn

Kontrollköp genomförs hos kommunens handlare som en insats att tillsyn om bestämmelser avseende skyltning, och ålderskontroll vid försäljning i tobakslagen, alkohollagen om folköl och lagen om receptfria läkemedel följs. Kontrollköp är en uppskattad förebyggande insats som genomförs varje till vartannat år, och innebär att en ung person över 18 år försöker köpa exempelvis tobak, butikspersonal ska då utföra en ålderskontroll och be om legitimation.

Tillsyn av rökfria utomhusmiljöer sker på fritidsgårdar, och skolgårdar. Miljöenheten pratar med rektor eller verksamhetsansvarig om rökfria miljöer och rökfri skolgård. På samtalen diskuterar man hur det ser ut med exempelvis skyltning på skolgården och om eventuell aktuell handlingsplan och ANT-policy. Arbetet är under utveckling – flera av skolorna saknar en ANT-policy och alla skolor har inte skyltar om tobaksförbud och ibland är det svårt att veta var skolgårdsgränsen går.

Tekniska förvaltningen (TEF)

Vid byggnation försöker TEF *skapa trygga miljöer* och tillse att det inte skapas undanskymda platser där mobbing eller användning av droger kan ske. Det fångades inte om det fanns en systematisk i hur detta sker.

Socialförvaltningen (SOF)

Resursenheten arbetar drogförebyggande på strategisk och operativ nivå genom samverkan med andra förvaltningar och genom områdessekreterare som träffar barn, unga och föräldrar i verksamheter och ute.

Information

Föräldrarådslag genomförs vid oro att en elev använder alkohol eller narkotika. SOF är ansvarig för insatsen, övriga aktörer är skolan och föräldrar. Syftet med mötet är att göra en handlingsplan med uppföljning.

Kompetensutveckling

Det *våldsförebyggande programmet MVP⁶ och Tåget⁷* syftar till att stärka elevers egna tillit och motståndskraft, vilket kan hjälpa barn och unga att tacka nej till droger. MVP utförs i samarbete med Socialtjänsten.

Under 2012–2013 utbildade områdessekreterare i det *drogförebyggande programmet EFFEKT⁸*. Programmet var initialt uppskattat och gick bra, men det

⁶ "Mentors in Violence Prevention" är ett program riktat mot ungdomar. Syftet är att de äldsta eleverna ska vara mentorer till de yngre och hålla i egna workshops på skolorna. Kärnan i programmet utgörs av scenarier där unga får reflektera kring hur de på olika sätt kan agera mot våld i sin vardag, te.x. att förändra åskådarrollen och att utmana stereotypa genusnormer samt diskussioner om vad våld är.

⁷ Tåget riktar sig till elever, pedagoger och målsmän i årskurs F–3 och bygger på samma förändringsidéer som programmet MVP.

⁸ EFFEKT är ett föräldraprogram om ungdomar och deras användande av alkohol, tobak och narkotika. Syftet med det förebyggande programmet är att ge föräldrar kunskap om hur de ska kommunicera med sina barn, i syfte att skjuta upp debuten och minska användandet av alkohol, tobak och narkotika.

krävde mycket arbete och engagemang från lärarna. Programmet avslutades på grund av svalt intresse för programmet samt att det var svårt att få stöd och handledning från EFFEKT. Idag jobbar sektionen med tematiska föräldrakvällar tillsammans med kommunledningsförvaltningen – men även andra insatser så som föräldrastöd (ABC) som också bidrar till att stärka föräldrarollen.

Utbildningsförvaltningen (UF)

Att arbeta för att elever är delaktiga i skolan, skolans grunduppdrag att kunskap och kompetens utveckla, samt att unga klarar av skolan minskar risken för att utveckla flera riskbeteenden. Dessutom ingår det i skolans uppdrag att arbeta med hälsoundervisning där ämnena tobak, alkohol och narkotika ingår.

Analys

Elevhälsan genomför *hälsoenkäter* som bland annat frågar om användning av droger. Om någon klass "sticker ut" på gruppnivå gör skolan riktade insatser. Elevhälsan genomför även *hälsosamtal* med elever en gång per år. Om elevhälsan ser ett behov av, eller har misstanke om att en elev använder droger, lyfter elevhälsan detta med eleven.

Information

Föräldrabrev- och möten genomförs av skolan några gånger per år. Här lyfts tobak, alkohol och narkotikafrågor kort och informativt, vilket skolan upplever vara effektivt och uppskattat av föräldrarna. Ibland skickar skolan även med länkar och broschyrer med aktuell information.

Kompetensutveckling

Några skolor deltar i en forskningsstudie *Topas* (tobakspreventivt arbete i skolan) tillsammans med Karolinska Institutet, som syftar till att utvärdera programmet Tobaksfri duo. Tobaksfri duo är en tredelad insats som inkluderar att man gör ett löfte/avtal med en vuxen om att vara tobaksfri/sluta använda tobak. Programmet riktar sig till ungdomar i årskurs sju till nio. Utvärderingens resultat förväntas komma under 2019.

Skolundervisning integrerar klassrumsdialoger och arbeten kring ämnena tobak, alkohol och narkotika, oftast inom samhällskunskapen- och naturvetenskapen. De flesta skolorna har *temadagar* om hälsa, där bland annat ämnena tobak, alkohol, energidrycker, doping och narkotika ingår. Temadagarna kan exempelvis innehålla externa föreläsare, värdegrundsövningar, seminarium, skolarbeten och workshops.

Hälsodagarna kan kombineras med *besök på Ungdomsmottagningen*. Alla klasser i årskurs åtta gör ett besök på mottagningen för att prata om sex och samlevnad, ANT och hälsa. Även skolsköterskor har ett *hälsoperspektiv*, de informerar klasser om aktuella ämnen som exempelvis energidrycker – vad de innehåller och hur de påverkar kroppen.

Ett exempel på att arbeta drogförebyggande med elever i årskurs 5 är att *prata om alkohol och tobak inför storhelger som jul och valborg*. En uppskattad metod är när eleverna själva får ta ställning till olika påståenden som efterföljs av en öppen diskussion. Metodstöd för detta hämtas från hemsidan för Barnets rätt i samhället (BRIS).

A non smoking generation har besökt skolor för att prata om tobak i klasserna, genom att bland annat ha *interaktiva övningar*. Det var åldersanpassat och väldigt uppskattat av elever och lärare.

Policy och Styrning

Skolorna har en *tobak-, alkohol- och narkotikapolicy* som är anpassad efter verksamheten. I policyn finns handlingsplan vid misstanke om bruk. Elevhälsoteam kopplas in vid behov. Policyn och skolans övriga regler och rutiner som beskriver gemensamma förhållningsätt, distribueras via v-klass, på föräldramöten och i samband med att en elev börjar på skolan. Vissa skolor skickar även med en "konsekvenstrappa" som visar vad som händer om eleven bryter mot skolans policy.

Gymnasieskolorna arbetar även med *drogfri studentexamen*. Det innebär att skolan inte tillåter alkoholförtäring, väskor kontrolleras och berusade tillåts inte komma in i skolan. Samverkan sker med polisen och schemat är välorganiserat och lämnar inte utrymme till att gå undan för att dricka eller röka. En vecka efter studenten anordnar skolan en drogfri ceremoni med mössmottagning och en egen studentmiddag för att minska alkoholintaget bland eleverna. Detta har gett gott resultat och det är en stor skillnad jämfört med tio år bakåt enligt skolan. En lyckad faktor anses vara att firandet är välorganiserat. Samma skola har en policy om att håltimmar ska undvikas för att motverka att elever får långa stunder över till att exempelvis gå ut och röka.

Regler och rutiner

Skolorna ska vara *rökfria* enligt lag och några skolor har skyltar med tobaksförbud, i vissa fall även avgränsad skolgård. Tobaksfria skolgårdar är ett pågående arbete som är under utveckling. Personal som vill röka ska lämna skolans område. Detta är en informell överenskommelse som finns i skolans ord-

ningsregler/i personalen. Personalen brukar försöka gå undan men ibland är de inom synhåll för elever.

Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF)

Verksamheten för äldre och verksamheten för personer med funktionsnedsättning har rökförbud på vissa platser och att personalen inte får röka under arbetstid.

Regler och rutiner

Rökfria allmänna miljöer finns på boenden för funktionshindrade och några vård- och omsorgsboenden har *rökfri entré* eller *rökfri zon* 15 meter från byggnaden.

I hemtjänsten kan personal inte kräva av brukaren att denne inte ska röka i sitt hem, men vid behov kan personal eller enhetschef föra ett samtal med brukaren och be denne att inte röka under tiden personalen är på plats. Vissa vård- och omsorgsboenden har i hyreskontrakt att brukaren (den boende) inte får röka i bostaden på grund av brandrisk. Andra boenden har enbart överenskommelser om att brukaren inte ska röka när personal är på plats. På vissa boenden är det okej för brukaren att röka samtidigt som personalen är på plats. På vissa boenden förväntas det att personalen ska om brukaren vill, hjälpa den med att röka, exempelvis genom att tända och greppa cigaretten åt brukaren. Rökning på balkong och innergård är ofta accepterat och ibland finns en rökhörna på innergården.

Regler och rutiner

Hemtjänsten har några enheter där personal inte får röka i tjänstekläder och de ska byta om till privata kläder om de vill röka. På vissa enheter i hemtjänsten och på vissa vård- och omsorgsboenden ska personalen vara utom synhåll för boende och besökare medan de röker.

Inom hemtjänsten och på vård- och omsorgsboenden arbetar enheterna olika med tobaksfrågan. Några enheter lyfter användning av tobak på APT (arbetsplatsträffar möten om arbetsplatsen) och uppmanar personalen att inte röka precis innan de ska gå in till en brukare. Vid behov kan chefen lyfta personalens tobaksanvändning på medarbetarsamtal. Passiv rökning finns med i arbetsmiljöchecklistorna för vård i enskilt hem.

Om en brukare på ett vård- och omsorgsboende eller om en brukare inom hemtjänsten vill sluta röka finns sjuksköterskor och läkare som kan hjälpa dem med det.

Information/uppmaning

På boenden för funktionshindrade arbetar personal på individuell nivå med brukarna och försöker *motivera* berörda att avstå från rökning. Ett boende har även ett hälsoprojekt om betydelsen av att leva ett liv med motion och rörelse som också är en del av ett tobaksförebyggande arbete.

§ 216**Slutredovisning av projektnummer 3902 - Malmtorpsvägen
Vårsta (KS/2018:560)****Beslut**

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige godkänner tekniska nämndens slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen projektnummer 3902.

Sammanfattning

Tekniska förvaltningen arbetade under 2016 för att komma ikapp med rapporter till tekniska nämnden över färdiga investeringar. Rapporteringen av Malmtorpsvägen var ett av dessa projekt. Projektet slutredovisades i tekniska nämnden i december 2016 och vid en uppföljning av beslut uppmärksammades att ärendet inte tagits upp i kommunfullmäktige varför redovisningen sker nu.

Omfattningen av projektet Malmtorpsvägen innebar omläggning av kvartersledningar till 64 fastigheter, nyläggning av huvudvattenledning mot Grödinge samt omläggning av gator med ny gång- och cykelväg, belysning och grönyta.

När entreprenaden kom igång framförde flera kommuninvånare synpunkter som innebar att förvaltningen undersökte möjligheten att försöka hitta en ny lösning som var ekonomiskt, tekniskt och tidsmässigt mer lämplig. Det ändrade beslutet medförde att ett flertal av de närboendes synpunkter blev inarbetade utan inskränkning på trafiksäkerhet och till ekonomisk rimlighet.

Kalkylen och budgeten för entreprenaden som projekterande konsult tog fram hamnade på cirka 25 miljoner kronor varav 19,6 miljoner kronor belastar va-verksamheten och 5 miljoner belastar verksamheten gata och park.

2018-10-26

Dnr KS/2018:560

Grödingelandet växer och därmed behovet att förse Grödingeborna med allmänna vatten- och spillvattenledningar. En ny huvudvattenledning är planerad att anläggas från Tumba till Eldtomta på Grödingelandet. En etapp av detta blev via Malmtorpsvägen. Då de lokala VA-ledningarna i Malmtorpsområdet var ålderstigna och med återkommande driftstörningar så planerades också en förnyelse av dessa ledningar för att ta del av samordningsvinsten. Även vägen formades om så att en ny GC-väg byggdes med en avskild grönremsa och med ny belysning.

Projektering av konsult påbörjades i början av år 2014 och entreprenadarbetena under september 2014. Projektet är precis klart, efter att vissa arbeten rättats till på grund av klagomål från fastighetsägare. Konsult har även varit bygglärdare/kontrollant i projektet.

Tekniska nämnden behandlade ärendet 2016-12-12, § 133.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-10-15.

Expedieras till:
Kommunfullmäktige

2018-10-15

Dnr KS/2018:560

Referens
Jesper Dahl

Mottagare
Kommunstyrelsen

Slutredovisning av projektnummer 3902 - Malmtorpsvägen Vårsta (KS/2018:560)

Förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningens förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige godkänner tekniska nämndens slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen projektnummer 3902.

Sammanfattning

Tekniska förvaltningen arbetade under 2016 för att komma ikapp med rapporter till tekniska nämnden över färdiga investeringar. Rapporteringen av Malmtorpsvägen var ett av dessa projekt. Projektet slutredovisades i tekniska nämnden i december 2016 och vid en uppföljning av beslut uppmärksammades att ärendet inte tagits upp i kommunfullmäktige varför redovisningen sker nu.

Omfattningen av projektet Malmtorpsvägen innebar omläggning av kvartersledningar till 64 fastigheter, nyläggning av huvudvattenledning mot Grödinge samt omläggning av gator med ny gång- och cykelväg, belysning och grönyta.

När entreprenaden kom igång framförde flera kommuninvånare synpunkter som innebar att förvaltningen undersökte möjligheten att försöka hitta en ny lösning som var ekonomiskt, tekniskt och tidsmässigt mer lämplig. Det ändrade beslutet medförde att ett flertal av de närboendes synpunkter blev inarbetade utan inskränkning på trafiksäkerhet och till ekonomisk rimlighet.

Kalkylen och budgeten för entreprenaden som projekterande konsult tog fram hamnade på cirka 25 miljoner kronor varav 19,6 miljoner kronor belastar va-verksamheten och 5 miljoner belastar verksamheten gata och park.

Grödingelandet växer och därmed behovet att förse Grödingeborna med allmänna vatten- och spillvattenledningar. En ny huvudvattenledning är pla-

2018-10-15

Dnr KS/2018:560

nerad att anläggas från Tumba till Eldtomta på Grödingelandet. En etapp av detta blev via Malmtorpsvägen. Då de lokala VA-ledningarna i Malmtorpsområdet var ålderstigna och med återkommande driftstörningar så planerades också en förnyelse av dessa ledningar för att ta del av samordningsvinsten. Även vägen formades om så att en ny GC-väg byggdes med en avskild grönremsa och med ny belysning.

Projektering av konsult påbörjades i början av år 2014 och entreprenadarbetena under september 2014. Projektet är precis klart, efter att vissa arbeten rättats till på grund av klagomål från fastighetsägare. Konsult har även varit bygglédare/kontrollant i projektet.

Tekniska nämnden behandlade ärendet 2016-12-12, § 133.

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2016-12-01.

Jakob Etaat
Kanslichef

Expedieras till

Tekniska nämnden

§ 133**Slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen Vårsta (TEF/2015:168)****Förslag till beslut**

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen projektnummer 3902 och överlämnar informationen till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Tekniska förvaltningen har under 2016 arbetat för att komma ikapp med rapporteringar till nämnden över färdiga investeringar och denna slutredovisning avser en av de rapporteringar som kvarstod. Något som revisorerna noterat vid sin granskning av verksamhetsåret 2015.

Omfattningen av projektet Malmtorpsvägen innebar omläggning av kvartersledningar till 64 fastigheter, nyläggning av huvudvattenledning mot Grödinge samt omläggning av gator med ny gång- och cykelväg, belysning och grönyta.

När entreprenaden kom igång framförde flera kommuninvånare synpunkter som innebar att förvaltningen undersökte möjligheten att försöka hitta en ny lösning som var ekonomiskt, tekniskt och tidsmässigt mer lämplig. Det ändrade beslutet medförde att ett flertal av de närboendes synpunkter blev inarbetade utan inskränkning på trafiksäkerhet och till ekonomisk rimlighet.

Kalkylen och budgeten för entreprenaden som projekterande konsult tog fram hamnade på cirka 25 miljoner kronor varav 19,6 miljoner kronor belastar va-verksamheten och 5 miljoner belastar verksamheten gata och park.

Grödingelandet växer och därmed behovet att förse Grödingeborna med allmänna vatten- och spillvattenledningar. En ny huvudvattenledning är planerad att anläggas från Tumba till Eldtomta på Grödingelandet. En etapp av detta blev via Malmtorpsvägen. Då de lokala VA-ledningarna i Malmtorpsområdet var ålderstigna och med återkommande driftstörningar så planerades också en förnyelse av dessa ledningar för att ta del av samordningsvins-

2016-12-12

Dnr /SammanträdespunktÄrende/

ten. Även vägen formades om så att en ny GC-väg byggdes med en avskild grönremsa och med ny belysning.

Projektering av konsult påbörjades i början av år 2014 och entreprenadarbetena under september 2014. Projektet är precis klart, efter att vissa arbeten rättats till på grund av klagomål från fastighetsägare. Konsult har även varit bygglärd/kontrollant i projektet.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-12-01

Expedieras till
Åsa Engwall
Lars Lönnkvist
Kommunledningsförvaltningen

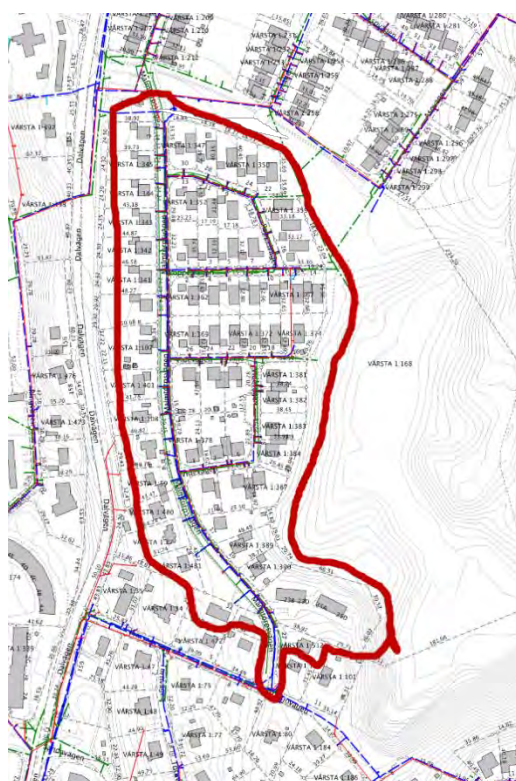

2016-12-01

Referens
Lars Lönnkvist

Mottagare
Tekniska nämnden

Slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen Vårsta, projekt- nummer 3902

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen projektnummer 3902 och överlämnar informationen till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Tekniska förvaltningen har under 2016 arbetat för att komma ikapp med rapporteringar till nämnden över färdiga investeringar och denna slutredovisning avser en av de rapporteringar som kvarstod. Något som revisorerna noterat vid sin granskning av verksamhetsåret 2015.

2016-12-01

Omfattningen av projektet Malmtorpsvägen innebar omläggning av kvartersledningar till 64 fastigheter, nyläggning av huvudvattenledning mot Grödinge samt omläggning av gator med ny gång- och cykelväg, belysning och grönyta.

Förvaltningen valde att dels att styra arbetenas tekniska utformning genom att upphandla arbetena enligt de regler som gäller för formen, utförande entreprenad, och dels valde förvaltningen att köpa material via kommunens ramavtal.

När entreprenaden kom igång framförde flera kommuninvånare synpunkter som innebar att förvaltningen undersökte möjligheten att försöka hitta en ny lösning som var ekonomiskt, tekniskt och tidsmässigt mer lämplig. Det ändrade beslutet medförde att ett flertal av de närboendes synpunkter blev inarbetade utan inskränkning på trafiksäkerhet och till ekonomisk rimlighet.

Kalkylen och budgeten för entreprenaden som projekterande konsult tog fram hamnade på cirka 25 miljoner kronor varav 19,6 miljoner kronor belastar verksamheten och 5 miljoner belastar verksamheten gata och park.

Ärendet

Bakgrund

Grödingelandet växer och därmed behovet att förse Grödingeborna med allmänna vatten- och spillvattenledningar. En ny huvudvattenledning är planerad att anläggas från Tumba till Eldtomta på Grödingelandet. En etapp av detta blev via Malmtorpsvägen. Då de lokala VA-ledningarna i Malmtorpsområdet var ålderstigna och med återkommande driftstörningar så planerades också en förnyelse av dessa ledningar för att ta del av samordningsvinsten. Även vägen formades om så att en ny GC-väg byggdes med en avskild grönremsa och med ny belysning.

Omfattningen av projektet Malmtorpsvägen innebar omläggning av kvartersledningar till 64 fastigheter, nyläggning av huvudvattenledning mot Grödinge samt omläggning av gator med ny gång- och cykelväg, belysning och grönyta.

Entreprenadens utformning

Projektering av konsult påbörjades i början av år 2014 och entreprenadarbetena under september 2014. Projektet är precis klart, efter att vissa arbeten rättats till på grund av klagomål från fastighetsägare.

Konsult har även varit bygglärdare/kontrollant i projektet.

2016-12-01

Förvaltningen valde att dels att styra arbetenas tekniska utformning genom att upphandla arbetena enligt de regler som gäller för formen, utförande entreprenad, dels använde förvaltningen att köpa material via kommunens ramavtal.

När entreprenaden kom igång framförde flera kommuninvånare synpunkter som innebar att förvaltningen undersökte möjligheten att försöka hitta en ny lösning som var ekonomiskt, tekniskt och tidsmässigt mer lämplig. Det ändrade beslutet medförde att ett flertal av de närboendes synpunkter blev inarbetade utan inskränkning på trafiksäkerhet och till ekonomisk rimlighet.

Kommunikation

Ett allmänt möte för alla boende har hållits i Broängsskolan 28 januari 2014. Aktuell information i projektet har funnits på kommunens hemsida.

Finansiell redovisning

Kalkylen och budgeten för entreprenaden som projekterande konsult tog fram hamnade på cirka 25 miljoner kronor.

Sammanställning av investeringsutgifterna:

Entreprenörens anbud	18 000 000 kronor
Tillkommande kostnader	1 117 000 kronor
Va-material	5 240 000 kronor
Konsultkostnad	2 458 000 kronor
Summa	24 607 000 kronor

Intäkt från Gataparkenheten 5 000 000 kronor

Totalt utgift för VA 19 633 000 kronor

Anm. Avvikelse i entreprenaden blev 9%, varav en stor del var bortschaktande av förorenad mark(olja).

Lärande inom projektet

Projektet var ur olika perspektiv en utmaning varav några lärdomar kan sammanfattas på följande vis.

2016-12-01

- Dåvarande tjänstemän valde att använda sig av en helt otestad metod för att anlägga kvartersledningarna. Detta visade sig vara ett dåligt beslut och försöket avbröts. Detta metodval försenade entreprenaden och medförde en kostnadsökning.
- De geotekniska förutsättningarna var svåra med sättningskänslig mark. Området är relativt platt vilket innebär att det blir väldigt lite lutning på spillvattenledningarna. Tyvärr innebär den svåra marken med de låga lutningarna att det blev bakfall på några sträckor av spillvattenledningarna och ledningarna fick läggas om. Detta innebär att tidsplanen för arbetena ändrades.
- Några av de boende i området uppskattade inte att trottoaren längs med deras fastigheter togs bort i och med att den nya gång- och cykelvägen byggdes. Kommunens enhet för gata-par gick dem tillmötes och fattade beslutet att en trottoar skulle byggas längs med de västliga fastigheterna samt att behålla den nya gång- och cykelvägen på östra sidan. Detta innebär en omprojektering, vilket även det försenade entreprenaden.
- Samarbetet internt och kommunikationen med de boende är saker som kan förbättras till framtida projekt. Ett erfarenhetsmöte har efter färdigställande skett mellan parterna.

Medborgarens nytta

Nya vatten-, spillvatten- och dagvattenledningar har byggts och bör nu hålla i cirka 100 år. Malmtorpsvägen är omgjord så den blir mer trafiksäker för gående och boende i området.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Lars Lönnkvist
tf Va-chef

2018-11-22

Anmälningsärenden

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige:

Nya sammanräkningar från Länsstyrelsen för kommunfullmäktige

Shakhlo Altieva (MP) är ny ledamot efter Ali Khalil (MP)

Kristina Dellrud (MP) är ny ersättare efter Shakhlo Altieva (MP)

Johan Lunnellie (C) är ny ledamot efter Robert Steffens (C)

Eva Lundholm (C) är ny ersättare efter Johan Lunnellie (C)

Camilla Eriksson (C) är ny ersättare efter Fabian Rosdalen (C)

Fredrik Ahlinder (TUP) är ny ledamot efter Åsa Karmteg (TUP)

Margareta Zethraeus (TUP) är ny ersättare efter Fredrik Ahlinder (TUP)

Svar på medborgarförslag

Upprusta lekplats vid Nämndemannavägen, KS/2018:293

Beslut: besvarat

Bygg om lekparken vid Strövarvägen, Skogsmulles väg och Hanvedens allé
i Riksten, KS/2018:300

Beslut: besvarat

Gör vägen säkrare på Katrinebergsvägen, Tullinge sporthall och skola,
KS/2018:349

Beslut: avslag

2018-11-22

Bygg en hundrastgård mellan Kryddgårdsvägen och Hallundagårdsvägen,
KS/2018:351

Beslut: besvarat

Anlägg trottoar på Broängsvägen, Broängsskolan och förskolan Kärrspiran,
KS/2018:354

Beslut: besvarat

Fartsänkande åtgärder på Katrinebergsvägen vid dammen. KS/2018:364

Beslut: avslag

Anlägg fartgupp på Vattravägen i Uttran, KS/2018:366

Beslut: besvarat

Permanentering av 2 tim/friparkering söndagar och kyrkhelger på Postängs-
vägen vid S:t Botvids katolska kyrka, KS/2018:374

Beslut: besvarat

Länsstyrelsen
Stockholm

BESLUT
2018-10-30

Dnr: 201-45816-2018

Ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige

Länsstyrelsen utser ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige från och med den 30 oktober 2018 till och med den 14 oktober 2022.

Kommun: Botkyrka

Parti: Miljöpartiet de gröna

Ny ledamot: Shakhlo Altieva

Ny ersättare: Kristina Dellrud

Avgången ledamot: Ali Khalil

De som berörs av beslutet har markerats med en asterisk (*) i följande sammanställning.

Botkyrka

Ledamot

Deniz Bulduk
Shakhlo Altieva *
Myrna Persson
Christina Karlsson

Ersättare

1. Niklas Gladh
2. Kristina Dellrud *

Bevis utfärdas för de som berörs av beslutet.

Den som vill överklaga detta beslut ska göra det skriftligen hos Valprövningsnämnden.

Skrivelsen ska ha kommit in till beslutsmyndigheten Länsstyrelsen, Box 22067, 104 22 STOCKHOLM inom tio dagar efter dagen för detta beslut.

Mikael Wiman

Anette Zachrisson

Kopia till
Kommun
Ny ledamot
Ny ersättare
Parti

Länsstyrelsen
Stockholm

1/1

BESLUT
2018-11-06

Dnr: 2012-47841-2018

Ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige

Länsstyrelsen utser ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige från och med den 6 november 2018 till och med den 14 oktober 2022.

Kommun: Botkyrka

Parti: Centerpartiet

Ny ledamot: Johan Lunnellie

Ny ersättare: Eva Lundholm

Avgången ledamot: Robert Steffens

De som berörs av beslutet har markerats med en asterisk (*) i följande sammanställning.

Botkyrka

Ledamot

Dag Ahlse
Johan Lunnellie *

Ersättare

1. Camilla Eriksson
2. Eva Lundholm *

Bevis utfärdas för de som berörs av beslutet.

Den som vill överklaga detta beslut ska göra det skriftligen hos Valprovsnämnden.

Skrivelsen ska ha kommit in till beslutsmyndigheten Länsstyrelsen, Box 22067, 104 22 STOCKHOLM inom tio dagar efter dagen för detta beslut.

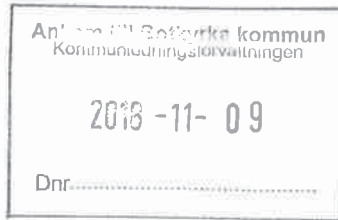

Anette Zachrisson

Mikael Wiman

Kopia till
Kommun
Ny ledamot
Ny ersättare
Parti

Länsstyrelsen
Stockholm

1/1

BESLUT
2018-11-06

Dnr: 2012-47836-2018

Ny ersättare för ledamot i kommunfullmäktige

Länsstyrelsen utser ny ersättare för ledamot i kommunfullmäktige från och med den 6 november 2018 till och med den 14 oktober 2022.

Kommun: Botkyrka

Parti: Centerpartiet

Ny ersättare: Camilla Eriksson

Avgången ersättare: Fabian Rosdalen

Den som berörs av beslutet har markerats med en asterisk (*) i följande sammanställning.

Botkyrka

Ledamot

Dag Ahlse
Robert Steffens

Ersättare

1. Johan Lunnelie
2. Camilla Eriksson *

Bevis utfärdas för de som berörs av beslutet.

Den som vill överklaga detta beslut ska göra det skriftligen hos Valprovsningsnämnden.

Skrivelsen ska ha kommit in till beslutsmyndigheten Länsstyrelsen, Box 22067, 104 22 STOCKHOLM inom tio dagar efter dagen för detta beslut.

Anette Zachrisson

Mikael Wiman

Kopia till
Kommun
Ny ersättare
Parti

BESLUT
2018-11-06

Dnr: 2012-47840-2018

Ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige

Länsstyrelsen utser ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige från och med den 6 november 2018 till och med den 14 oktober 2022.

Kommun: Botkyrka

Parti: Tullingpartiet

Ny ledamot: Fredrik Ahlinder

Ny ersättare: Margareta Zethraeus

Avgången ledamot: Åsa Karmteg

De som berörs av beslutet har markerats med en asterisk (*) i följande sammanställning.

Botkyrka

Ledamot

Anders Thorén
Camilla Jägemalm
Carl Widercrantz
Karin Nakamura Lindholm
Per Börjel
Fredrik Ahlinder *
Nils-Bertil Carlson-Estrada
Rita Ilomäki
Christian Wagner

Ersättare

1. Josefin Norrgård
2. Thomas Karlsson
3. Pia Markie Ghareb
4. Roland Forsman
5. Margareta Zethraeus *

Bevis utfärdas för de som berörs av beslutet.

Den som vill överklaga detta beslut ska göra det skriftligen hos Valprövningsnämnden.

Skrivelsen ska ha kommit in till beslutsmyndigheten Länsstyrelsen, Box 22067, 104 22 STOCKHOLM inom tio dagar efter dagen för detta beslut.

Anette Zachrisson

Mikael Wiman

Kopia till
Kommun
Ny ledamot
Ny ersättare
Parti

§ 300

Medborgarförslag – Upprusta lekplats vid Nämndemannavägen (sbf/2018:281)

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Samhällsbyggnadsnämnden uppdrar till samhällsbyggnadsförvaltningen att till nämndens sammanträde i november 2018 redovisa vad tidigare lekplatsupprustning innehöll och vad som gjordes under 2016

Sammanfattning

Kommunens lekplatser har olika storlek och karaktär. Lekplatsen Nämndemannen beskrivs som en liten lekplats och har därmed enklare lekredskap ämnade för mindre barn och den ska ses som en mötesplats i närområdet.

För de som önskar större utmaningar och för äldre barn finns andra lekplatser. De närmast belägna i Alby är Sångfågeln, som togs i drift i juni 2017 efter en ombyggnation/ upprustning, samt Albyparken, belägen i Albydalen.

Lekplatsen vid Nämndemannavägen rustades upp hösten 2016 i samråd med samfälligheten. I samband med detta byttes delar av befintlig lekutrustning ut och lekplatsen fick även tillskott i form av nya lekredskap.

Någon ytterligare utökning eller förändring av lekplatsen på Nämndemannavägen är inte planerad eller budgeterad. Det finns lekplatser i stadsdelen som bedöms ha större behov av upprustning och som därför ligger högre i prioritet.

Som information kan nämnas att det utförs årliga säkerhetsbesiktningar på kommunens alla lekplatser. På lekplatsen Nämndemannen utfördes den i april i år. Förutom detta utförs dels funktionskontroller på lekplatsernas lekredskapen 4 gånger/ år, dels veckotillsyn. I anslutning till dess kontroller åtgärdas eventuella fel.

2018-09-25

Dnr sbf/2018:281

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag om att upprusta den kommunala lekplatsen vid Nämndemannavägen. Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-04-26 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-27.

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2018-08-16, utgör underlag för beslutet.

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

2018-08-16

Dnr sbf/2018:281

Referens

Ann-Christine Gebart

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Uppdrag att besvara medborgarförslag – Upprusta lekplats vid Nämndemannavägen, KS/ 2018:293

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden avslår medborgarförslaget.

Ärende

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag om att upprusta den kommunala lekplatsen vid Nämndemannavägen. Enligt förslagsställaren är lekplatsen hårt sliten och utnyttjas ofta av boende samt förskolan Svalan.

Förslagsställaren önskar nya lekredskap samt förbättring av fotbollsplanens underlag och nät till fotbollsmål.

Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-04-26 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-27.

Yttrande

Kommunens lekplatser har olika storlek och karaktär. Lekplatsen Nämndemannen beskrivs som en liten lekplats och har därmed enklare lekredskap ämnade för mindre barn och den ska ses som en mötesplats i närområdet.

För de som önskar större utmaningar och för äldre barn finns andra lekplatser. De närmast belägna i Alby är Sångfågeln, som togs i drift i juni 2017 efter en ombyggnation/ upprustning, samt Albyparken, belägen i Albydalen.

Lekplatsen vid Nämndemannavägen rustades upp hösten 2016 i samråd med samfälligheten. I samband med detta byttes delar av befintlig lekutrustning ut och lekplatsen fick även tillskott i form av nya lekredskap.

Någon ytterligare utökning eller förändring av lekplatsen på Nämndemannavägen är inte planerad eller budgeterad. Det finns lekplatser i stadsdelen som bedöms ha större behov av upprustning och som därför ligger högre i prioritet.

2018-08-16

Dnr sbf/2018:281

Som information kan nämnas att det utförs årliga säkerhetsbesiktningar på kommunens alla lekplatser. På lekplatsen Nämndemannen utfördes den i april i år. Förutom detta utförs dels funktionskontroller på lekplatsernas lekredskapen 4 gånger/ år, dels veckotillsyn. I anslutning till dess kontroller åtgärdas eventuella fel.

Om besökare trots detta upptäcker fel eller eftersatt underhåll, rekommenderas felanmälan genom kommunens hemsida <https://www.botkyrka.se/bo--bygga/felanmalan/felanmal-har.html> eller genom kommunens medborgarcenter.

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår samhällsbyggnadsnämnden att avslå medborgarförslaget.

Carina Molin
Samhällsbyggnadschef

Anders Öttenius
Chef Gata- /Parkenheten

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

Lekplats Nämndemannavägen = blå punkt

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Motivera ditt förslag

Boende på Nämndemannavägen önskar upprustning av områdets lekplats som ägs av kommunen. Lekplatsen nyttjas ofta av boende samt av förskolan Svalan. Önskemål: kompisgunga, "karusell", förbättring av fotbollsplanens underlag samt fotbollsmålnät.

Lekplatsen är hårt sliten. Ej fått gehör angående detta från parkförvaltningen trots många försök.

§ 355
Medborgarförslag – Bygg om lekparken vid
Strövarvägen/Skogsmulles väg/Hanvedens allé i Riksten
(sbf/2018:282)

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Förutom Skogsmullen finns tre andra kommunala lekplatser i Riksten. Alla med lite olika karaktär och storlek. Tanken är att dessa ska komplettera varandra.

1. Riksten lilla parken är den minsta, med gungor och sandlåda för de yngsta barnen.

2. Skolparken har ett större utbud av lekredskap både för yngre och lite äldre barn, bland annat en mer avancerad balans- och klätterutrustning. Skolparken kommer att utökas med en grillplats under 2018.

3. Kantarellparken är en större lekplats som även den innehåller lekutrustning för både yngre och lite äldre barn. Förutom klätter- och gungredskap finns även musikinstrument. Kantarellparken ligger i skoglig miljö och har karaktären av en naturlekplats.

Den lekplats förslagsställaren avser, Skogsmulleparken, byggdes 2014 och är planerad som en lite mindre lekplats. Här finns bland annat klätterställningar, gungor och gungdjur, rutschbana, balansredskap och hoppstenar.

Under 2018 har Skogsmullen rustats upp med extra belysningsarmatur vid klätterställning/ gungor. I stället för staket har nya växtbäddar med förnyat växtmaterial anlagts mot Strövarvägen, som förutom att försköna platsen även fungerar som en gräns och minskar risken för att små barn springer ut i gatan.

2018-10-23

Dnr sbf/2018:282

Några nya klätterredskap för större barn är inte planerade till Skogsmullen. Däremot planeras för 2019 en basketplan med korg. Ytan som är tänkt för bollspel kommer då att förbättras genom att de kupolbrunnslöck som finns på platsen byts mot en typ som fungerar bättre vid lek.

Vad beträffar önskemålet om ute-gym så är dessa ett ansvar för kommunens Kultur och fritidsförvaltningen. Vid kontakt med Kultur- och fritidsförvaltningen framkom att de för närvarande arbetar med en utredning angående kommunens ute-gym. I utredningen ingår även att se över lämpliga platser för nya anläggningar. Förvaltningen kunde inte ge svar på när utredningen beräknas vara klar. Synpunkter och frågor hänvisas därför till Kultur- och fritidsförvaltningen.

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag där det önskas ett ”omtag” kring de befintliga lekplatserna i Riksten. Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-04-27 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-27.

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2018-09-20, utgör underlag för beslutet.

Expedieras till
Kommunfullmäktige
Förslagsställaren
Anders Öttenius
Ann-Christine Gebart

2018-09-20

Dnr sbf/2018:282

Referens

Ann-Christine Gebart

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Uppdrag att besvara medborgarförslag – Bygg om lekpar- ken vid Strövarvägen/Skogsmulles väg/Hanvedens allé i Riksten, KS/ 2018:300

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Ärende

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag där det önskas ett ”omtag” kring de befintliga lekplatserna i Riksten.

Framförallt gäller detta lekplatsen vid Strövarvägen/ Skogsmulles väg/ Hanvedens allé, där förslagsställaren anser att en ombyggnation och utveckling behövs. Enligt förslagsställaren saknas staket runt delen för yngre barn samt även saknas lekredskap för äldre barn. Förslagsställaren anser att det finns plats att komplettera med exempelvis en eller flera klätterställningar för äldre barn.

Förslagsställaren framför även idén att komplettera platsen med ett ute-gym liknande det som finns vid Brantbrinks idrottsplats, i syfte att se om det skulle befrämja fysisk aktivitet.

Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-04-27 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-27.

Yttrande

Förutom Skogsmullen finns tre andra kommunala lekplatser i Riksten. Alla med lite olika karaktär och storlek. Tanken är att dessa ska komplettera varandra.

1. Riksten lilla parken är den minsta, med gungor och sandlåda för de yngsta barnen.

2. Skolparken har ett större utbud av lekredskap både för yngre och lite äldre barn, bland annat en mer avancerad balans- och klätterutrustning. Skolparken kommer att utökas med en grillplats under 2018.

2018-09-20

Dnr sbf/2018:282

3. Kantarellparken är en större lekplats som även den innehåller lekutrustning för både yngre och lite äldre barn. Förutom klätter- och gungredskap finns även musikinstrument. Kantarellparken ligger i skoglig miljö och har karaktären av en naturlekplats.

Den lekplats förslagsställaren avser, Skogsmulleparken, byggdes 2014 och är planerad som en lite mindre lekplats. Här finns bland annat klätterställningar, gungor och gungdjur, rutschbana, balansredskap och hoppstenar.

Under 2018 har Skogsmullen rustats upp med extra belysningsarmatur vid klätterställning/ gungor. I stället för staket har nya växtbäddar med förnyat växtmaterial anlagts mot Strövarvägen, som förutom att försköna platsen även fungerar som en gräns och minskar risken för att små barn springer ut i gatan.

Några nya klätterredskap för större barn är inte planerade till Skogsmullen. Däremot planeras för 2019 en basketplan med korg. Ytan som är tänkt för bollspel kommer då att förbättras genom att de kupolbrunnslöck som finns på platsen byts mot en typ som fungerar bättre vid lek.

Vad beträffar önskemålet om ute-gym så är dessa ett ansvar för kommunens Kultur och fritidsförvaltningen. Vid kontakt med Kultur- och fritidsförvaltningen framkom att de för närvarande arbetar med en utredning angående kommunens ute-gym. I utredningen ingår även att se över lämpliga platser för nya anläggningar. Förvaltningen kunde inte ge svar på när utredningen beräknas vara klar. Synpunkter och frågor hänvisas därför till Kultur- och fritidsförvaltningen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår samhällsbyggnadsnämnden att anse medborgarförslaget besvarat.

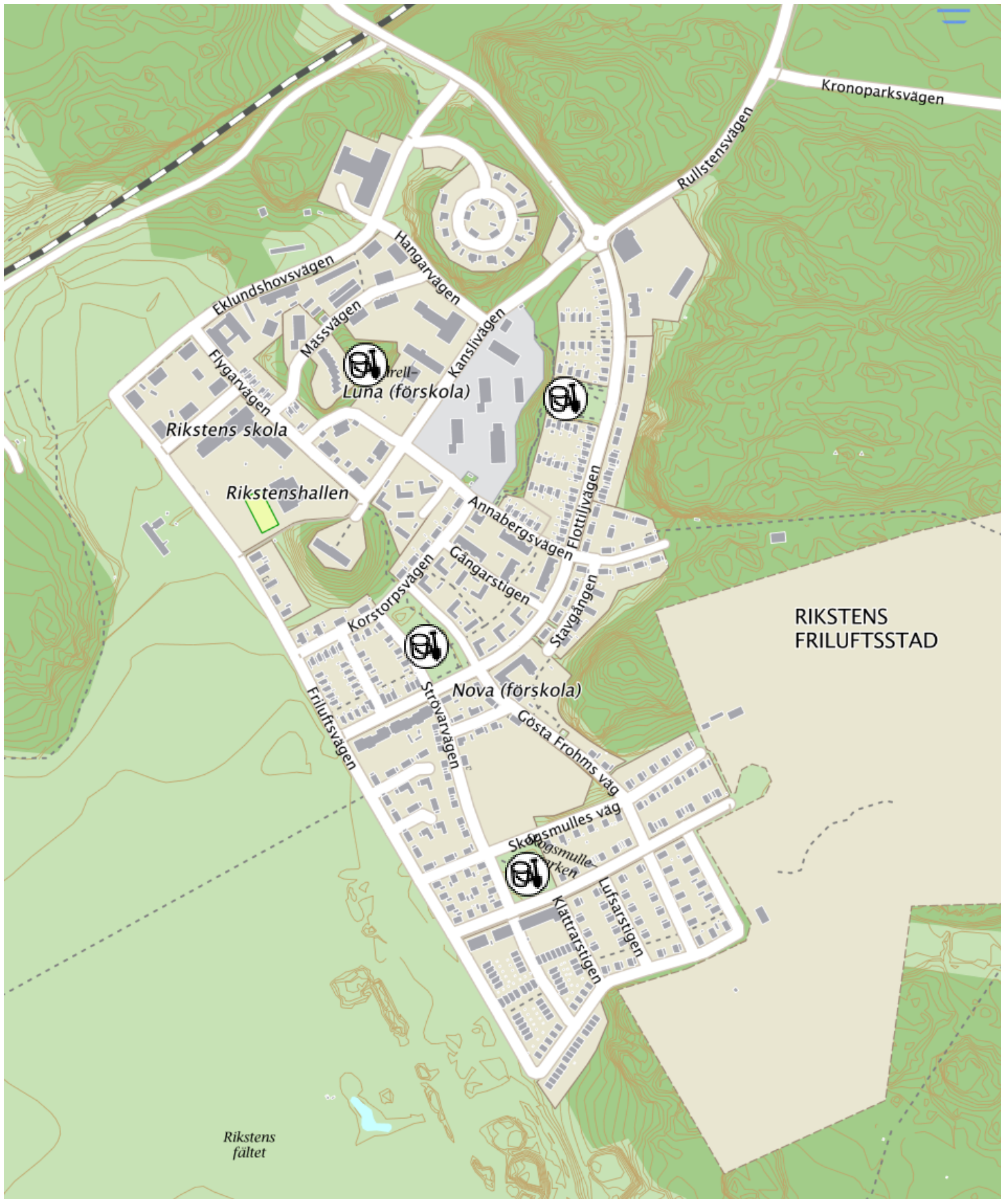
Carina Molin
Samhällsbyggnadschef

Anders Öttenius
Chef Gata- /Parkenheten

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

Kommunala lekplatser Riksten

Medborgarförslag.

Bygg om/bygg till lekparken vid Strövarvägen/Skogsmulles väg/Hanvedens Allé i Riksten. Vi är tacksamma för ni har byggt en liten lekpark vid Strövarvägen/Skogsmulles väg/Hanvedens Allé i Riksten, men den behöver byggas klart/byggas till.

Som den är nu är den inte ändamålsenlig. Det finns bara en liten klätterställning för små barn, upp till ca 4 år, men det finns inget staket runt lekparken, så de barn som lekparken lämpar sig för kan lätt springa ut på trafikerade vägar och riskera bli påkörda.

Större barn har ingen större nytta av lekparken. Det som inte är gjort kan fort och lätt kompletteras med.

Det är fortfarande en stor outnyttjad yta som lätt kan kompletteras med en större klätterställning för större barn, förslagsvis en sådan som finns på Stockmossens lekpark, där barnen kan klettra högt i en nätklätterställning. Vill man bygga flera klätterställningar för större barn så finns det ju plats för det. Lekparken vid Kästaskolan i Huddinge, eller Jordbroskolan, är några bra exempel på bra lekparken. De har även basketplan eller fotbollsplan eller landhockeyplan, vilket passar lite större barn.

Den del av lekparken som mer lämpar sig för småbarn kan man sätta ett staket runt omkring, så att det är tryggt för små barn.

Riksten är ett område med barn i nästan varje bostad och där om någonstans finns det stora behov av riktigt bra lekplatser för barnen.

Idag finns Kantarellbacken som ligger ganska perifert i området, som kanske är den mest stimulerande lekplatsen i området. De övriga 3 kommunala lekplatserna är inte särskilt stimulerande och roliga.

Vi som bor i Riksten åker nästan hellre till Stockmossens lekplats tex, där det sällan är många barn, istället för att vara på våra lokala lekplatser, som är alldeles för torftiga men där det kryllar av barn och vuxna.

Mitt önskemål är alltså att det tas ett omtag kring de befintliga lekplatserna i Riksten och framför kring lekplatsen vid Strövarvägen/Skogsmulles väg/Hanvedens allé.

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Kanske man även skulle kunna passa på att prova att sätta dit ett utegym för vuxna, för att se om det kan befrämja fysisk aktivitet. Då skulle lekplatsen berika både stora och små samtidigt. Där kan ju det nybyggda utegymet vid Brantbrinks idrottsplats vara en bra förebild. Potentialen i området är enorm, men vi som bor där kan inte själva bygga attraktiva lekplatser, det måste ni på Botkyrka kommun hjälpa oss med.

Behoven är stora och blir större och större allt eftersom området växer.

Tack på förhand!

Behoven av lekplatser för barn i alla åldrar är stora i Riksten.

Lekplatsen vid Strövarvägen/Skogsmulles väg/Hanvedens allé i Riksten.

Motivera ditt förslag

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

§ 303**Medborgarförslag – Gör vägen säkrare på Katrinebergsvägen, Tullinge Sporthall och skola (sbf/2018: 284)****Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden avslår medborgarförslaget.

Sammanfattning

Katrinebergsvägen är en uppsamlingsgata för områdets lokalgator. Högsta tillåtna hastigheten är 40 km/h, vilket följer Botkyrka kommuns hastighetsplan "Rätt fart i Botkyrka". I anslutning till Tullinge sporthall och Trädgårdsstadsskolan är högsta tillåtna hastighet sänkt till 30 km/h, vardagar kl.07.00-18.00.

Vid Oxelvägen (Trädgårdsstadsskolan) är en cirkulationsplats anlagd för att förbättra trafikflödet samt för att sänka hastigheten där vägarna möts. Katrinebergsvägen har övergångsställen vid alla anslutande vägar och vid cirkulationsplatsen har alla övergångsställen mittrefug. Övergångsstället vid korsningen Körsbärsvägen är signalreglerat.

Från Pildammsparken till cirkulationsplatsen vid Oxelvägen finns gång/ cykelväg separerad från körbanan på båda sidor av vägen. Busshållplatserna vid Pildammsvägen är anpassade så att fordon inte kan passera stillastående buss och i anslutning till dessa finns övergångsställe. Mycket har alltså gjorts längs vägen för att säkerställa framkomlighet och säkerhet för oskyddade trafikanter.

Då Katrinebergsvägen är en uppsamlingsgata måste hänsyn tas till att ytterligare farthinder medför svårigheter vid snöröjning, mer avgaser samt problem för utryckningsfordon och bussar. Dessutom har geotekniska undersökningar visat att området innehåller lera och silt. Med dessa markförhållanden ökar risken för sättningsskador i fastigheter till följd av vibrationer, vilket gör att farthinder i form av fartgupp inte är lämpliga.

2018-09-25

Dnr sbf/2018:284

Det är inte möjligt att bygga bort alla möjligheter till hastighetsöverträdelser i trafiken. Ytterst är det förarens ansvar att framföra sitt fordon på ett trafik-säkert sätt samt följa de hastighetsgränser och trafikregler som gäller.

Att övervaka att trafikregler och lagar följs är polismyndighetens uppgift. Det är också enbart polismyndigheten som utför hastighetskontroller. Samhällsbyggnadsförvaltningen har uppmärksammat polisen på behovet av återkommande kontroller längs Katrinebergsvägen.

Tilläggas kan att förvaltningen har en digital hastighetskyll som flyttas mellan olika gator i kommunen, för att uppmärksamma fordonsförare på sin hastighet och rådande bestämmelser. Skylten har en period under hösten varit placerad utanför Tullinge sporthall och kommer att användas där igen.

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag angående farthinder alternativt avsmalnande väg från Katrinebergsvägen 105 till rondellen vid Oxelvägen. Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-16 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2018-08-24, utgör underlag för beslutet.

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

2018-09-04

Dnr sbf/2018:284

Referens

Ann-Christine Gebart

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Uppdrag att besvara medborgarförslag – Gör vägen säkrare på Katrinebergsvägen, Tullinge Sporthall och skola, KS/2018:349

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden avslår medborgarförslaget.

Ärende

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag angående farthinder alternativt avsmalnande väg från Katrinebergsvägen 105 till rondellen vid Oxelvägen. Enligt förslagsställaren bör sträckan även ha hastighetsbegränsning 30 km/h dygnet runt, alla dagar i veckan.

Förslaget motiveras med att det är hög aktivitet vid Tullinge sporthall både vardagar och helger och mycket barn och ungdomar i rörelse längs vägsträckan. Gällande hastighetsgränser efterlevs inte utan många kör för fort.

Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-16 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Yttrande

Katrinebergsvägen är en uppsamlingsgata för områdets lokalgator. Högsta tillåtna hastigheten är 40 km/h, vilket följer Botkyrka kommuns hastighetsplan ”Rätt fart i Botkyrka”. I anslutning till Tullinge sporthall och Trädgårdsstadsskolan är högsta tillåtna hastighet sänkt till 30 km/h, vardagar kl.07.00-18.00.

Vid Oxelvägen (Trädgårdsstadsskolan) är en cirkulationsplats anlagd för att förbättra trafikflödet samt för att sänka hastigheten där vägarna möts.

Katrinebergsvägen har övergångsställen vid alla anslutande vägar och vid cirkulationsplatsen har alla övergångsställen mittrefug. Övergångsstället vid korsningen Körbärsvägen är signalreglerat.

Från Pildammsparken till cirkulationsplatsen vid Oxelvägen finns gång/ cykelväg separerad från körbanan på båda sidor av vägen. Busshållplatserna

2018-09-04

Dnr sbf/2018:284

vid Pildammsvägen är anpassade så att fordon inte kan passera stillastående buss och i anslutning till dessa finns övergångsställe.

Mycket har alltså gjorts längs vägen för att säkerställa framkomlighet och säkerhet för oskyddade trafikanter.

Då Katrinebergsvägen är en uppsamlingsgata måste hänsyn tas till att ytterligare farthinder medför svårigheter vid snöröjning, mer avgaser samt problem för utryckningsfordon och bussar. Dessutom har geotekniska undersökningar visat att området innehåller lera och silt. Med dessa markförhållanden ökar risken för sättningsskador i fastigheter till följd av vibrationer, vilket gör att farthinder i form av fartgupp inte är lämpliga.

Det är inte möjligt att bygga bort alla möjligheter till hastighetsöverträdelser i trafiken. Ytterst är det förarens ansvar att framföra sitt fordon på ett trafiksäkert sätt samt följa de hastighetsgränser och trafikregler som gäller.

Att övervaka att trafikregler och lagar följs är polismyndighetens uppgift. Det är också enbart polismyndigheten som utför hastighetskontroller. Samhällsbyggnadsförvaltningen har uppmärksammat polisen på behovet av återkommande kontroller längs Katrinebergsvägen.

Tilläggs kan att förvaltningen har en digital hastighetskyll som flyttas mellan olika gator i kommunen, för att uppmärksamma fordonsförare på sin hastighet och rådande bestämmelser. Skylten har en period under hösten varit placerad utanför Tullinge sporthall och kommer att användas där igen.

Enligt samhällsbyggnadsförvaltningen bedömning är trafiksäkerheten längs Katrinebergsvägen god och föreslår samhällsbyggnadsnämnden att avslå medborgarförslaget.

Carina Molin
Samhällsbyggnadschef

Anders Öttenius
Chef Gata- /Parkenheten

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

Katrinebergsvägen/ Tullinge sporthall/ Trädgårdsstadsskolan

Forslag

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Motivera ditt förslag

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

Sätt upp farthinder/ avsmalnande väg på Katrinebergsvägen 105 och förbi Tullinge sporthall och skola. Folk kör som galningar. 30 på vardagar och 40 under helger. Inget av detta efterlevs

Det ska inte vara en skillnad vardag och helg. Det rör sig alltid mycket barn och ungdomar på den sträckan veckan runt. Aktiviteten i hallen är jättehögt både vardag och helg. Jag har bott på den här vägsträckan i 6 år och det är inte roligt att se. I veckan körde en bil ner en stolpe -svårt att tro att han körde 40

[59.22122967049718,17.913765059899337]

Statistik

Ålder

Vilket kön har du?

Vilken kommun del bor du i?

§ 302**Medborgarförslag – Bygg en hundrastgård mellan Kryddgårdsvägen och Hallunda Gårdsväg (sbf/2018:306)****Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Samhällsbyggnadsnämnden uppdrar till samhällsbyggnadsförvaltningen att undersöka om det finns någon plats inom det aktuella området att anlägga en hundrastgård på.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden antog i november 2011 tjänsteskrivelsen ”Hundrastgårdar – nulägesbeskrivning och förslag på åtgärder”, sbf 2011:752.

I skrivelsen finns en inventering av befintliga hundrastgårdar, en beskrivning av standarden på dessa, vilka behov som framkommit om upprustning av befintliga anläggningar samt förslag till nya hundrastgårdar.

Sedan dess har ett antal hundrastgårdar anlagts. Företrädesvis inom tätbebyggda områden med avsaknad av strövområden och begränsade möjligheter att rasta och motionera hundar.

I kommundelarna Norsborg/Hallunda finns nu 6 stycken inhägnade hundrastgårdar.

Den plats som förslagsställaren föreslår är omgiven av stora naturområden, som sträcker sig ända ner till Mälaren. Dessa strövområden lämpar sig väl för hundpromenader. Att anlägga en ny hundrastgård här är därför inte prioriterat i nuläget.

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag angående att anlägga en hundrastgård i Hallunda i den f.d. fårhagen mellan Kryddgårdsvägen och Hallunda gårdsväg. Förslaget inkom till Bot-

2018-09-25

Dnr sbf/2018:306

kyrka kommun 2018-05-17 och till samhällsbyggnadsförvaltningen
2018-06-29.

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2018-08-23, utgör
underlag för beslutet.

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

2018-08-22

Dnr sbf/2018:306

Referens

Ann-Christine Gebart

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Uppdrag att besvara medborgarförslag – Bygg en hundrastgård mellan Kryddgårdsvägen och Hallundagårdsväg, KS/2018:351

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden avslår medborgarförslaget.

Ärende

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag angående att anlägga en hundrastgård i Hallunda i den f.d. fårhagen mellan Kryddgårdsvägen och Hallunda gårdsväg.

Enligt förslagsställaren är en hundrastgård ett önskemål från många som vill slippa löst springande hundar i området. Som motiv anges även att många förskolor/ skolor använder platsen. Barn med hundrädsla skulle då kunna se hundar men med staket mellan och därmed slippa vara rädda.

Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-17 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden antog i november 2011 tjänsteskrivelsen ”Hundrastgårdar – nulägesbeskrivning och förslag på åtgärder”, sbf 2011:752.

I skrivelsen finns en inventering av befintliga hundrastgårdar, en beskrivning av standarden på dessa, vilka behov som framkommit om upprustning av befintliga anläggningar samt förslag till nya hundrastgårdar.

Sedan dess har ett antal hundrastgårdar anlagts. Företrädesvis inom tätbebyggda områden med avsaknad av strövområden och begränsade möjligheter att rasta och motionera hundar.

I kommundelarna Norsborg/Hallunda finns nu 6 stycken inhägnade hundrastgårdar.

2018-08-22

Dnr sbf/2018:306

Den plats som förslagsställaren föreslår är omgiven av stora naturområden, som sträcker sig ända ner till Mälaren. Dessa strövområden lämpar sig väl för hundpromenader. Att anlägga en ny hundrastgård här är därför inte prioriterat i nuläget.

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår samhällsbyggnadsnämnden att avslå medborgarförslaget.

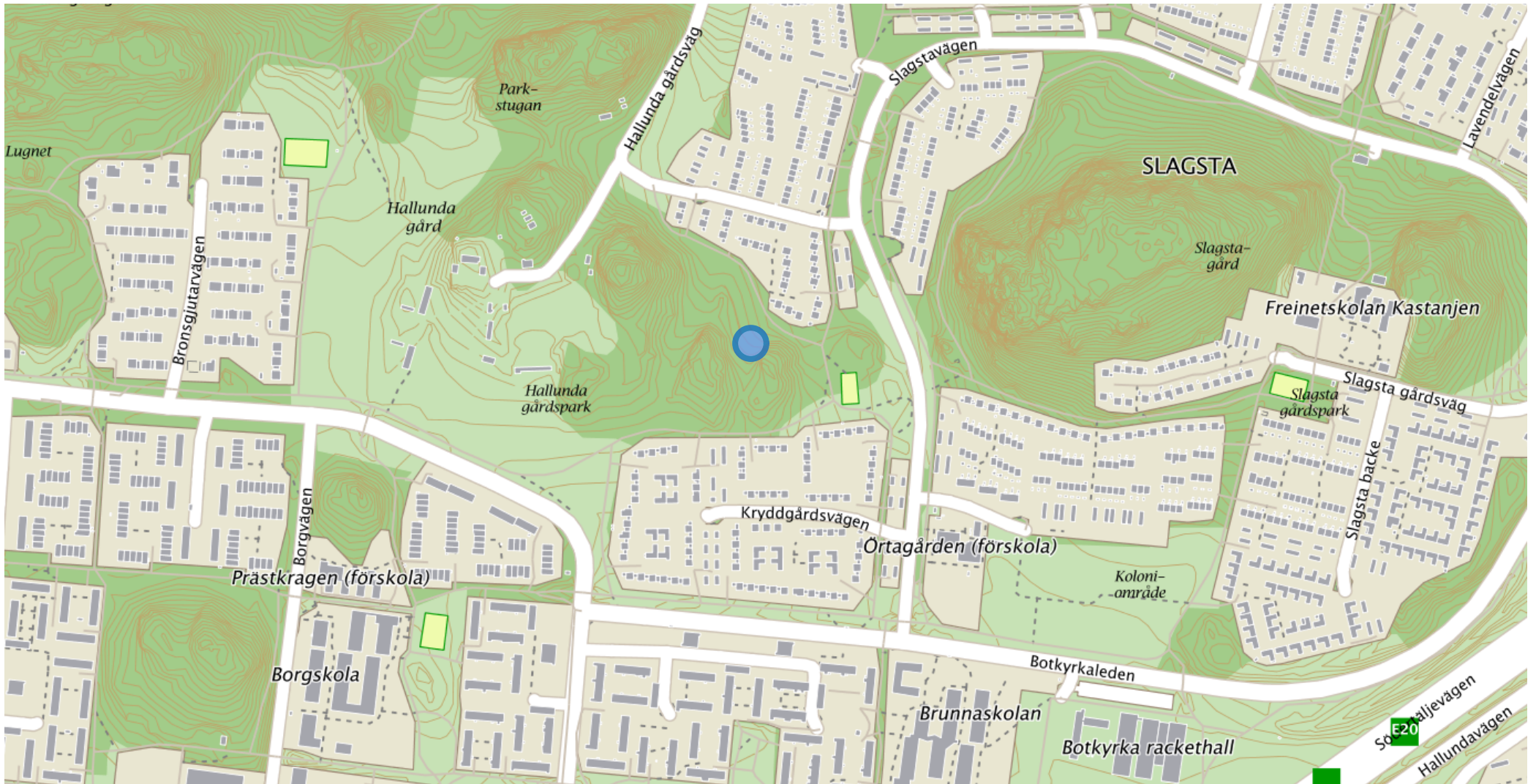
I sammanhanget kan nämnas att alla hundägare har ett strikt ansvar för sin hund. I kommunens tätbebyggda områden råder koppeltvång (Botkyrka Kommuns författningssamling, Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Botkyrka kommun, §§14–16). Under perioden 1 mars till 20 augusti gäller att hundar ska hållas under sådan uppsikt, att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. (Lagen om tillsyn av hundar och katter 2007:1150, §16).

För att hitta de hundrastgårdar som finns i Botkyrka kommun hänvisas till kommunens hemsida <https://botkyrka.se/bo--bygga/boende-ansvar-och-boendemiljo/boendemiljo-och-ansvar/djur.html>

Carina Molin
Samhällsbyggnadschef

Anders Öttenius
Chef Gata- /Parkenheten

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

Förslag

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Mellan Kryddgårdsvägen och Hallundagårdsväg finns en stor hage där det förr fanns får under sommaren. Vi var många som även nyttjade denna plats för våra hundar.. Jättebra träffpunkt för många..

Skulle det inte gå att på sidan mot Hallunda gårdsväg utnyttja en del mark till en hundrastgård.. Det finns en som är mycket trevlig i Storvreten och vi brukar åka till för att låta våra hundar leka av sig.

För att slippa alla lösspringande hundar i vårt område så vore detta något som jag tror och vet att många önskar.

Motivera ditt förslag

Tror även att detta skulle kunna ses som en intressant plats för alla de förskole/skolbarn som nyttjar platsen.. då det idag kan finnas barn som är rädda för lösspringade hundar men tycker att det är roligt att träffa dem utanför en hage.

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

Mellan Hallunda Gårdsväg och Kryddgårdsvägen i Slagsta

Statistik

Ålder

Vilket kön har du?

Vilken kommun del bor du i?

§ 306**Medborgarförslag – Anlägg trottoar på Broängsvägen, Broängsskolan och förskolan Kärrspiran (sbf/2018:305)****Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Sammanfattning

Broängsvägen saknar trottoar söder om korsningen med Broängsbacken och Kärrvägen saknar trottoar från korsningen med Broängsvägen fram till Kärrspirans förskola. Den totala sträckan är ca 680 meter.

Samhällsbyggnadsförvaltningen instämmer med förslagsställaren om att en säker skolväg är av stor vikt och förvaltningen deltar i projektet ”Säkra skolvägar” där trafiksituationen i närområdet kring kommunens skolor utreds och åtgärdas. Syftet med projektet är en förbättrad trafiksäkerhet framför allt för kommunens skolbarn.

Som en del av projektarbetet utreds nu trafiksituationen runt Broängsskolan. I anknytning till arbetet undersöker förvaltningens trafikplanerare vilka möjligheter som finns att förlänga den befintliga trottoaren på Broängsvägen med hela eller delar av sträckan fram till förskolan Kärrspiran (den sträcka förslagsställaren anger). Trafikplanerarna utreder även alternativa trafiksäkerhetshöjande åtgärder för sträckor där en gångbana inte bedöms som lämpliga att anlägga.

Arbetet med att bedöma förutsättningar för och anlägga en trottoar längs en så lång sträcka som den föreslagna är ett omfattande projekt. Förprojekteringen planeras pågå under 2019. Resultatet av förprojekteringen blir därefter avgörande för vilka åtgärder och lösningsalternativ som är rimliga att genomföra i syfte att förbättra säkerheten för oskyddade trafikanter längs sträckan. I arbetet ingår bedömning av vilka delsträckor som är lämpliga för att anlägga trottoar.

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag om att anlägga trottoar längs Broängsvägen och vidare längs Kärrvägen

2018-09-25

Dnr sbf/2018:305

upp till Broängsskolan. Vid telefonkontakt med förslagsställaren framkom att bättre farthinder i form av chikaner föreslås längs Kärrvägen om trottoar inte är möjlig att anlägga längs denna väg.

Förslagsställaren inkom 2018-09-04 med en komplettering av förslaget i form av mail och tre bilder, vilka finns redovisade i form av bilagor.

Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-17 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2018-08-27, utgör underlag för beslutet.

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

2018-09-04

Dnr sbf/2018:305

Referens

Ann-Christine Gebart

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Uppdrag att besvara medborgarförslag – Anlägg trottoar på Broängsvägen, Broängsskolan och förskolan Kärrspiran

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Ärende

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag om att anlägga trottoar längs Broängsvägen och vidare längs Kärrvägen upp till Broängsskolan. Vid telefonkontakt med förslagsställaren framkom att bättre farthinder i form av chikaner föreslås längs Kärrvägen om trottoar inte är möjlig att anlägga längs denna väg.

Förslagsställaren inkom 2018-09-04 med en komplettering av förslaget i form av mail och tre bilder, vilka finns redovisade i form av bilagor.

Motivering till förslaget är att många bor i området och promenerar längs vägen och då får gå i gatan. Vidare behövs en säker skolväg för barn och föräldrar som dagligen går längs vägen till och från Kärrspirans förskola och Broängsskolan. Enligt förslagsställaren är vägen mycket trafikerad både av genomfartstrafik och fordon till och från förskola/ skola.

Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-17 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Yttrande

Broängsvägen saknar trottoar söder om korsningen med Broängsbacken och Kärrvägen saknar trottoar från korsningen med Broängsvägen fram till Kärrspirans förskola. Den totala sträckan är ca 680 meter.

Samhällsbyggnadsförvaltningen instämmer med förslagsställaren om att en säker skolväg är av stor vikt och förvaltningen deltar i projektet ”Säkra skolvägar” där trafiksituationen i närområdet kring kommunens skolor utreds och åtgärdas. Syftet med projektet är en förbättrad trafiksäkerhet framför allt för kommunens skolbarn.

2018-09-04

Dnr sbf/2018:305

Som en del av projektarbetet utreds nu trafiksituationen runt Broängsskolan. I anknytning till arbetet undersöker förvaltningens trafikplanerare vilka möjligheter som finns att förlänga den befintliga trottoaren på Broängsvägen med hela eller delar av sträckan fram till förskolan Kärrspiran (den sträcka förslagsställaren anger). Trafikplanerarna utreder även alternativa trafiksäkerhetshöjande åtgärder för sträckor där en gångbana inte bedöms som lämpliga att anlägga.

Arbetet med att bedöma förutsättningar för och anlägga en trottoar längs en så lång sträcka som den föreslagna är ett omfattande projekt. Förprojekteringen planeras pågå under 2019. Resultatet av förprojekteringen blir därefter avgörande för vilka åtgärder och lösningsalternativ som är rimliga att genomföra i syfte att förbättra säkerheten för oskyddade trafikanter längs sträckan. I arbetet ingår bedömning av vilka delsträckor som är lämpliga för att anlägga trottoar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår att samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Carina Molin
Samhällsbyggnadschef

Anders Öttenius
Chef Gata- /Parkenheten

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

Broängsvägen/ Kärrvägen

Hej!

Det behövs en trottoar hela Broängsvägen upp till Broängskolan och förskolan Kärrspiran. I dagsläget finns det endast i början av Broängsvägen. Sen när den tar slut får man gå i gatan. det finns totalt ca 600 elever på skolan och förskolan har över 190 inskrivna barn. Många av dessa skolbarn och föräldrar med småbarnen går denna väg från broängsvägen upp på Kärrspirevägen dagligen. Det är väldigt mycket biltrafik på denna gata. Många hämtar och lämnar med bil, och det är mycket genomfartstrafik. Barnen , och familjer, får gå i gatan för att ta sig upp till skolan/förskolan. Vänligen se några av de exempelbilder jag tagit.

Vi behöver en säker trottoar så att skolbarnen kan få gå till skolan själva, och att man inte behöver vara rädd för sina småbarn jämt på denna väg.även så får barnen endast gå på fritids tom åk 3 i Broängsskolan (många andra kommuner har fritids längre upp i åldrarna så detta borde också verkligen ses över) så då ska barnen ta sig hem själva då skoldagen slutar mycket tidigare än arbetsdagar.

Många går även promenader på denna gata och många boenden. Vi vill inte behöva gå i gatan.

Vänligen se några exempelbilder jag tagit (obs detta är ej under de tider då trafiken är som mest då jag hämtade tidigt denna dag på förskolan. Är mycket mer trafiken morgon , eftermiddag och helg.

Vill gärna att ni tar med denna fråga

§ 305**Medborgarförslag – Fartsänkande åtgärder på Katrinebergsvägen vid dammen, Tullinge (sbf/2018:304)****Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden avslår medborgarförslaget.

Sammanfattning

Katrinebergsvägen är en uppsamlingsgata för områdets lokalgator. Högsta tillåtna hastigheten är 40 km/h, vilket följer Botkyrka kommuns hastighetsplan "Rätt fart i Botkyrka". Avsikten med en uppsamlingsgata är att fordon skall ledas bort från lokalgatorna. En uppsamlingsgata behöver därför vara bredare än lokalgatorna, innehålla trafiksäkerhetshöjande åtgärder för oskyddade trafikanter och vara hastighetsreglerad för underlättad framkomlighet. På de sträckor av Katrinebergsvägen som förvaltningen bedömt vara särskilt utsatta har därför trafiksäkerhetshöjande och fartdämpande åtgärder vidtagits.

I anslutning till Tullinge sporthall och Trädgårdsstadsskolan är högsta tillåtna hastighet sänkt till 30 km/h, vardagar kl.07.00-18.00, vilket är i linje med förvaltningens intention att förbättra trafikmiljön vid skolor/ förskolor.

Chikaner och avsmalningar har anlagts på några platser längs Katrinebergsvägen och längs hela vägens sträckning finns separat gång- och cykelväg på ena alternativt båda sidor av vägen. Vidare finns ett signalreglerat övergångsställe vid korsningen Körbärsvägen och vid rondellen som förslagsställaren avser (Pildammsparken), har busshållplatserna anpassats så att fordon inte kan passera stillastående buss.

Genom rondellen vid Pildammsparken gäller 30km/h som högsta tillåtna hastighet. Att bifalla förslaget om ännu lägre permanent hastighetsbegränsning är inte aktuellt. Lägre hastighetsgränser, då i form av påbudsskyltar, förekommer endast tillfälligt på kommunens vägar exempelvis i samband med vägarbeten eller reparationsarbeten.

2018-09-25

Dnr sbf/2018:304

Den vägbeläggning som föreslås för rondellen är inte lämplig i området. Geotekniska undersökningar visar på markförhållanden som ökar risken för sättningsskador i fastigheter till följd av vibrationer från exempelvis fordonstrafik, vilket även är en orsak till att vissa tidigare anlagda fartgupp tagits bort.

Det är inte möjligt att bygga bort alla hastighetsöverträdelser i trafiken. Ytterst är det förarens ansvar att framföra sitt fordon på ett trafiksäkert sätt, samt följa de hastighetsgränser och trafikregler som gäller. Att övervaka trafiken och genomföra hastighetskontroller är polismyndighetens uppgift.

Fartkameror, som förslagsställaren efterfrågade, sätts endast upp av Trafikverket och då på statliga vägar med hög medelhastighet och hög olycksrisk. Det pågår dock ett samarbete mellan Trafikverket och SKL, där möjligheterna att sätta upp fartkameror på kommunala vägar utreds.

Som information kan nämnas att samhällsbyggnadsförvaltningen har en digital hastighetskylt som flyttas mellan olika gator i kommunen. Skylten används för att uppmärksamma fordonsförare på sin hastighet och rådande bestämmelser. Skylten har en period under hösten varit placerad utanför Tullinge sporthall och kommer att användas där igen.

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag om att bygga om Katrinebergsvägen vid rondellen, Pildammsparken. Förslagsställaren förtydligade förslaget i samband med telefonkontakt. Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-22 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2018-08-17, utgör underlag för beslutet.

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

2018-08-28

Dnr sbf/2018:304

Referens

Ann-Christine Gebart

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Uppdrag att besvara medborgarförslag – Fartsänkande åtgärder på Katrinebergsvägen vid dammen, Tullinge, KS/2018:364

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden avslår medborgarförslaget.

Ärende

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag om att bygga om Katrinebergsvägen vid rondellen, Pildammsparken. Förslagsställaren förtydligade förslaget i samband med telefonkontakt.

Förslaget innebär att vägbeläggningen byts mot förhöjd kullersten och att högsta tillåtna hastighet sänkas till gånghastighet i hela rondellen. En fartkamera föreslås norr om dammen och högsta tillåtna hastighet föreslås sänkas till 30 km/h både söder om rondellen och sträckan norr om rondellen fram till Trädgårdsstadsskolan. Förslagsställaren ser detta som rimliga åtgärder för att bilister och barn skall hinna uppmärksamma varandra i området.

Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-22 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Yttrande

Katrinebergsvägen är en uppsamlingsgata för områdets lokalgator. Högsta tillåtna hastigheten är 40 km/h, vilket följer Botkyrka kommuns hastighetsplan ”Rätt fart i Botkyrka”. Avsikten med en uppsamlingsgata är att fordon skall ledas bort från lokalgatorna. En uppsamlingsgata behöver därför vara bredare än lokalgatorna, innehålla trafiksäkerhetshöjande åtgärder för oskyddade trafikanter och vara hastighetsreglerad för underlättad framkomlighet. På de sträckor av Katrinebergsvägen som förvaltningen bedömt vara särskilt utsatta har därför trafiksäkerhetshöjande och fartdämpande åtgärder vidtagits.

I anslutning till Tullinge sporthall och Trädgårdsstadsskolan är högsta tillåtna hastighet sänkt till 30 km/h, vardagar kl.07.00-18.00, vilket är i linje med förvaltningens intention att förbättra trafikmiljön vid skolor/ förskolor.

Chikaner och avsmalningar har anlagts på några platser längs Katrinebergsvägen och längs hela vägens sträckning finns separat gång- och cykelväg på ena alternativt båda sidor av vägen. Vidare finns ett signalreglerat övergångsställe vid korsningen Körsbärsvägen och vid rondellen som förslags-

2018-08-28

Dnr sbf/2018:304

ställaren avser (Pildammsparken), har busshållplatserna anpassats så att fordon inte kan passera stillastående buss.

Genom rondellen vid Pildammsparken gäller 30km/h som högsta tillåtna hastighet. Att bifalla förslaget om ännu lägre permanent hastighetsbegränsning är inte aktuellt. Lägre hastighetsgränser, då i form av påbudsskyltar, förekommer endast tillfälligt på kommunens vägar exempelvis i samband med vägarbeten eller reparationsarbeten.

Den vägbeläggning som föreslås för rondellen är inte lämplig i området. Geotekniska undersökningar visar på markförhållanden som ökar risken för sättningsskador i fastigheter till följd av vibrationer från exempelvis fordonstrafik, vilket även är en orsak till att vissa tidigare anlagda fartgupp tagits bort.

Det är inte möjligt att bygga bort alla hastighetsöverträdelser i trafiken. Ytterst är det förarens ansvar att framföra sitt fordon på ett trafiksäkert sätt, samt följa de hastighetsgränser och trafikregler som gäller. Att övervaka trafiken och genomföra hastighetskontroller är polismyndighetens uppgift.

Fartkameror, som förslagsställaren efterfrågade, sätts endast upp av Trafikverket och då på statliga vägar med hög medelhastighet och hög olycksrisk. Det pågår dock ett samarbete mellan Trafikverket och SKL, där möjligheterna att sätta upp fartkameror på kommunala vägar utreds.

Som information kan nämnas att samhällsbyggnadsförvaltningen har en digital hastighetskylt som flyttas mellan olika gator i kommunen. Skylten används för att uppmärksamma fordonsförare på sin hastighet och rådande bestämmelser. Skylten har en period under hösten varit placerad utanför Tullinge sporthall och kommer att användas där igen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen gör bedömningen att de trafiksäkerhetshöjande åtgärderna som anlagts och som planeras längs Katrinebergsvägen är väl genomtänkta och kan ses som rimliga i förhållande till trafikbilden. Förvaltningen föreslår samhällsbyggnadsnämnden att avslå medborgarförslaget.

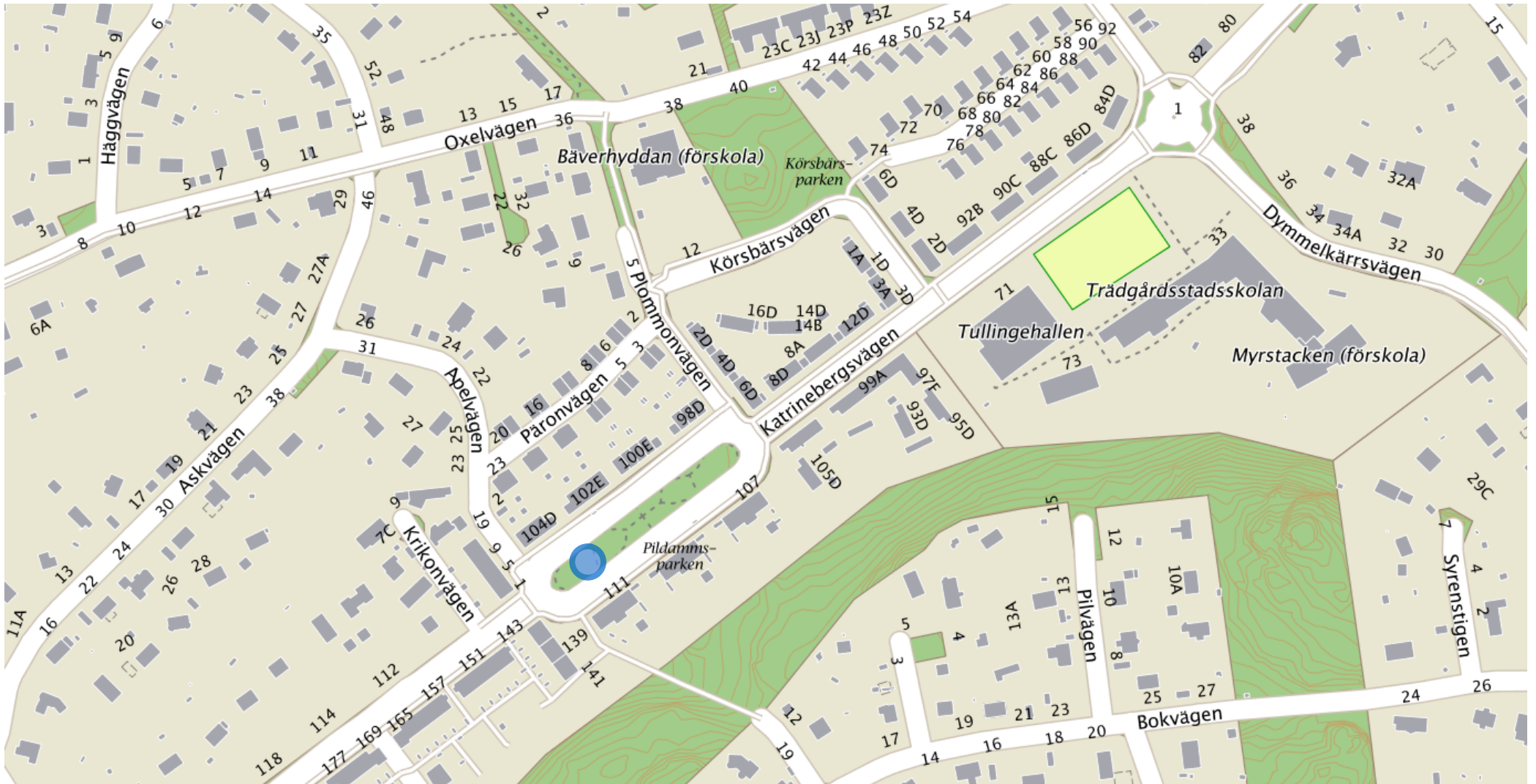
Carina Molin
Samhällsbyggnadschef

Anders Öttenius
Chef Gata- /Parkenheten

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

Katrinebergsvägen/ Pildammsparken

Förslag

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Motivera ditt förslag

Efter den senaste olyckan på Katrinebergsvägen vid dammen då ett barn blev påkört med benbrott som följd så har jag ett förslag. Gågata, med kullersten i hela dammrondellen. Något förhöjt samt fartkamera uppsatt på 30-sträckan norr om dammen utanför skolan. Söder om dammen bör det ändras till 30.

Det är rimligt för att säkra att bilister och inte minst alla barn skall hinna uppmärksamma varandra i området. Barn rör sig gärna mellan parken och bägge sidor om rondellen.

§ 301**Medborgarförslag – Anlägg fartgupp på Vattravägen
(sbf/2018:302)****Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Samhällsbyggnadsnämnden uppdrar till samhällsbyggnadsförvaltningen att till nämndens sammanträde i november 2018 återkomma med en utredning om någon hastighetsdämpande åtgärd kan genomföras i det aktuella området.

Sammanfattning

I november 2017 genomfördes en extra trafikmätning på Vattravägen längs en sträcka där Vattravägen 7–9 ingår. Trafikmätningen visar en fordonshastighet på 47,8 km/h vid 85 percentiler. Detta innebär (i motsats till vad förslagsställaren hävdar), att 85 % av fordonen håller den högsta tillåtna hastigheten 40 km/h eller en lägre hastighet.

Vidare visar trafikmätningen en årsdygnstrafik på 2391 fordon, med något högre värde (2810 fordon) på vardagar. Detta tyder på en klar nedgång av trafikflödet jämfört med den analys förslagsställaren hänvisar till. En förklaring till detta kan vara, att det sedan den tidigare mätningen med det högre värdet genomfördes, har införts ett genomfartsförbud för tunga fordon på Vattravägen.

Vattravägens sträckning mellan Utterkalven och Segersjön utgörs av gammal sjöbotten. Sträckan är därför extra känslig för de vibrationer och skakningar som uppstår när fordon passerar, vilket gör att fartgupp inte är lämpliga att anlägga. Dessutom är den föreslagna platsen inte lämplig för fartgupp på grund av att vägens linjeföring på platsen ger dålig sikt.

På de sträckor av Vattravägen som samhällsbyggnadsförvaltningen bedömt som särskilt utsatta, har ett antal trafiksäkerhetshöjande och fartdämpande åtgärder anlagda. Den specifika sträckan Vattravägen 7–9 är också utredd vid tidigare inlämnade medborgarförslag av förslagsställaren.

2018-09-25

Dnr sbf/2018:302

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag angående att anlägga fartgupp på Vattravägen 7–9 i Uttran. Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-22 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2018-08-23, utgör underlag för beslutet.

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

2018-08-23

Dnr sbf/2018:302

Referens

Ann-Christine Gebart

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Uppdrag att besvara medborgarförslag – Anlägg fartgupp på Vattravägen i Uttran, KS/2018:366

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden avslår medborgarförslaget.

Ärende

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag angående att anlägga fartgupp på Vattravägen 7–9 i Uttran.

Förslagsställaren anser att ett fartgupp där pucklarnas bredd är anpassade till bussarnas spårvidd skulle vara det bästa och billigaste sättet att reducera hastigheten på platsen.

Som argument hänvisar förslagsställaren till att den trafikmätning som gjordes i november 2017 visar att 85% av fordonen har en medelhastighet som med 7,8km/h överskrider den tillåtna gränsen 40km/h.

Vidare hänvisas till en trafikanalys för några år sedan som visade att vägen då tog emot ca 3500–4000 fordon/ vardagsdygn och inte bör ta emot så mycket mer.

Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-22 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Yttrande

I november 2017 genomfördes en extra trafikmätning på Vattravägen längs en sträcka där Vattravägen 7–9 ingår. Trafikmätningen visar en fordonshastighet på 47,8 km/h vid 85 percentiler. Detta innebär (i motsats till vad förslagsställaren hävdar), att 85 % av fordonen håller den högsta tillåtna hastigheten 40 km/h eller en lägre hastighet.

Vidare visar trafikmätningen en årsdygnstrafik på 2391 fordon, med något högre värde (2810 fordon) på vardagar. Detta tyder på en klar nedgång av trafikflödet jämfört med den analys förslagsställaren hänvisar till. En förklaring till detta kan vara, att det sedan den tidigare mätningen med det högre

2018-08-23

Dnr sbf/2018:302

värdet genomfördes, har införts ett genomfartsförbud för tunga fordon på Vattravägen.

Vattravägens sträckning mellan Utterkalven och Segersjön utgörs av gammal sjöbotten. Sträckan är därför extra känslig för de vibrationer och skakningar som uppstår när fordon passerar, vilket gör att fartgupp inte är lämpliga att anlägga. Dessutom är den föreslagna platsen inte lämplig för fartgupp på grund av att vägens linjeföring på platsen ger dålig sikt.

På de sträckor av Vattravägen som samhällsbyggnadsförvaltningen bedömt som särskilt utsatta, har ett antal trafiksäkerhetshöjande och fartdämpande åtgärder anlagda. Den specifika sträckan Vattravägen 7–9 är också utredd vid tidigare inlämnade medborgarförslag av förslagsställaren.

Förvaltningen ser inga nya skäl till att anlägga farthinder på sträckan Vattravägen 7–9 och föreslår därför att samhällsbyggnadsnämnden avslår förslaget.

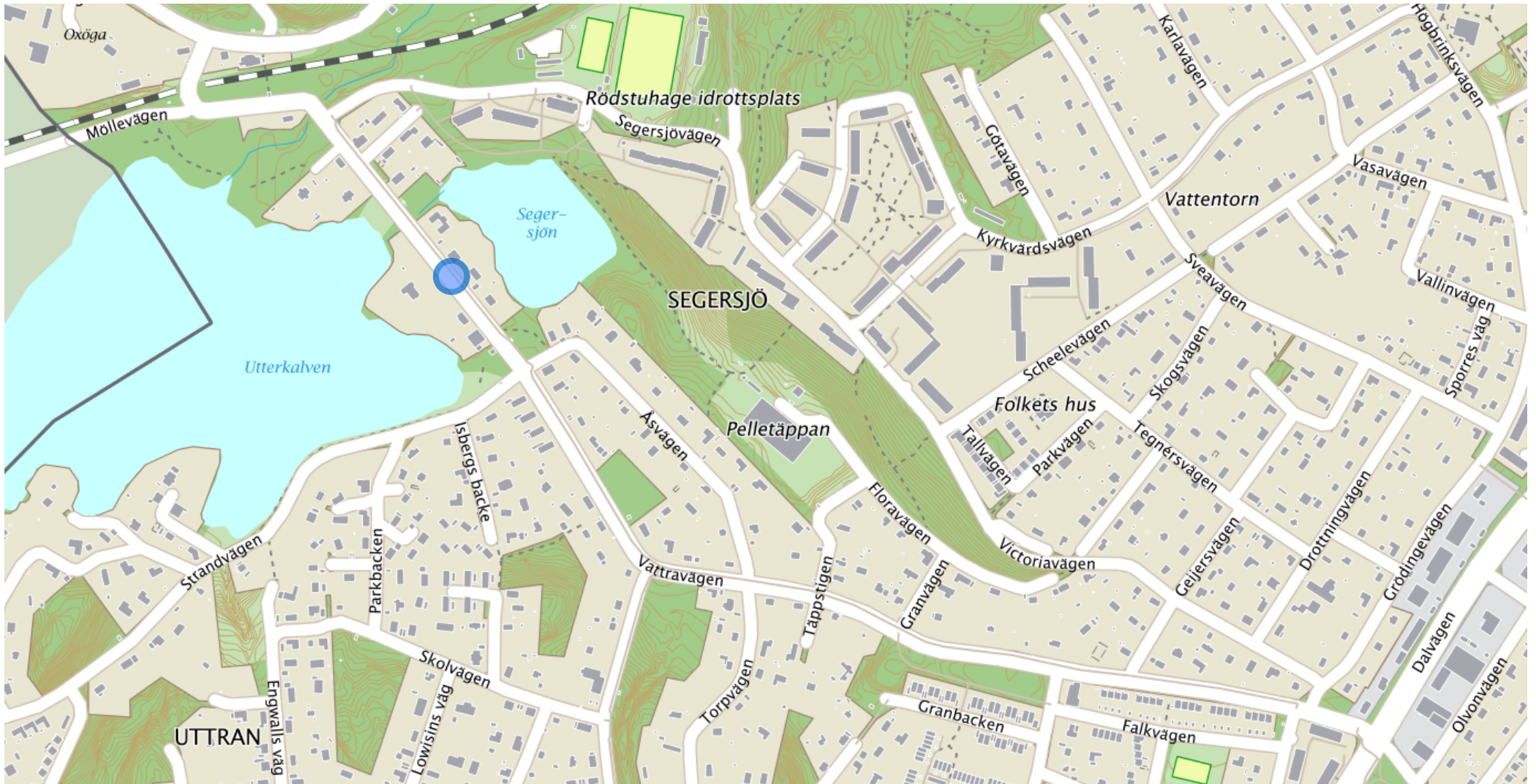
Carina Molin
Samhällsbyggnadschef

Anders Öttenius
Chef Gata- /Parkenheten

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

Anlägg farthinder på Vattravägen 7-9

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Anlägg fartgupp på Vattravägen 9 - 7 i UTTRAN. Förmodligen det bästa och billigaste sättet att få ner farten. Pucklarnas bredd anpassas till Bussens spårvidd. Efter mätning som genomförts av företaget Dynniq har det påvisat att 85 % av de fordon som passerar har en medelhastighet som överskrider gällande hastighetsbestämmelse med 7,8 km/ tim. Platsen har skymd sikt och det är en uppenbar fara för oss boende.

Läs gärna den trafikanalys som utfördes av kommunen för några år sedan :

Problempunkt 2

Vattravägen är en väg som inte bör ta emot mycket mer trafik än dagens (ca 3500-4000 fordon/vardagsdygn). Många fastigheter ligger nära Vattravägen och det gäller utmed hela sträckan mellan Segersjövägen och Dalvägen. Några av dessa fastigheter ligger på gränsen till zoner med för höga bullemivåer³.

Åtgärd, punkt 2

Vattravägen kommer att få ökad genomfartstrafik redan i ett första skede då Söderby gård byggs ut. Tänkbart är att Vattravägen ges större begränsningar och därmed inte blir attraktiv som genomfartsgata. En begränsning av framkomlighet på vägen bör nog övervägas om scenario 2 blir aktuellt. Begränsningar kan vara hastighetsdämpande åtgärder, hastighetsregleringar med mera.

Motivera ditt förslag

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

Vattravägen 9 - 7

Statistik

Ålder

Vilket kö-

§ 304**Medborgarförslag – Permanentning av 2 timmars parkering söndagar och kyrkhelger på Postängsvägen vid S:t Botvids katolska kyrka (sbf/2018:300)****Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Samhällsbyggnadsnämnden ger samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att skylta vägsträckan i överensstämmelse med gällande parkeringsbestämelse (lokal trafikföreskrift 0127 2014-00039).

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden biföll 2012 ett medborgarförslag, (dnr sbf/2011:698), angående 2-timmars fri parkering längs en 250 meter lång sträcka av Postängsvägens södra sida, i anslutning till Katolska kyrkan. Bifallet skulle gälla under en provotid på ett år och därefter utvärderas.

Parkeringsmöjligheterna längs sträckan har fortsatt gälla och finns nu som en lokal trafikföreskrift (0127 2014-00039). Enligt föreskriften får fordon parkeras högst 2 timmar i följd med parkeringsskiva eller motsvarande. Förvaltningen anser att längden på sträckan som anges i den lokala trafikföreskriften är rimlig och att den bör fortsätta gälla.

Förvaltningen instämmer med att bättre skyltning av sträckan behövs. Ny skyltning har beställts och planeras att monteras upp under september månad.

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag om att permanenta 2-timmars parkeringen längs Postängsvägen vid S:t Botvids katolska kyrka, samt att skylta sträckan för att undvika missförstånd av gällande parkeringsregler. Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-23 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

2018-09-25

Dnr sbf/2018:300

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2018-08-17, utgör underlag för beslutet.

Expedieras till
Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

2018-09-04

Dnr sbf/2018:300

Referens

Ann-Christine Gebart

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Uppdrag att besvara medborgarförslag – Fri parkering söndagar och kyrkhelger på Postängsvägen vid S:t Botvids katolska kyrka, KS/2018:374

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden anser medborgarförslaget besvarat.

Samhällsbyggnadsnämnden ger samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att skylta vägsträckan i överensstämmelse med gällande parkeringsbestämelse (lokal trafikföreskrift 0127 2014-00039).

Ärende

Samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att besvara ett medborgarförslag om att permanenta 2-timmars parkeringen längs Postängsvägen vid S:t Botvids katolska kyrka, samt att skylta sträckan för att undvika missförstånd av gällande parkeringsregler. Enligt förslaget kan sträckan med tillåten parkering även förlängas och gälla från vändplanen och vidare förbi kyrkan (totalt några hundra meter).

Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2018-05-23 och till samhällsbyggnadsförvaltningen 2018-06-29.

Yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden biföll 2012 ett medborgarförslag (dnr sbf/2011:698) angående 2-timmars fri parkering längs en 250 meter lång sträcka av Postängsvägens södra sida, i anslutning till Katolska kyrkan. Bifallet skulle gälla under en provotid på ett år och därefter utvärderas.

Parkeringsmöjligheterna längs sträckan har fortsatt gälla och finns nu som en lokal trafikföreskrift (0127 2014-00039). Enligt föreskriften får fordon parkeras högst 2 timmar i följd med parkeringsskiva eller motsvarande. Förvaltningen anser att längden på sträckan som anges i den lokala trafikföreskriften är rimlig och att den bör fortsätta gälla.

2018-08-17

Dnr sbf/2018:300

Förvaltningen instämmer med att bättre skyltning av sträckan behövs.
Ny skyltning har beställts och planeras att monteras upp under september
månad.

Carina Molin
Samhällsbyggnadschef

Anders Öttenius
Chef Gata- /Parkenheten

Expedieras till

Förslagsställaren
Kommunfullmäktige
Ann-Christine Gebart
Anders Öttenius

Parkering längs Postängsvägen

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Jag har tidigare skrivit medborgarförslag om nedanstående och kommunen svarade att det beviljas på prov. Nu undrar jag om det kan permanentas. Det gäller tillstånd att få parkera bilen längs med gatan utanför den katolska kyrkan St Botvid på Postängsvägen 11 i Norsborg, i anslutning till mässor, om kyrkans parkering är full.

Motivera ditt förslag

Församlingen ökar i medlemsantal, och upptagningsområdet är stort, inte alla har möjlighet att promenera eller åka kollektivt. Många tar bilen, men parkeringsplatsen är begränsad. Gatan utanför är inte trafikerad, den slutar med en vändplan, och lämpar sig väl för parkering. För att inte parkeringen ska missbrukas bör det vara tidsbegränsat 2 timmar, och parkeringsskiva kan gälla. Man måste inte tillåta parkering på båda sidor av gatan, utan det räcker utefter gatans ena sida, förslagsvis "kyrkosidan". Sträckan skulle kunna börja redan i närheten av vändplanen och sluta några 50-tal meter förbi kyrkans parkeringsutfart.

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

Det bör sättas upp p-skylt i början av den tillåtna sträckan och en slutskylt där tillståndet upphör, så att det är tydligt för alla vad som gäller och inga missförstånd sker. På p-skylten ska framgå att det är avgiftsfritt, men att man får stå max 2 timmar och p-skiva gäller.

(Vill man begränsa ytterligare kan man skriva på p-skylten att parkering endast gäller kyrkobesökare, fast det vet jag inte hur man kan säkerställa att det inte missbrukas av andra, och hur man ordnar med parkeringstillstånd från kyrkan i så fall.)

Postängsvägen 11, Norsborg, med start vid vändplanen och vidare förbi kyrkans parkering, dvs några hundratal meter långt.

Avsägelser och fyllnadsval (KS/2018:14)

Följande avsägelser har inkommit:

Sebastian Lindqvist (SD), ledamot i kommunfullmäktige

Sebastian Lindqvist (SD), ersättare i kommunstyrelsen

Owe Lavin (L), suppleant i Upplev Botkyrka AB fr o m 2019-01-01

Owe Lavin (L), suppleant i Hågelbyparken AB fr o m 2019-01-01

Magnus Hansson (MP), ersättare i tekniska nämnden

Övrigt:

Inger Andersson (S) har avlidit, god man i Gode Män Tätortsförhållanden och suppleant i Södertörns Energi AB.

Beslut

Kommunfullmäktige beviljar avsägelserna och hemställer hos länsstyrelsen om ny sammanräkning till kommunfullmäktige efter Sebastian Lindqvist (SD).

Kommunfullmäktige förrättar följande fyllnadsval:

UPPLEV BOTKYRKA AB t o m 2019-06-30

Suppleant efter Owe Lavin (L)

Kenneth Spångberg (L)

HÅGELBYPARKEN AB t o m 2019-06-30

Suppleant efter Owe Lavin (L)

Kenneth Spångberg (L)

2018-11-22

Dnr KS/2018:14

Kommunfullmäktige bordlägger följande val:

DIALOGFORUM FITTJA t o m 2018-12-31
Ledamot efter Carl Widercrantz (TUP)

DIALOGFORUM ALBY t o m 2018-12-31
Ledamot efter Milojka Vratonjic (S)

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN t o m 2018-12-31
Ledamot efter Nirlep Singh (S)

DIALOGFORUM FITTJA t o m 2018-12-31
Ledamot efter Junaid Nawaz Chaudhry (S)

STIFTELSEN SVERIGES INVANDRARINSTITUT OCH MUSEUM –
MKC t o m 2018-12-31
Suppleant efter Nohadra Heido (S)

ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN t o m 2018-12-31
Ersättare efter Leif Thunholm (TUP)

DIALOGFORUM GRÖDINGE t o m 2018-12-31
Ledamot efter Anders Dalenius (C)

KOMMUNENS REVISORER t o m 2018-12-31
Ledamot efter Kurt Sjölander (S)

UPPLEV BOTKYRKA AB t o m 2019-06-30
Revisorssuppleant efter Johanna Hammarström (S)

HÅGELBYPARKEN AB t o m 2019-06-30
Revisorssuppleant efter Johanna Hammarström (S)

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT t o m 2019-12-31
Nämndeman efter Gunnar Bengtsson (TUP)

ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN t o m 2018-12-31
Ersättare efter Inger Grönberg (MP)

KOMMUNSTYRELSEN t o m 2022-10-14
Ersättare i kommunstyrelsen efter Sebastian Lindqvist (SD)

2018-11-22

Dnr KS/2018:14

GODE MÄN TÄTORTSFÖRHÅLLANDEN t o m 2018-12-31
God man efter Inger Andersson (S)

SÖDERTÖRNS ENERGI AB t o m årsstämman 2019
Suppleant efter Inger Andersson (S)

TEKNISKA NÄMNDEN t o m 2018-12-31
Ersättare efter Magnus Hansson (MP)

2018-11-22

Nya medborgarförslag

Beslut

Följande medborgarförslag tas emot för beslut:

Trafiksäkerhetsåtgärder i korsningen vid Vitoriavägen, Geijersvägen/Tumba, KS/2018:590

Överlåts till samhällsbyggnadsnämnden för beslut.

Begränsa biltrafiken på Tullinge Strand vid klätterberget, KS/2018:593

Överlåts till samhällsbyggnadsnämnden för beslut.

Lekplats med flygplats/flygplans tema i Riksten, KS/2018:594

Överlåts till samhällsbyggnadsnämnden för beslut.

Tillåt parkering bakom Tullingebergsskolan vardagar mellan kl. 17-07 och helger/röda dagar 00-24, KS/2018:626

Överlåts till tekniska nämnden för beslut.

Ordna fältassistenter för tryggare kvällar i Tullinge, KS/2018:627

Beslutas av fullmäktige efter yttrande från kommunstyrelsen.

Rusta upp boulevaner i Malmtorp- Grödinge, KS/2018:628

Överlåts till samhällsbyggnadsnämnden för beslut.

Solcellsdrivna lyktstolpar behövs vid Storstretsbadet, KS/2018:629

Överlåts till tekniska nämnden för beslut.

Ordna belysning till vägsträckan mellan Karlsunds ridskola och Skanssundet, KS/2018:650

Överlåts till samhällsbyggnadsnämnden för beslut.

Anordna parkering med laddmöjlighet längs med Önnemovägen- Tullinge, KS/2018:652

Överlåts till samhällsbyggnadsnämnden för beslut.

2018-11-22

Ärendet

Kommunfullmäktige bestämmer vilket politiskt organ som ska besluta om medborgarförslag. Enligt fullmäktiges arbetsordning får fullmäktige överlåta till en nämnd att slutligt besluta i ett ärende som har väckts genom medborgarförslag.

Förslaget (Presentera här kort ditt medborgarförslag)

Spegel eller hämma företräde från Nord-Östra vägen på Geijersvägen - Victoriavägen

Motivering (Här kan du lämna en mer utförlig beskrivning av ditt medborgarförslag. Motivera gärna **varför** du anser att förslaget ska genomföras och **hur** det i så fall skulle kunna ske.)

Olycksrisken är stor vid Victoriavägen - Geijersvägen. Högerregeln gäller där. Eftersom sikten i stort sett är obefintlig om man kommer från Grodingevägen och kör Victoriavägens fram. Det är stora häckor i korsningen. Det finns en spegel (en spegel) görd uppsatt och diagonalt mot denna skulde göra sikten bättre. Kanske går det att sätta upp hämma företräde för bilister från Nord-Östra Geijers-
vägen

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Motivera ditt förslag

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

Bifoga bild

Biltrafiken borde begränsas på Tullinge Strand strax före och efter Klätterberget. Kanske kan man med hjälp av en avsmalning tvinga bilisterna att sakta in. Och om vägbanan dessutom görs smalare kan bilarna inte mötas just där, utan bara passera från ett håll i taget. Det skulle minska olycksrisken för klättrarna och deras medhjälpare. Vägen är smal nedanför Klätterberget, men bilar kommer körandes från båda hållen samtidigt och ofta ganska fort. De som klättrar har en medhjälpare som alltid står nere på vägbanan och håller ett rep. Den personen är helt fokuserad på klättraren och inte alls på bilarna. Och om någon klättrare skulle ramla samtidigt som det kommer en bil i hög hastighet, så kan det gå mycket illa.

Tullinge Strand vid Klätterberget.

Klätterberget, Tullinge strand.jpg

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Motivera ditt förslag

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

Lekpark med tema. Borde göras en ny större lekpark med typ flygplats/flygplans tema i riksten. Flygledartofn som klätterställning tex Flygplan osv.

I riksten finns det några lekplatser som är väldigt lika inget tänk utanför boxen. Skulle va väldigt trevligt att ändå ha en lekplats som har något med området att göra.

[59.18394093636853,17.913143735614607]

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Motivera ditt förslag

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

Tillåt parkering bakom Tullingebergsskolan vardagar 17-07 och helger (rödadagar) 00-24 med en skälig avgift. Gärna smsbetalning.

Det är stor brist på parkering på hela Tullingeberg. Många har 2 bilar och det innebär att dom få gästparkeringarna blir upptagna.

Tullingebergsskolan.

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Tryggare kvällar i Tullinge. Kommunen bör ordna "fältassistenter" (inga äldre ungdomar som själva är halvt kriminella utan ansvarsfulla vuxna), om det redan finns så behövs det fler. Flera små grupper /par som patrullerar i Tullinge. Spec helgkvällar. Polisen bör synas oftare. Köra hem stökiga barn och anmäla Allt till socialen. Nu är det Alldeles för många unga ute sent på kvällarna. Utbilda föräldrar, för (nästan) allt börjar hemma. Ungdomar/barn bör ha möjlighet till information/utbildning kring vad som händer vid brott. Barn som börjar sin kriminella karriär tidigt bör stoppas och lära sig vad konsekvens är. Föräldrarna måste förstå vad som händer med deras barn och de andra barnen som blir offer. Obligatoriska utbildningar till föräldrar med barn som kommit i kontakt med soc/polisen. Barn ska veta att det finns konsekvenser. Socialtjänsten ska självklart vara inkopplad och man önskar att det blev lite hårdare tag kring allt detta. Slut på daltandet! Det gäller våra barn, vår framtid! Vill man bo kvar i Botkyrka? Inte om det här fortsätter.

Motivera ditt förslag

Det är Alldeles för oroligt och otryggt i Tullinge numera. Rån, hot, inbrott och misshandel. Så gott som varje dag läser man om brott som oftast ungdomarna är skyldiga till. Tragiskt! Var är föräldrarna? Barn ska inte Inte ens vara ute sent på kvällarna.

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

Tullinge centrum. Buss- och tågstationen. Även busshållplatsen på tandläkare/vårdcentralen sidan.

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Motivera ditt förslag

Boulebanorna i Malmtorp, Grödinge behöver rustas upp och i samband med detta önskar vi ytterligare två bänkar på västra sidan av de fyra banorna. Ett bord med tillhörande fasta bänkar och en liten bod som inrymmer toalett och ett utrymme att förvara krattor mm skulle underlätta när vi får besökare från andra klubbar.

Jag skriver som representant för boulespelarna i PRO även om andra också har tillgång till banorna. Boule är en aktivitet som passar oss äldre väl eftersom de främjar rörlighet utan att kräva stor styrka och snabbhet. Den utgör också en arena för socialt umgänge. Nuvarande tillstånd gör dock att spelare från andra klubbar tvekar att komma hit.

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Motivera ditt förslag

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

Utnyttjar regelbundet utegymmet vid Storvretsbadet. Även kvällstid, men då är platsen mörk. Förslag: uppsättning av en eller två solcellsdrivna lyktstolpar.

Skulle kännas trevligare och f.f.a. säkrare om platsen vore upplyst.

Utegymmet vid Storvretsbadet.

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Jag har bott i Näs, Grödinge hela mitt liv. Vägen mellan smällan (Karlslunds ridskola) och skansundet är lång och kurvig. På vinterhalvåret är denna väg kolsvart. Vägen omgivas av skog och åkrar vilket betyder att det är fullt med djur. Om denna väg skulle belysas skulle det underlätta extremt mycket för oss som bor på grödinge landet.

Motivera ditt förslag

Eftersom att bussarna går så pass sällan har så gott som alla bil. Närmsta livsmedelsbutik är Ica Vårsta, man måste kunna åka till en livsmedelsbutik utan att behöva vara livrädd för att köra över ett djur eller krocka. Skulle belysning finnas skulle man enkelt kunna ta sig till Vårsta utan att behöva oroa sig. Även bussarna är alltid sena kvällstid och busschaufförerna brukar säga att det har med mörkret att göra. Det har även hänt att busschauffören har kört förbi personer som står och väntar på bussen då det är för mörkt för dem att se.

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

vägsträckan mellan Karlslunds ridskola och Skansundet.

Presentera ditt förslag och förklara hur det kan genomföras

Anordna parkering med laddmöjlighet längs med Önnemovägen

Motivera ditt förslag

Vi är flera som under den senaste tiden skaffat elbilar eller laddhybrider. I dagsläget finns inte möjlighet att ladda bilen över natten närmare än Huddinge Sjukhus, vilket är för långt att gå. Om man inte har möjlighet att ladda på jobbet försvinner mer eller mindre meningen med en miljövänlig bil. Därför vore det smidigt om det gick att anordna några platser för elbilsaddning längs med Önnemovägen, eller i områden runtom - exempelvis vid Parkhemsskolan eller liknande. Anordnas detta längs med Önnemovägen skulle vi kunna få bort några av de lastbilar och bussar som parkerar på platser som vi boende skulle behöva. För att finansiera elen från laddstolparna skulle kommunen kunna ta ut en avgift för de avsedda platserna.

Om ditt förslag gäller en plats, beskriv gärna var (adress, område etc)

[59.212996184996335,17.895627247735497]
